

## **S Z A K K É P Z É S I   K E R E T T A N T E R V**

**a**

### **III. SZOCIÁLIS**

**ágazathoz tartozó**

**54 762 02**

**SZOCIÁLIS ASSZISZTENS**

**SZAKKÉPESÍTÉSHEZ**

**(a 31 762 01 GYERMEK – ÉS IFJÚSÁGI FELÜGYELŐ és  
a 31 761 02 HÁZI IDŐSZAKOS GYERMEKGONDOZÓ**

**mellék-szakképesítésekkel)**

#### **I. A szakképzés jogi háttere**

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet és
- az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet

alapján készült.

#### **II. A szakképesítés alapadatai**

A szakképesítés azonosító száma: 54 762 02

Szakképesítés megnevezése: Szociális asszisztens

A szakmacsoport száma és megnevezése: 2. Szociális szolgáltatások

Ágazati besorolás száma és megnevezése: III. Szociális

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2 év

Elméleti képzési idő aránya: 60%

Gyakorlati képzési idő aránya: 40%

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

- 5 évfolyamos képzés esetén: a 10. évfolyamot követően 140 óra, a 11. évfolyamot követően 140 óra;
- 2 évfolyamos képzés esetén: az első szakképzési évfolyamot követően 160 óra.

### III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: érettségi végzettség

Bemeneti kompetenciák: —

Szakmai előképzettség: —

Előírt gyakorlat: —

Egészségügyi alkalmassági követelmények: nincsenek

Pályaalkalmassági követelmények: nem szükségesek

### IV. A szakképzés szervezésének feltételei

#### Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
–Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat	–a szakmai készségfejlesztést kizárólag csoportvezetésben jártas: pszichológus végezheti; a kommunikációs gyakorlatot: pszichológus, okleveles szociális munkás, pedagógiai előadó, okleveles gyógypedagógus, okleveles szupervizor, szociális szervező, szociális kompetenciafejlesztő tréner,
–Társadalomismereti, szociálpolitikai, jogi és etikai ismeretek	–okleveles szociálpolitikus, okleveles szociális munkás, okleveles szociológus, okleveles társadalomismeret szakos tanár, szociális menedzser
Monitorozó gyakorlat	okleveles szociálpolitikus, okleveles szociális munkás, okleveles szociológus, szociális szervező, szociális menedzser, ápoló BSc
Pszichológiai és pedagógiai alapismeretek	pszichológus, pedagógiai előadó, pszichiáter, okleveles gyógypedagógus,
Pszichológia gyakorlat	pszichológus, pedagógiai előadó, pszichiáter
Egészségügyi alapismeretek	orvos, ápoló BSc MSc egészségügyi szakoktató, egészségtan tanár
Népegészségügyi ismeretek	orvos, ápoló BSc, MSc egészségügyi szakoktató, egészségtan tanár
Az elsősegélynyújtás gyakorlata	orvos, ápoló BSc, MSc egészségügyi szakoktató, mentőtiszt

Szociális munka elmélete	okleveles szociális munkás, okleveles szociálpolitikus, szociálpedagógus, szociális szervező, szociális menedzser, egészségügyi szociális munkás
Esetmegbeszélés	okleveles szociális munkás, okleveles szociálpolitikus, szociálpedagógus, szociológus, szociális szervező, aki rendelkezik 3 év szakmai gyakorlattal a szociális ellátások vagy a szociális igazgatás területén
Szupervízió	diplomás szupervízor vagy a Szociális Szakmai Szövetség Akkreditációs Bizottsága által csoportos szupervíziós munkára akkreditált szupervízor, pszichológus
Mentálhigiéné	mentálhigiénikus , pszichológus
Szociális munka adminisztrációja	okleveles szociális munkás, okleveles szociálpolitikus, szociálpedagógus, szociológus, aki rendelkezik 3 év szakmai gyakorlattal a szociális ellátások vagy a szociális igazgatás területén
A szakmai gyakorlat, a szociális munka gyakorlata Az alábbi feltételek együttes megléte	1. tereptanári végzettség; 2. a szakma gyakorlását szabályozó rendelet [1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről], valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény szerinti végzettséggel rendelkező szakember; 3. legalább öt év, az adott szakiránynak megfelelő szakmai gyakorlat
Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat	okleveles szociálpolitikus, okleveles szociális munkás, okleveles szociológus, szociális szervező
Számítástechnikai ismeretek és gyakorlat	okleveles informatikus, informatika tanár

### Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Nincs.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre: Nincs.

## V. A szakképesítés óraterve nappali rendszerű oktatásra

A szakgimnáziumi képzésben a két évfolyamos képzés második évfolyamának (2/14.) szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés érettségi utáni évfolyamának szakmai tartalmával, tantárgyi rendszerével, órakeretével. A két évfolyamos képzés első szakképzési évfolyamának (1/13.) ágazati szakgimnáziumi szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, összes órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés 9-12. középiskolai évfolyamokra jutó ágazati szakgimnáziumi szakmai tantárgyainak tartalmával, összes óraszámával.

Szakgimnáziumi képzés esetén a heti és éves szakmai óraszámok:

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
9. évfolyam	8 óra/hét	288 óra/év
10. évfolyam	12 óra/hét	432 óra/év
Ögy.		140 óra
11. évfolyam	11 óra/hét	396 óra/év
Ögy.		140 óra
12. évfolyam	12 óra/hét	372 óra/év
5/13. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2729 óra

Amennyiben a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló rendeletben a szakgimnáziumok 9-12. évfolyama számára kiadott kerettanterv óraterve alapján a kötelezően választható tantárgyak közül a szakmai tantárgyat választja a szakképző iskola akkor a 11. évfolyamon 72 óra és a 12. évfolyamon 62 óra időkeret szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
1/13. évfolyam	31 óra/hét	1116 óra/év
Ögy.		160 óra
2/14. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2237 óra

(A kizárólag 13-14. évfolyamon megszervezett képzésben, illetve a szakgimnázium 9-12., és ezt követő 13. évfolyamán megszervezett képzésben az azonos tantárgyakra meghatározott óraszámok közötti csekély eltérés a szorgalmi időszak heteinek eltérő száma, és az óraszámok oszthatósága miatt keletkezik!)

1. számú táblázat  
A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszása évfolyamonként

			9.		10.			11.			12.		5/13.		1/13.			2/14.	
			e	gy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy	e	gy	e	gy	ögy	e	gy
A fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen	A tantárgy kapcsolódása	4,6	3,5	6	6	140	3	0,8	140	3,3	2,7	20,9	10,3	16,9	12,9	160	20,9	10,3
	Összesen		8,1		12			3,8			6		31,2		29,8			31,2	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés											0,5					0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés											2					2	
10525-12 A szociális ellátás általános tevékenységei	Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat	fő szakképesítés		2,5		1,5						0,6				4,6			
	Társadalomismereti, szociálpolitikai és jogi ismeretek	fő szakképesítés	1,8		2,5			1							5,3				
	Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat	fő szakképesítés		1		2									3				
	Pedagógiai és pszichológiai ismeretek	fő szakképesítés	0,5		2						0,6				3,1				
	Pszichológiai gyakorlat	fő szakképesítés				1,5										1,5			
	Egészségügyi alapismeretek	fő szakképesítés	1,3		1										2,3				



10523-16 Gyermekfelügyelői feladatok	<b>A gyermekotthon</b>	3176101 Gyermek és ifjúsági felügyelő						0,8											
	<b>Gyermekotthoni gyakorlat</b>	3176101 Gyermek és ifjúsági felügyelő										1,5							
10524-16 Gyermek-felügyeleti dokumentációs feladatok	<b>Gyermeotthoni adminisztrációs ismeretek</b>	3176101 Gyermek és ifjúsági felügyelő						0,8			0,3								
	<b>Gyermekfelügyeleti dokumentációs ismeretek</b>	3176101 Gyermek és ifjúsági felügyelő									0,3								
	<b>Adminisztrációs gyakorlat</b>	3176101 Gyermek és ifjúsági felügyelő										0,9							
10528-12 Házi időszakos gyermekfelügyeleti feladatok	<b>Házi időszakos gyermek-felügyeleti ismeretek</b>	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó						2											
	<b>Házi időszakos gyermekfelügyelet gyakorlata</b>	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó										2,2							
12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	<b>Szakmaikészség fejlesztés és kommunikációs gyakorlat</b>	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó																	
	<b>Gyermekvédelmi ismeretek</b>	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó																	
	<b>Gyógypedagógiai alapismeretek</b>	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó																	
	<b>Gondozási,ápolási ismeretek</b>	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó																	
	<b>Gondozási, ápolási gyakorlat</b>	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó							0,3			0,8							

A kerettanterv szakmai tartalma – a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően – a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-át lefedi.

Az időkeret fennmaradó részének (szabadsáv) szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

## 2. számú táblázat

### A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak és témakörök óraszama évfolyamonként

			9.		10.			11.			12.		Szakgimnáziumi képzés 9-12. o. összes órászáma	Nem a főszakképesítésre fordítandó órakeret	Főszakképesítés 9-12. o. összes órászáma	5/13.		Főszakképesítés 9-13. o. összes órászáma	1/13.			2/14.		A két évfolyamos szakképzés összes órászáma	
			e	gy	e	gy	ögy	e	gy	ögy	e	gy				e	gy		e	gy	ögy	e	gy		
A fő szakképe- sítésre vonatkozó:	Összesen	A tantárgy kapcsolódása	162	125	216	216	140	108	28	140	99	81	1488	453	1035	648	318	2001	601	463	160	648	318	2030	
	Összesen		287		432			136			180					966			1064			966			
	Elméleti órászámok (arány ögy-vel)		öt évfolyamos képzés egészében: 1233 óra (54,1%)													1249 óra (57%)									
	Gyakorlati órászámok (arány ögy-vel)		öt évfolyamos képzés egészében: 768 óra (45,9%)													781 óra (43%)									
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	15	0	15	0	0		15	0	15	
	Munkajogi alapismeretek												0			4		4				4		4	
	Munkaviszony létesítése												0			4		4				4		4	
	Álláskeresés												0			4		4				4		4	
	Munkanélküliség													0			3		3				3		3



11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire)	<b>Foglalkoztatás I.</b>	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	62	0	62	0	0		62	0	62
	Nyelvtani rendszerezés 1												0			8		8				8		8
	Nyelvtani rendszerezés 2												0			8		8				8		8
	Nyelvi készségfejlesztés												0			23		23				23		23
	Munkavállalói szókins												0			23		23				23		23
10525-12 A szociális ellátás általános tevékenységei	<b>Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat</b>	fő szakképesítés	0	89	0	54		0	0		0	18	161	0	161	0	0	161	0	164		0	0	164
	Tanulástechnikai gyakorlat			18									18					18		18		0		18
	A reális énkép szerepe a szociális segítésben					54							54					54		54		0		54
	A kongruens kommunikáció			53									53					53		53		0		53
	A segítő kapcsolat és a szakmai együttműködés készségei											18	18					18		21		0		21
	Vselkedéskultúra			18									18					18		18		0		18
	<b>Társadalomismereti, szociálpolitikai és jogi ismeretek</b>	fő szakképesítés	63	0	90	0		36	0		0	0	189	0	189	0	0	189	189	0		0	0	189
	Szociológiai és szociálpolitikai alapismeretek		27										27					27	27			0		27
	A társadalmi struktúra,a mai magyar társadalom							36					36					36	36			0		36
	Család és életmód				18								18					18	18			0		18
	Szervezetszociológia		18										18					18	18			0		18

A szociálpolitika beavatkozást igénylő problémák,a szociálpolitika isntézményrendszere				18							18					18	18				0	18	
		18								18					18	18				0	18		
				18						18					18	18				0	18		
				18						18					18	18				0	18		
				18						18					18	18				0	18		
Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat	fő szakképesítés	0	36	0	72		0	0		0	0	108	0	108	0	0	108	0	108		0	0	108
Gyakorlat a család és életmód köréből					36						36					36		36			0	36	
Szociológiai alapismeretek gyakorlat			18								18					18		18			0	18	
Szociálpolitikai monitorozás			18								18					18		18			0	18	
Az intézmény megismerése					36						36					36		36			0	36	
Pedagógiai és pszichológiai ismeretek	fő szakképesítés	18	0	72	0		0	0		18	0	108	0	108	0	0	108	111	0		0	0	111
Pszchológiai alapismeretek		18									18					18	18				0	18	
Szociálpszichológiai jelenségek és folyamatok										18		18					18	21				0	21
Az életút pszichológiája				18								18					18	18				0	18
A személyiség pszichológiája				18								18					18	18				0	18
Szocializáció				18								18					18	18				0	18

10559-12 Elsősegélynyújtási feladatok	Pedagógiai alapismeretek	fő szakképesítés			18							18	0	54			18	18				0	18
	<b>Pszichológiai gyakorlat</b>		0	0	0	54		0	0		0	0			0	0	54	0	54		0	0	54
	Gyermektanulmányok					18						18					18		18			0	18
	Az életút pszichikus jellemzői					36						36					36		36			0	36
	<b>Egészségügyi alapismeretek</b>	fő szakképesítés	45	0	36	0		0	0		0	0	0	81	0	0	81	81	0		0	0	81
	Az emberi test felépítése és működése		27									27					27	27				0	27
	Kórok és kórokok				18							18					18	18				0	18
	A betegség tünetei, a betegmegfigyelés szempontjai				18							18					18	18				0	18
	A gondozás és a betegellátás laikus módszerei		18									18					18	18				0	18
	<b>Népegészségügyi ismeretek</b>	fő szakképesítés	36	0	0	0		0	0		0	0	0	36	0	0	36	36	0		0	0	36
	Egészségmegőrzés		18									18					18	18				0	18
	Közegészség		18									18					18	18				0	18
	<b>Elsősegélynyújtási feladatok</b>	fő szakképesítés	0	0	0	36		0	0		0	0	0	36	0	0	36	0	36		0	0	36
	Első segélynyújtás					18						18					18		18			0	18
	Elsősegélynyújtás gyakorlata					18						18					18		18			0	18

11773-16 A szükségletfelmérés és problémamegoldás részfeladatai	Szociális munka elmélete	fő szakképesítés	0	0	18	0		18	0		27	0	63	0	63	0	0	63	67	0		0	0	67
	Általános szociális munka				18								18					18	18				0	18
	Szociálismunka egyénekkal és családokkal							18					18					18	18				0	18
	Szociális munka csoportokkal										9		9					9	10				0	10
	Közösségi szociális munka										18		18					18	21				0	21
A szociális problémák megjelenésének összefüggései	fő szakképesítés	0	0	0	0		54	0		18	0	72	0	72	0	72	0	72	75	0		0	0	75
		Társadalmi összefüggések						18					18					18	18				0	18
		A személyiségben rejlő összefüggések						18					18					18	18				0	18
		A problémamagoldó modell						18					18					18	18				0	18
		A Szociális Munka Etikai Kódexe, etikai dilemmák									18		18					18	21				0	21
10558-16 Önálló szociális segítő feladatok	A szociális munka gyakorlata	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	28		0	36	64	0	64	0	64	0	0	70		0	0	70
	Egyéni esetkezelés és a családsegítés gyakorlata								28				28					28		28			0	28
	A csoportokkal végzett szociális munka gyakorlata											18	18					18		21			0	21
	A közösségi szociálismunka gyakorlata											18	18					18		21			0	21

	<b>Esetmegbeszélés és szuperíró gyakorlata</b>	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	27	27	0	27	0	0	27	0	31		0	0	31
	Esetmegbeszélés											18	18					18		21			0	21
	Szueprvízió											9	9					9		10			0	10
	<b>Mentálhigiéné</b>	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		36	0	36	0	36	0	0	36	42	0		0	0	42
	Mentálhigiéné elmélete										18		18					18	21				0	21
	A segítés mentálhigiénés vonatkozásai veszt										18		18					18	21				0	21
A 10562-16 Szabdidő szervezési és rekreációs feladatok	<b>A szabadidő-szervezés rekreáció elmélete</b>	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	150	0	150	0	0		150	0	150
	Az életmódváltás és a szabadidő fontossága												0			40		40				40	0	40
	A szabadidő szervezési és rekreációs alapismeretek												0			70		70				70	0	70
	A tárgyi feltételek biztosítása												0			31		31				31	0	31
	Munka -balest-és tűzvédelem												0			9		9				9	0	9
	<b>Szabdidő-szervezés és rekkreáció gyakorlata</b>	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	318	318	0	0		0	318	318
	Szabdidős és rekreációs technikák												0				160	160					160	160
	Szabdidő-szervezés és rekreáció gyakorlata												0				140	140					140	140
	Munka tűz és balesetvédelem gyakorlata												0				18	18					18	18

10563-16 A szociális munka adminisztrációja	A szociális adminisztráció	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	278	0	278	0	0		278	0	278	
	Az intézmény működésének jogi háttere													0			27		27				27	0	27
	Intézményi adminisztráció													0			120		120				120	0	120
	Szociális ügyintézés													0			100		100				100	0	100
	Pályázatírás													0			31		31				31	0	31
	Informatikai ismeretek	fő szakképesítés	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	143	0	143	0	0		143	0	143	
	Informatikai alapismeretek												0			16		16				16	0	16	
	Informatika a szociális adminisztrációban												0			127		127				127	0	127	
12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	Szakmai készségfejlesztés és kommunikáció gyakorlata	3176101 Gyermek és ifjúsági felügyelő	0	0	0	0		0	18		0	6	24	24	0	0	24	0	0		0	0	0		
	Reális énkép szerepe a szociális segítségben							9					9					9				0	0		
	A szakmai együttműködés készségei							9					9				9				0	0			
	A segítő kapcsolat eszközeinek alkalmazása											6	6				6				0	0			
	Gyermekvédelmi ismeretek	3176101 Gyermek és ifjúsági felügyelő	0	0	0	0		27	0		0	0	27	27	0	0	27	0	0		0	0	0		
	A gyermekvédelem jogi szabályozása							9					9				9				0	0			
	A gyermekvédelem mai rendszere							9					9				9				0	0			
	A gyermekvédelem pszichológiai vonatkozásai							9					9				9				0	0			

10523-16 Gyermekfelügyelői feladatok	Gyógypedagógiai alapismeretek	3176101 Gyermekek és ifjúsági	0	0	0	0		18	0		0	0	18	18	0	0	0	18	0	0		0	0	0
	A gyógypedagógia tudománya és tevékenységi területei							9						9		9					0	0		
	Fejlesztés és rehabilitáció							9						9		9					0	0		
	Gondozási, ápolási ismeretek	3176101 Gyermekek és ifjúsági	0	0	0	0		19	0		0	0	19	19	0	0	0	19	0	0		0	0	0
	Gondozási, ápolási ismeretek							9					9		9					0	0			
	Leggyakoribb gyermekbalesetek,gyermekbetegségek							10					10		10					0	0			
	Gondozási, ápolási gyakorlat	3176101 Gyermekek és ifjúsági	0	0	0	0		0	45		0	0	45	45	0	0	0	45	0	0		0	0	0
	Gondozási , ápolási feladatok								18				18		18					0	0			
	Gyermekotthoni, bölcsődei feladatok								18				18		18					0	0			
	Karbantartási , fertőtlenítési feladatok								9				9		9					0	0			
	A gyermekotthon	3176101 Gyermekek és ifjúsági	0	0	0	0		27	0		0	0	27	27	0	0	0	27	0	0		0	0	0
	A gyermekotthon működése							9					9		9					0	0			
	A gyermekotthoni élet szervezése							9					9		9					0	0			
	A gyermekcsoport működése							9					9		9					0	0			
	Gyermekotthoni gyakorlat	3176101 Gyermekek és ifjúsági	0	0	0	0		0	0		0	48	48	48	48	0	0	0	48	0	0		0	0
	Gyermekfelügyelői feladatok											48	48		48					0	0			

10524-16 Gyermek-felügyeleti dokumentációs feladatok	Gyermeotthoni adminisztrációs ismeretek	3176101 Gyermek és ifjúsági felügyelő	0	0	0	0		27	0		9	0	36	36	0	0	0	36	0	0		0	0	0	
	A gyermekotthon működésének szabályai,szabályzatai							9					9							9				0	0
	A gyermekek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció, az élettörténeti munka							18			9		27					27					0	0	
	Gyermekfelügyeleti dokumentációs ismeretek	3176101 Gyermek és ifjúsági felügyelő	0	0	0	0		0	0		9	0	9	9	0	0	0	9	0	0		0	0	0	
	Gyermekfelügyeleti munka dokumentálása										9		9					9					0	0	
	Adminisztrációs gyakorlat	3176101 Gyermek és ifjúsági felügyelő	0	0	0	0		0	0		0	27	27	27	0	0	0	27	0	0		0	0	0	
	Gyermekfelügyeleti munka dokumentálása											9	9					9					0	0	
	A gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció												9			9			9					0	0
	Élettörténeti munka												9			9			9					0	0



10528-12 Házi időszakos gyermekfelügyeleti feladatok	Házi időszakos gyermek-felügyeleti ismeretek	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó	0	0	0	0		72	0		0	0	72	72	0	0	0	72	0	0		0	0	0
	Nevelési ismeretek							18					18					18					0	0
	A házi gyermekfelügyelet, mint speciáli munkaterület							18					18					18					0	0
	Házi időszakos gyermekellátás pszichológiai dimenziói							18					18					18					0	0
	A gyermekek ellátásával kapcsolatos ismeretek							18					18					18					0	0
	Házi időszakos gyermekfelügyelet gyakorlata	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó	0	0	0	0		0	0		0	68	68	68	0	0	0	68	0	0		0	0	0
	A gyermekekfelügyelet dokumentációjának gyakorlata											9	9					9					0	0
Gyermekekellátási gyakorlat											59	59					59					0	0	
12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek	Szakmaikészség fejlesztés és kommunikációs gyakorlat	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0
	A reális énkép szerepe a szociális segítségben								0				0					0					0	0
	A szakmai együttműködés készségei								0				0					0					0	0

A segítőkapcsolat eszközeinek alkalmazása								0				0					0					0	0		
Gyermekvédelmi ismeretek	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0		
A gyermekvédelem jogi szabályozása							0				0						0						0	0	
A gyermekvédelem története, mai rendszere							0					0						0					0	0	
Szükségletek és erőforrások							0								0			0						0	0
A gyermekvédelem pszichológiai vonatkozásai															0			0						0	0
Gyógypedagógiai alapismeretek	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0		
Fejldési rendellenességek, fogyatékosságok							0					0					0						0	0	
Gyógypedagógia, mint tudományág							0								0			0						0	0
Fejlesztés, rehabilitáció							0										0							0	0
Gondozási,ápolási ismeretek	3176102 Házi időszakos gyermekgondozó	0	0	0	0		0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0		
Ismeretek a gondozásról							0					0					0							0	0
Gyermekebetegségek											0				0			0						0	0
Ápolási ismeretek															0			0						0	0
Leggyakoribb gyermekbalesetek								0							0			0							0

	Gondozási, ápolási gyakorlat	3176102 Házi időszaki gyermekgondozó	0	0	0	0		0	9		0	24	33	33	0	0	0	33	0	0		0	0	0
	Gondozási, ápolási feladatok							9				24	33					33					0	0
	Gyermekotthoni, bölcsődei feladatok							0				0	0					0					0	0
	Karbantartási, fertőtlenítési feladatok							0					0					0					0	0

3. számú táblázat  
**A nem a főszakképesítéshez kapcsolódó óraszámok megoszlása:**

3176101 Gyermek és ifjúsági felügyelő	280 óra
3176102 Házi időszakos gyermekgondozó	173 óra

Jelmagyarázat: e/elmélet; gy/gyakorlat; ögy/összefüggő szakmai gyakorlat

A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény 8.§ (5) bekezdésének megfelelően a táblázatban a nappali rendszerű oktatásra meghatározott tanulói éves kötelező szakmai elméleti és gyakorlati óraszám legalább 90%-a felosztásra került.

A szakmai és vizsgakövetelményben a szakképesítésre meghatározott elmélet/gyakorlat arányának a teljes képzési idő során kell teljesülnie.

A tantárgyakra meghatározott időkeret kötelező érvényű, a témakörökre kialakított óraszám pedig ajánlás.

**A**

**11499-12 azonosító számú**

**Foglalkoztatás II.**

**megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 11499-12 azonosító számú Foglalkoztatás II. megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Foglalkoztatás II.
<b>FELADATOK</b>	
Munkaviszonyt létesít	x
Alkalmazza a munkaerőpiaci technikákat	x
Feltérképezi a karrierlehetőségeket	x
Vállalkozást hoz létre és működtet	x
Motivációs levelet és önéletrajzot készít	x
Diákmunkát végez	x
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>	
Munkavállaló jogai, munkavállaló kötelezettségei, munkavállaló felelőssége	x
Munkajogi alapok, foglalkoztatási formák	x
Speciális jogviszonyok (önkéntes munka, diákmunka)	x
Álláskeresési módszerek	x
Vállalkozások létrehozása és működtetése	x
Munkaügyi szervezetek	x
Munkavállaláshoz szükséges iratok	x
Munkaviszony létrejötte	x
A munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései	x
A munkanélküli (álláskereső) jogai, kötelezettségei és lehetőségei	x
A munkaerőpiac sajátosságai (állásbörzék és pályaválasztási tanácsadás)	x
<b>SZAKMAI KÉSZSÉGEK</b>	
Köznyelvi olvasott szöveg megértése	x
Köznyelvi szöveg fogalmazása írásban	x
Elemi szintű számítógép használat	x
Információforrások kezelése	x
Köznyelvi beszédkésztség	x
<b>SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK</b>	
Önfejlesztés	x
Szervezőképesség	x
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>	
Kapcsolatteremtő készség	x
Határozottság	x
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>	
Logikus gondolkodás	x
Információgyűjtés	x

## 1. Foglalkoztatás II. tantárgy

15 óra/15 óra\*

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

### 1.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló általános felkészítése az álláskeresés módszereire, technikáira, valamint a munkavállaláshoz, munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek elsajátítására.

### 1.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

---

### 1.3. Témakörök

#### 1.3.1. *Munkajogi alapismeretek*

Munkavállaló jogai (megfelelő körülmények közötti foglalkoztatás, bérfizetés, költségterítés, munkaszerződés-módosítás, szabadság), kötelezettségei (megjelenés, rendelkezésre állás, munkavégzés, magatartási szabályok, együttműködés, tájékoztatás), munkavállaló felelőssége (vétkesen okozott kárért való felelősség, megőrzési felelősség, munkavállalói biztosíték).

Munkajogi alapok: felek a munkajogviszonyban, munkaviszony létesítése, munkakör, munkaszerződés módosítása, megszűnése, megszüntetése, felmondás, végkielégítés, munkaidő, pihenőidők, szabadság.

Foglalkoztatási formák: munkaviszony, megbízási jogviszony, vállalkozási jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, közszolgálati jogviszony.

Atipikus munkavégzési formák a munka törvénykönyve szerint: távmunka, bedolgozói munkaviszony, munkaerő-kölcsönzés, egyszerűsített foglalkoztatás (mezőgazdasági, turisztikai időnyomunka és alkalmi munka).

Speciális jogviszonyok: önfoglalkoztatás, östermelői jogviszony, háztartási munka, iskolaszövetkezet keretében végzett diákmunka, önkéntes munka.

#### 1.3.2. *Munkaviszony létesítése*

Munkaviszony létrejötte, fajtái: munkaszerződés, teljes- és részmunkaidő, határozott és határozatlan munkaviszony, minimálbér és garantált bérminimum, képviselői szabályai, elállás szabályai, próbaidő.

Munkavállaláshoz szükséges iratok, munkaviszony megszűnésekor a munkáltató által kiadandó dokumentumok.

Munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései: munkaadó járulékfizetési kötelezettségei, munkavállaló adó- és járulékfizetési kötelezettségei, biztosítottként egészségbiztosítási ellátások fajtái (pénzbeli és természetbeli), nyugdíj és munkaviszony.

#### 1.3.3. *Álláskeresés*

Karrierlehetőségek feltérképezése: önismeret, reális célkitűzések, helyi munkaerőpiac ismerete, mobilitás szerepe, képzések szerepe, foglalkoztatási támogatások ismerete.

Motivációs levél és önéletrajz készítése: fontossága, formai és tartalmi kritériumai, szakmai önéletrajz fajtái: hagyományos, Europass, amerikai típusú, önéletrajzban szereplő email cím és fénykép megválasztása, motivációs levél felépítése.

Álláskeresői módszerek: újsághirdetés, internetes álláskereső oldalak, személyes kapcsolatok, kapcsolati hálózat fontossága, EURES (Európai Foglalkoztatási

Szolgálat az Európai Unióban történő álláskeresésben), munkaügyi szervezet segítségével történő álláskeresés, cégek adatbázisába történő jelentkezés, közösségi portálok szerepe.

Munkaerőpiaci technikák alkalmazása: Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT), Foglalkoztatási Információs Pontok (FIP), Nemzeti Pályaorientációs Portál (NPP).

Állásinterjú: felkészülés, megjelenés, szereplés az állásinterjún, testbeszéd szerepe.

#### **1.3.4. Munkanélküliség**

A munkanélküli (álláskereső) jogai, kötelezettségei és lehetőségei: álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel; a munkaügyi szervezettel történő együttműködési kötelezettség főbb kritériumai; együttműködési kötelezettség megszegésének szankciói; nyilvántartás szünetelése, nyilvántartásból való törlés; munkaügyi szervezet által nyújtott szolgáltatások, kiemelten a munkaközvetítés.

Álláskeresői ellátások („passzív eszközök”): álláskeresői járadék és nyugdíj előtti álláskeresői segély. Utazási költségterítés.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Közfoglalkoztatás: közfoglalkoztatás célja, közfoglalkoztatás célcsoportja, közfoglalkoztatás főbb szabályai

Munkaügyi szervezet: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) szervezetrendszerének felépítése (a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter, a kormányhivatal, a járási hivatal feladatai).

Az álláskeresők részére nyújtott támogatások („aktív eszközök”): önfoglalkoztatás támogatása, foglalkoztatást elősegítő támogatások (képzések, beralapú támogatások, mobilitási támogatások).

Vállalkozások létrehozása és működtetése: társas vállalkozási formák, egyéni vállalkozás, mezőgazdasági őstermelő, nyilvántartásba vétel, működés, vállalkozás megszűnésének, megszüntetésének szabályai.

A munkaerőpiac sajátosságai, NFSZ szolgáltatásai: pályaválasztási tanácsadás, munka- és pályatanácsadás, álláskeresői tanácsadás, álláskereső klub, pszichológiai tanácsadás.

### **1.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Tanterem

### **1.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.



**A**

**11498-12 azonosító számú**

**Foglalkoztatás I.  
(érettségire épülő képzések esetén)  
megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 11498-12 azonosító számú Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén) megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Foglalkoztatás I.
<b>FELADATOK</b>	
Idegen nyelven:	
bemutatkozik (személyes és szakmai vonatkozással)	x
alapadatokat tartalmazó formanyomtatványt kitölt	x
szakmai önéletrajzot és motivációs levelet ír	x
állásinterjún részt vesz	x
munkakörülményekről, karrier lehetőségekről tájékozódik	x
idegen nyelvű szakmai irányítás, együttműködés melletti munkát végez	x
munkával, szabadidővel kapcsolatos kifejezések megértése, használata	x
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>	
Idegen nyelven:	
szakmai önéletrajz és motivációs levél tartalma, felépítése	x
egy szakmai állásinterjú lehetséges kérdései, illetve válaszai	x
közvetlen szakmájára vonatkozó gyakran használt egyszerű szavak, szókapcsolatok	x
a munkakör alapkifejezései	x
<b>SZAKMAI KÉSZSÉGEK</b>	
Egyszerű formanyomtatványok kitöltése idegen nyelven	x
Szakmai állásinterjún elhangzó idegen nyelven feltett kérdések megértése, illetve azokra való reagálás értelmező, összetett mondatokban	x
<b>SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK</b>	
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>	
Nyelvi magabiztosság	x
Kapcsolatteremtő készség	x
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>	
Információgyűjtés	x
Analitikus gondolkodás	x
Deduktív gondolkodás	x

## 2. Foglalkoztatás I. tantárgy

62 óra/62 óra\*

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

### 2.1. A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók alkalmasak legyenek egy idegen nyelvű állásinterjún eredményesen és hatékonyan részt venni.

Ehhez kapcsolódóan tudjanak idegen nyelven személyes és szakmai vonatkozást is beleértve bemutatkozni, a munkavállaláshoz kapcsolódóan pedig egy egyszerű formanyomtatványt kitölteni.

Cél, hogy a rendelkezésre álló 62 tanóra egység keretén belül egyrészt egy nyelvtani rendszerezés történjen meg a legalapvetőbb igeidők, segédigék, illetve az állásinterjúhoz kapcsolódóan a legalapvetőbb mondatszerkesztési eljárások elsajátítása révén. Majd erre építve történjen meg az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés és az induktív nyelvtanulási készségfejlesztés 6 alapvető, a mindennapi élethez kapcsolódó társalgási témakörön keresztül. Végül ezekre az ismertekre alapozva valósuljon meg a szakmájához kapcsolódó idegen nyelvi kompetenciafejlesztés.

### 2.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Idegen nyelvek

### 2.3. Témakörök

#### 2.3.1. *Nyelvtani rendszerezés 1*

A 8 órás nyelvtani rendszerezés alatt a tanulók a legalapvetőbb igeidőket átismétlik, illetve begyakorolják azokat, hogy munkavállaláshoz kapcsolódóan, hogy az állásinterjú során ne okozzon gondot a múlt, illetve a jövőre vonatkozó kérdések megértése, illetve az azokra adandó válaszok megfogalmazása. Továbbá alkalmas lesz a tanuló arra, hogy egy szakmai állásinterjún elhangzott kérdésekre összetett mondatokban legyen képes reagálni, helyesen használva az igeidő egyeztetést.

Az igeidők helyes begyakorlása lehetővé teszi számára, hogy mint leendő munkavállaló képes legyen arra, hogy a munkaszerződésben megfogalmazott tartalmakat helyesen értelmezze, illetve a jövőbeli karrierlehetőségeket feltérképezze. A célként megfogalmazott idegen nyelvi magbízottság csak az igeidők helyes használata révén fog megvalósulni.

#### 2.3.2. *Nyelvtani rendszerezés 2*

A 8 órás témakör során a tanuló a kérdésszerkesztés, a jelen, jövő és múlt idejű feltételes mód, illetve a módbeli segédigék (lehetőséget, köteleességet, szükségességet, tiltást kifejező) használatát eleveníti fel, amely révén idegen nyelven sokkal egzaktabb módon tud bemutatkozni szakmai és személyes vonatkozásban egyaránt. A segédigék jelentéstartalmának precíz és pontos ismerete alapján alkalmas lesz arra, hogy tudjon tájékozódni a munkahelyi és szabadidő lehetőségekről. Precízen meg tudja majd fogalmazni az állásinterjún idegen nyelven feltett kérdésekre a választ kihasználva a segédigék által biztosított nyelvi precizitás adta kereteket. A kérdésfeltevés alapvető szabályainak elsajátítása révén alkalmassá válik a tanuló arra, hogy egy munkahelyi állásinterjún megértse a feltett kérdéseket, illetve esetlegesen ő maga is tisztázó kérdéseket tudjon feltenni a munkahelyi meghallgatás során. A szórend, a prepozíciók és a kötőszavak pontos használatának elsajátításával olyan egyszerű

mondatszerkesztési eljárások birtokába jut, amely által alkalmassá válik arra, hogy az állásinterjún elhangzott kérdésekre relevánsan tudjon felelni, illetve képes legyen tájékozódni a munkakörülményekről és lehetőségekről.

### **2.3.3. Nyelvi készségfejlesztés**

(Az induktív nyelvtanulási képesség és az idegen nyelvi asszociatív memória fejlesztése fonetikai készségfejlesztéssel kiegészítve)

A 23 órás nyelvi készségfejlesztő blokk során a tanuló rendszerezi az idegen nyelvi alapszókincshez kapcsolódó ismereteit. E szókincset alapul véve valósul meg az induktív nyelvtanulási képességfejlesztés és az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés 6 alapvető társalgási témakör szavai, kifejezései keresztül. Az induktív nyelvtanulási képesség által egy adott idegen nyelv struktúráját meghatározó szabályok kikövetkeztetésére lesz alkalmas a tanuló. Ahhoz, hogy a tanuló koherensen lássa a nyelvet, és ennek szellemében tudjon idegen nyelven reagálni, feltétlenül szükséges ennek a képességnek a minél tudatosabb fejlesztése. Ehhez szorosan kapcsolódik az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés, ami az idegen nyelvű anyag megtanulásának képessége: képesség arra, hogy létrejöjjön a kapcsolat az ingerek (az anyanyelv szavai, kifejezései) és a válaszok (a cél nyelv szavai és kifejezései) között. Mind a két fejlesztés hétköznapi társalgási témakörök elsajátítása során valósul meg.

Az elsajátítandó témakörök:

- személyes bemutatkozás
- a munka világa
- napi tevékenységek, aktivitás
- lakás, ház
- utazás,
- étkezés

Ezen a témakörön keresztül valósul meg a fonetikai dekódolási képességfejlesztés is, amely során a cél nyelv legfontosabb fonetikai szabályaival ismerkedik meg a nyelvtanuló.

### **2.3.4. Munkavállalói szókincs**

A 23 órás szakmai nyelvi készségfejlesztés csak a 39 órás 3 alapozó témakör elsajátítása után lehetséges. Cél, hogy a témakör végére a tanuló folyékonyan tudjon bemutatkozni kifejezetten szakmai vonatkozással. Képes lesz a munkalehetőségeket feltérképezni a cél nyelv országban. Begyakorolja az alapadatokat tartalmazó formanyomtatvány kitöltését, illetve a szakmai önéletrajz és a motivációs levél megírásához szükséges rutint megszerzi. Elsajátítja azt a szakmai jellegű szókincset, ami alkalmassá teszi arra, hogy a munkalehetőségekről, munkakörülményekről tájékozódjon. A témakör tanulása során közvetlenül a szakmájára vonatkozó gyakran használt kifejezéseket sajátítja el. A munkaszerződések kulcskifejezéseinek elsajátítása és fordítása révén alkalmas lesz arra, hogy a leendő saját munkaszerződését, illetve munkaköri leírását lefordítsa és értelmezze.

## **2.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Az órák kb. 50%-a egyszerű tanteremben történjen, egy másik fele pedig számítógépes tanterem, hiszen az oktatás egy jelentős részben digitális tananyag által támogatott formában zajlik.

## **2.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**A**

**10525-12 azonosító számú**

**A szociális ellátás általános tevékenységei  
megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 10525–12 azonosító számú A szociális ellátás általános tevékenységei megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat	Társadalomismeret, szociálpolitika, jog, etika	Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat	Pedagógiai, pszichológiai ismeretek	Pszichológiai gyakorlat	Egészségügyi ismeretek
<b>FELADATOK</b>						
Tiszteletben tartja a szolgáltatást igénybe vevők értékeit, autonómiáját, identitását, érdekeit szem előtt tartva oldja meg az etikai dilemmákat	X	X	X	X	X	X
Munkája során kezeli előítéleteit, a szerep-összeférhetetlenségeket	X	X	X	X	X	X
A szakmai titoktartás szabályai szerint kezeli a birtokába jutott információkat	X	X	X	X	X	X
Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait	X	X	X	X	X	X
Alkalmazza az önismeret-fejlesztés, az önvédelem és a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit	X	X	X	X	X	X
A segítséget kérőkkel nondirektív, segítő beszélgetést folytat	X	X	X	X	X	X
Alkalmazza a verbális és nonverbális kommunikációs technikákat	X	X	X	X	X	X
Alkalmazza a kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezőket	X	X	X	X	X	X
Alkalmazza a helyzetnek megfelelő megszólítási és köszönési formákat	X	X	X	X	X	X
Betartja a telefonálás illemtanát	X	X	X	X	X	X
Kulturáltan öltözködik, kiemelten figyel testi higiéniájára	X	X	X	X	X	X
Értelmezi a konfliktusokat, alkalmazza a konfliktuskezelés különböző módszereit	X	X	X	X	X	
Értelmezi a szolgáltatást igénybe vevő problémáit a társadalmi, pszichológiai és szociálpszichológiai folyamatok tükrében	X	X	X	X	X	X
Értelmezi a társadalompolitikai és szociálpolitikai alapfogalmakat, alapvető összefüggéseket		X	X	X	X	X
Megfigyeli a szolgáltatást igénybe vevő állapotváltozásait, és elvégzi a szükségletekhez és az orvosi utasításokhoz igazodó alapápolási feladatokat, valamint egészségügyi felvilágosító munkát végez			X	X	X	X
Szükség esetén segítséget nyújt a személyes higiéne megteremtésében, az étkezésben és a folyadékpótlás biztosításában						X
Részt vesz a járvány kialakulásának megelőzésében és a kialakult járvány lokalizálásában						X

Tiszteletben tartja a szolgáltatást igénybe vevők értékeit, autonómiáját, identitását, érdekeiket szem előtt tartva oldja meg az etikai dilemmákat	X	X	X	X	X	X
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>						
A kommunikáció fogalma, jelentősége	X	X	X	X	X	X
A verbális kommunikáció	X	X	X	X	X	X
A nonverbális kommunikáció	X	X	X	X	X	X
A külső megjelenés, mint metakommunikáció	X	X	X	X	X	X
Kommunikációs technikák, gesztusok jelentősége	X	X	X	X	X	X
A meggyőző kommunikáció	X	X	X	X	X	X
A közvetlen emberi kommunikáció csatornái	X	X	X	X	X	X
A kommunikáció hatékonyságát fokozó tényezők	X	X	X	X	X	X
Az eredményes közlés folyamata	X	X	X	X	X	X
Köszönési formák	X	X	X	X	X	X
A megszólítás	X	X	X	X	X	X
A telefonálás illemtana	X	X	X		X	
Írásbeli, szóbeli közlések illemtana	X	X	X	X	X	
Bizalmi légkör kialakítása	X	X	X	X	X	X
Divat, öltözködés, smink, testi higiéné	X	X	X	X	X	X
Jogi, családjogi, adatvédelmi és államigazgatási alapismeretek, az állam és az önkormányzat felépítése, feladatai		X	X		X	
A szociális, az egészségügyi, a gyermekjóléti alapellátás és a gyermekvédelmi szakellátás önkormányzati és nem önkormányzati keretei, formái, intézményrendszerük		X	X		X	X
Az önismeret forrásai, az én védő technikák	X		X	X	X	
Lelki jelenségek és folyamatok, a pszichológiai megfigyelés módszere	X		X	X	X	
Személyiség-pszichológia, fejlődéslélektan,	X			X	X	
Pedagógia	X			X	X	
Szociológiai alapfogalmak, szociológiai adatfelvételi módszerek	X	X	X	X	X	
A társadalmi struktúrát létrehozó, rejtett és láthatóvá tevő viszonyok, a társadalmi integráció, dezintegráció, szegregáció fogalma	X	X	X	X	X	
A társadalmi egyenlőtlenségek, a szegénység, a társadalmi integrációt veszélyeztető jelenségek és újra termelődésük okai, deviáns jelenségek a társadalomban, a veszélyeztetett csoportok és térségek jellemzői	X	X	X	X	X	
A mai magyar társadalom szerkezete, a társadalmi mobilitás jellemzői, a problémának definiált társadalmi jelenségek	X	X	X	X	X	X
A helyi társadalom szerkezete, a helyi erőforrások és hiányok	X	X	X		X	X
Az egyén társadalmi meghatározottsága	X	X	X	X	X	X
A család és életmód fogalma, a családi életciklus, életút szakaszai, a család szocializációs szerepe, az átörökítés összefüggései	X	X	X	X	X	
Az életútinterjú készítésének fázisai	X	X		X	X	



Az államigazgatás alapjai, a közigazgatási és hatósági eljárás szabályai, az állam és az önkormányzatok felépítése, feladatai		X	X	X		
A szociálpolitika alapjai, az érdekek és ideológiák összefüggései, a szociálpolitika céljai, értékei és dilemmái; a problémának definiált társadalmi jelenségek és a megoldásukra hivatott állami beavatkozás technikái, eszközei, formái		X	X	X		X
A szociálpolitika alapfogalmai, alapelvei, technikái, eszközei, a problémának definiált társadalmi jelenségek és a megoldásukra hivatott ellátások		X		X	X	
Szakmai etikai szabályok és alkalmazásuk a szociális szolgáltatások területén, a szociális szakemberek kompetencia határai, az együttműködés etikai szabályai	X	X		X	X	X
Személyiség-pszichológia, fejlődéslélektan,	X			X	X	
Lelki jelenségek és folyamatok, a pszichológiai adatszerzés módszerei	X	X	X	X	X	X
Vonzalmak és taszítások jellemzői, az előítéletek kialakulásának okai és működésének jellemzői	X			X	X	
A csoportok kialakulása, szerkezete és a csoportközi viszonyok jellemzői, az együttműködés szociálpszichológiai jellemzői	X			X	X	
A segítség pszichológiai összefüggései	X			X	X	
A konfliktusok fajtái és a konfliktuskezelés módszerei	X			X	X	
Az emberi test felépítése, szerveződési szintjei, a szervrendszerek felépítése, működése, működésének szabályozási szintjei					X	X
Kórok holisztikus értelmezése, a betegségek rizikófaktorai, lefolyása és a szervezet reakciói			X			X
Népegészségügy, a leggyakoribb fertőzőbetegségek járványtana			X			X
Az alapvető emberi szükségletek és az ápolás összefüggései, ápolási alapismeretek,			X	X		X
Népegészségügyi alapismeretek				X		X
A társadalmi helyzet és az egészség		X		X		X
<b>SAKMAI KÉSZSÉGEK</b>						
Köznnyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	X	X		X		X
A fertőtlenítőszeres és eljárások alkalmazása		X				X
Informatikai eszközök használata		X	X	X	X	X
Információforrások kezelése		X	X	X	X	X
Diagramm, nomogram olvasása, értelmezése, készítése		X	X	X	X	
<b>SEMELYES KOMPETENCIÁK</b>						
Felelősségtudat	X	X	X	X	X	X
Stressz tűrő képesség	X	X	X	X	X	X
Pontosság	X	X	X		X	X
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>						
Kapcsolatteremtő készség	X	X	X	X	X	X
Empatikus készség	X	X	X	X	X	X

Határozottság	X	X	X	X	X	X
Udvariasság	X	X	X	X	X	X
Kompromisszumkésztség	X	X	X	X	X	X
Segítőkészség	X	X	X	X	X	X
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>						
Helyzetfelismerés	X	X	X	X	X	X
Rendszerben való gondolkodás	X	X	X	X	X	X
Információgyűjtés	X	X	X	X	X	X

### 3. Szakmai készségfejlesztés kommunikációs gyakorlat tantárgy **161 óra/164 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

#### 3.1. A tantárgy tanításának célja

Támogatni az egyéni tanulási stratégiák kialakítását, a szociális képzés eredményes elvégzését; a segítő kapcsolat létesítéséhez és működtetéséhez szükséges készségek és a személyiség fejlesztése, strukturált csoportmunka keretében. A reális énkép kialakítása, a viselkedés kontrollálása. A szakmai önismeret fejlesztése és annak tudatosítása, hogy a szociális szakember számára a személyiség munkaeszköz. A nyílt és kongruens kommunikáció alkalmazása. A saját kommunikáció kontrollálása, a kommunikáció fejlesztésének módszereinek, eszközeinek bővítése.

A foglalkozások célja az önismeret és a személyiség fejlesztése, ezért a teljesítmény és az értékelés mindig egyéni. A csoportos munka során a csoportvezető a választott módszernek megfelelően egyéni és csoportos visszajelzést ad. A fejlődés feltétele a jelenlét, amit a csoportvezető aláírásával igazol, és ez megfelel a követelmények teljesítésének. A vizsgára bocsátás feltétele igazolás, amely minimum „120 órás szakmai (60 óra kommunikációs, 60 óra személyiségfejlesztő) készségfejlesztés” teljesítéséről szól.

#### 3.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Nem információkra, hanem a tanulók családban, a gyermekellátó és köznevelési intézményekben, a kortárs csoportokban, szűkebb és tágabb társadalmi közegekben szerzett eddigi élettapasztalataira, önismeretére és személyiségének jellemzőire alapozva folynak a tréningyszerű foglalkozások, ahol a kölcsönös interakciók során felmérhetik saját és mások hatását a társas helyzetekben, társas kapcsolatokban.

A tantárgy kapcsolódik a Magyar nyelv és irodalom, Történelem, a társadalmi és állampolgári ismeretek, Etika műveltségterületek közismereti tartalmaihoz.

#### 3.3. Témakörök

##### 3.3.1. *Tanulástechnikai gyakorlat*

A tanulást befolyásoló külső, belső és lelki (képességek, készségek, motiváció, érdeklődés, elvárások) tényezők

A tanulási módszerek, eszközök szerepe a hatékony tanulásban

Írás, olvasás, szövegértés, elemzés, visszaadás problémái; az egyes készségek fejlesztése

A modern technikai eszközök használatának előnyei

A saját élményű tanulás

A szakmai tanulás a terepen

A vizsgadrukk és kezelése

### **3.3.2. *A reális énkép szerepe a szociális segítségben***

A másik ismerete

Önismeret, önismeret-fejlesztés csoportos lehetőségei.

A csoport működése, munkamódszerei.

A segítő hivatás gyakorlásához szükséges lelki kondíciók, társas viszonyulások, viselkedési formák fejlesztése.

A segítő szakmák hatása a személyiségre

Az eltérő személyiségek, értékek, életstílus, kultúrák elfogadása a gyakorlatban

A hivatáshoz szükséges képességek, készségek fejlesztése, empátia, érzelmi intelligencia, az előítéletek kezelése

Csoportdinamikai elemek felismerése, kezelése.

Konfliktuskezelési jártasság fejlesztése, konfliktus-megoldási technikák és módszerek modellálása,

A személyiség szakmai hatékonyságát erősítő módszerek, önvédelmi technikák rekreációs lehetőségek.

### **3.3.3. *A kongruens kommunikáció***

A kommunikáció és a társas érintkezés kultúrája

Az adekvát kommunikáció

A sajátos kommunikációs jelzések értelmezése, tolerálása

A saját kommunikáció kontrollálása és hatótényezőinek felismerése

A nyílt és kongruens kommunikáció gyakorlása

A metakommunikációs jelek értelmezése

A kommunikációs zavarok és a kommunikációt zavaró körülmények felismerése

Az írásos és a szóbeli kommunikáció és információszolgáltatás

A kulturált vitakészség fejlesztése

A meggyőzés kommunikációs eszközeinek alkalmazása

A szakmai fogalomkészlet alkalmazása szóban és írásban

A kliens kommunikációs készségének fejlesztése

### **3.3.4. *A segítő kapcsolat és a szakmai együttműködés készségei***

A kommunikáció szimmetriája és aszimmetriája

A segítséget kérő ember kommunikációjának értelmezése

A segítséget kérő ember kommunikációs hiányosságainak tolerálása

Az emberi kiszolgáltatottság jeleinek felismerése

A családon belüli erőszak és a gyermekbántalmazás jeleinek felismerése

Non-direktív kommunikáció

A problémafeltárás kommunikációs eszközei

A segítő beszélgetés

A szociális szakember és az ügyfél kapcsolata, a kapcsolat kialakítása.

Írásos és a szóbeli kommunikáció és információ-szolgáltatás

A kulturált vitakészség fejlesztése

A szakmai fogalomkészlet alkalmazása szóban és írásban

A kliens kommunikációs készségének fejlesztése

A meggyőzés kommunikációs eszközeinek alkalmazása

### **3.3.5. *Viselkedéskultúra***

Kapcsolatteremtés szabályai

Kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályai, elvárásai

Bemutakozás illemtana – az első benyomás jelentősége  
Köszönési formák  
Kapcsolatteremtés szabályai  
Kapcsolatépítés, kapcsolattartás szabályai, elvárásai  
Bemutakozás illemtana – az első benyomás jelentősége  
Köszönési formák  
Megszólítás  
Távolsági zónák, térközök  
Telefonálás illemtana  
Írásbeli, szóbeli közlések illemtana  
Bizalmi légkör kialakítása  
Divat, öltözködés, smink, testi higiéné

### **3.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

*8-15 fős csoportokban szervezett csoportmunka, ennyi főre kialakított csoportszobában, ahol lehetőség van a körbeülésre*

### **3.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

## **4. Társadalomismereti, szociálpolitikai, jogi alapismeretek tantárgy 189 óra/189 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

### **4.1. A tantárgy tanításának célja**

A társadalomban és a szűkebb környezetben érvényesülő társadalmi szabályok felismerésének segítése, a társadalmi folyamatok értelmezése, az előítéletek keletkezésének okaival való szembenézés, a társadalom struktúrájának, működésének megismerése, az egyenlőtlenségek, a szegénység kialakulásának területi és társadalmi okai, jellemzői és csökkentésük eszközeinek értelmezése.

Közvetíteni azokat a fogalmakat, összefüggéseket, amelyek a szociálpolitikát, mint önálló diszciplínát és a társadalmi integráció megteremtésére és megőrzésére törekvő szakmai gyakorlatot meghatározzák; bemutatni azokat az ideológiákat, érdekeket, értékeket, amelyek befolyásolják a mindenkori gyakorlatot, az alkalmazott technikákat és eszközöket. Alapismereteket nyújtani az állam-, és jogtudomány témaköréből, alkalmazható tájékozottságot nyújtani a szociális szolgáltatások, a gyermekjólét és gyermekvédelem területén érvényesülő jogszabályokról, a közigazgatási eljárás szabályaival felvértezni a majdani szociális szakembereket, hogy a gyermekek, családok, csoportok, közösségek és a különböző szociális problémákkal küzdő kliensek érdekérvényesítését támogathassák.

### **4.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A középiskolai Társadalomismeret, a Történelem tantárgy társadalomtörténeti fejezetei, társadalom-földrajzi információk, valamint a demográfiai és gazdasági adatok ábrázolási technikái.

### **4.3. Témakörök**

#### **4.3.1. Szociológiai és szociálpolitikai alapismeretek**

A társadalom fogalma, működése

A szociológia alapfogalmai és alapvető összefüggései, a társadalom megismerésének sajátosságai

A szociológiai adatfelvétel módszerei: megfigyelés, dokumentumelemzés, kísérlet és a kérdezőkés technikák

A társadalom összetételét mutató adatok (életkori, egyéb demográfiai megoszlás, nemzetiségi, etnikai összetétel, foglalkozási szerkezet, stb.) értelmezése és ábrázolási technikái

A helyi társadalom szerkezete és jellemzői

A helyi erőforrások és hiányok felmérésének dimenziói és módszerei

A társadalompolitika, szociálpolitika, jóléti politika, szegénypolitika fogalma

A szociálpolitika, mint önálló diszciplína, és mint a társadalmi integritás megőrzésének eszköze, alapvető összefüggései, feladata, intézményrendszere

A szociálpolitika céljai, az értékek szerepe a szociálpolitikában: szabadság, egyenlőség, szolidaritás, tolerancia, igazságosság; az értékek érvényesítésének dilemmái

Az ideológiák (liberalizmus, konzervativizmus és a szociáldemokratizmus) jóléti politikája és az érdekek szerepe a szociálpolitikában; több-szektorúság és finanszírozás a szociális ellátások területén

A szükségletek rendszere és a szükséglet-kielégítés módjai A piac szerepe a szükségletek kielégítésében, a piaci működés differenciáló hatása következtében jelentkező szociális problémák

Az állami újraelosztás és az állami beavatkozás eszközei: piac-befolyásoló intézkedések, adópolitika, pozitív diszkrimináció, stratégiai szabályozás, stb.

Alapelvek: biztonságra törekvés, prevenció, finanszírozhatóság, kiszámíthatóság, a ráfordítások és biztonság egyensúlya, megfelelő időben, a szükséges ideig, szubszidiaritás, a kevésbé választhatóság, értékmegőrzés, rászorultság, érdemesség elve

A problémának definiált társadalmi jelenségek és a hozzájuk kapcsolódó intézkedések, ellátások

A szociális, a gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátás állami, egyházi és civil szervezetei, intézményrendszere

Az ellátás technikái, dilemmái: prevenció-korrekció, integráció-szegregáció, pénzbeli-természetbeni, normativitás - diszkrecionalitás, univerzalitás-szelektivitás, hatékonyság- hatásosság, autonómia-kontroll

#### **4.3.2.      *A társadalmi struktúra, a mai magyar társadalom***

Alapfogalmak (társadalmi struktúra, rétegződés, státusz, státuszcsoport)

A struktúrát generáló és manifeszt viszonyok

Az egyén társadalmi meghatározottsága

Társadalmi újratermelés, újratermelődés

A társadalmi egyenlőtlenségek újratermelésének, újratermelődésének okai, mechanizmusai

A társadalmi egyenlőtlenségek dimenziói, ezek feltárásának és ábrázolásának technikái

A társadalom ártó-védő hatása

Különbözőség, másság

A deviancia fogalma, elméletei, kialakulásuk okai, társadalmi megítélése és annak változása

A társadalmi integráció, dezintegráció fogalma, folyamata

Az anómia jelensége, megjelenése a társadalomban  
 A mai magyar társadalom szerkezete, térbeli jellemzői,  
 Az egyenlőtlenség fogalma, dimenziói a mai magyar társadalomban,  
 A szegénység és depriváció értelmezése és jellemzői  
 A szegénység szubkultúrája  
 A társadalmi integrációt veszélyeztető jelenségek: munkanélküliség, hajléktalanság, a cigányság hátrányainak halmozódása, kirekesztés, előítéletek  
 A deviáns jelenségek a társadalomban, okai, formái, mérete és szociológiai jellemzői a mai Magyarországon  
 A veszélyeztetett csoportok és térségek, diszkrimináció  
 A társadalom, a család és az iskola szerepe az egyenlőtlenségek, a szegénység mérséklésében és újratermelésében  
 A mobilitás fogalma és jellemzői

#### **4.3.3.      *A család és életmód***

A család fogalma és funkciói és ezek történelmi változása  
 A család helye, szerepe, szerkezete, jelentősége, működése és működési zavarai  
 Az életmód, életvitel összetevői  
 Az életmódkutatás technikái  
 Családi és társadalmi szerepek  
 Az emberi szükséglete rendszere  
 A család szocializációs szerepe, a családi gazdálkodás  
 A családi életciklus, életút  
 Az életútinterjú tervezése, szervezése, készítése, feldolgozása és értelmezése  
 A kultúra, szubkultúra, hagyományok, életmód, szokások, életvitel fogalma, meghatározó tényezői, összetevői  
 Értékek, normák, szankciók; normáktól való eltérés  
 A családon belüli erőszak és a gyermekbántalmazás  
 A család szerkezete és annak ábrázolása  
 A család, mint támogató rendszer és mint problémaforrás  
 A család szerepe a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelésében  
 A gyerek, az idős, a beteg és a fogyatékos ember helye a családban, magányosság a családon belül

#### **4.3.4.      *Szervezetszociológia***

A szervezet fogalma, a bürokratikus szervezet  
 A szervezetek, mint nyílt rendszerek kialakulását, működését és megváltozását befolyásoló tényezők; belső és külső kapcsolatok  
 A szervezeti struktúrák: munkamegosztás, hatáskör, koordinációs eszközök, konfiguráció, döntési szintek, szabályzatok, célok, küldetés, hatékonyság  
 A szociális ellátás állami, egyházi és civil szervezetei, intézményeik  
 A szociális és gyermek ellátási intézmények, mint szervezetek  
 A döntési szintek és szabályok  
 A kliens, a gyermek helye az ellátás folyamatában, az ellátó intézményekben

#### **4.3.5.      *Szociálpolitikai beavatkozást igénylő problémák, a szociálpolitika intézményrendszere***

A szociális háló, jellemzői, a szociális biztonság.  
 Szociális problémák, szociálpolitikai és szociális ellátásuk

- A szociális, foglalkoztatási, családtámogatási, gyermekjóléti alapellátás, gyermekvédelmi szakellátás és munkaügyi intézményrendszer feladatai és működésük
- A különleges, a speciális és a kettős szükségletű gyermekek ellátásának területei
- A támogatások rendszere, megszerzésének feltételei és szabályai
- Az ellátottak helye az intézményi struktúrában, a jogosultságok érvényesítésének lehetőségei és akadályai
- A segítő szakmák szerepe az ellátásban
- A diszkrimináció és a társadalmi kirekesztés
- Területi differenciálódás, a térség intézményeinek köre
- A szegénység, munkanélküliség, a munkaképes korúak inaktivitását csökkentő intézkedések, a lakhatási költségek növekedése, a hajléktalanság, előregedés, devianciák, a fogyatékosok hátrányai
- A gyermekek hátrányai, a diszkrimináció és a társadalmi kirekesztés, a migráció, a menekültek

#### **4.3.6. Jogi és családjogi alapismeretek**

- A jogtudományok és a szociális munka kapcsolata
- Átfogó ismeretek nyújtása az állam- és a jogtudomány fogalomrendszeréről, az államszervezet felépítéséről, alkotmányos alapjairól
- Az állam fogalma és funkciói, az állam történeti változásai
- A hatalmi ágak megoszlása
- A jogszabályok hierarchiája
- Az emberi és polgári jogok szabályai; a személyiség- és adatvédelem szabályai
- Az Alkotmánybíróság, az Alapvető Jogok Biztosa
- Jog- és adatvédelem, a személyes adatok védelme és a közérdekű adatok nyilvánosságának egymáshoz való viszonya
- Az adatvédelem jogi garanciái
- A gyermekek jogairól szóló nemzetközi megállapodások és hazai jogszabályok
- A gyermek és fiatalkorúak büntethetősége, a gyermek és fiatalkorúak büntetésének irányelvei, a velük szemben alkalmazható büntetési tételek
- A családok jogállása
- A gyermekek családi jogállása
- Gyermekek és szülői jogok, kötelezettségek
- A magyarországi nemzetiségek jogállása
- A szociális jogok és szociális minimumok
- A fogyatékos személyek jogai és esélyegyenlőségének kérdései
- Ellátott-jogi és gyermekjogi képviselő

#### **4.3.7. A jóléti nagyrendszerek**

- A jóléti védelem keretei, formái
- A társadalombiztosítási rendszere, az egészségbiztosítási és nyugdíjbiztosítási ellátások
- A családtámogatások
- A foglalkoztatással összefüggő ellátások
- A munkaerő - piaci szolgáltatások és a foglalkoztatást elősegítő támogatások
- A munkanélküliek ellátásai
- A fogyatékos személyek jogai és esélyegyenlőségének kérdései
- A hajléktalan személyek ellátásai
- Munkajogi szabályok (Munkatörvénykönyv): munkaviszony tartama, létesítése, megszüntetése, munkaidő, szabadság, bérezés, érdekvédelem, érdekegyeztetés

Közalkalmazotti, közszolgálati jogviszony létesítése, tartalma, megszüntetése  
Közalkalmazotti besorolás, előmenetel, továbbképzési rendszer, működési nyilvántartás

Az egyházi, a civil, a nonprofit és a közhasznú szervezetek szerepe, lehetőségei a jóléti ellátásban

#### **4.3.8. A lokális ellátások**

A szociálpolitikai és a szociális ellátások lokális lehetőségei, az állami és a lokális ellátások feladatmegosztása.

Önkormányzati szociális, családvédelmi, gyermekjóléti alapellátási, illetve gyermekvédelmi szakellátások: pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó ellátások a szociális és a gyermekek jogállásáról szóló jogszabályok alapján

A jogi szabályozás, alapelvei, rendszere és szereplői

A törvényben szabályozott helyi ellátások és intézményei

Munkanélküliek és a hajléktalan személyek önkormányzati ellátásai

#### **4.3.9. Közigazgatási ismeretek**

A közigazgatás alapfogalmai

Az állam és az önkormányzatok felépítése, hatáskörei

Alapismeretek a jogalkalmazás és jogérvényesítés lehetőségeiről

A helyi önkormányzás alapelvei, az önkormányzati rendszer általános sajátosságai

Az önkormányzati feladatok és hatáskörök rendszere

A települési önkormányzat szervei

Lokális hatalmi szervek és szervezetek (kormányhivatalok, járási hivatalok) feladatai

A közigazgatási eljárás jogi szabályai, alapfogalmai, alapeljárás, jogorvoslat, végrehajtás

Hatósági bizonyítvány, igazolvány, nyilvántartás

A közigazgatási eljárás adminisztrációja

#### **4.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Átlagos tanterem, vagy könyvtár

8-15 fős csoportokban szervezett csoportmunka, ennyi főre kialakított csoportszobában, ahol lehetőség van a körbeülésre

#### **4.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

### **5. Társadalomismereti és szociálpolitikai gyakorlat tantárgy 108 óra/108 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

#### **5.1. A tantárgy tanításának célja**

Olyan módszerek, technikák, praktikus információszerzési lehetőségek nyújtása, alkalmazásuk gyakorlása, amelyek segítségével a tanulók képesek lesznek feltárni, megérteni az őket körülvevő társadalom az elemi jellemzőit, összefüggéseit, a szociálpolitika és a szociálpolitikai intézmények működését.

#### **5.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**



A középiskolai Társadalomismeret, a Történelem tantárgy társadalomtörténeti fejezetei, társadalom-földrajzi információk, valamint a demográfiai és gazdasági adatok ábrázolási technikái.

### **5.3. Témakörök**

#### **5.3.1. *Gyakorlat a család és életmód körében***

Egy, a tanulók által kiválasztott (nem a szociális ellátás klienseként élő) család egy felnőtt tagjával készített életútinterjú előkészítése, megvalósítása, értelmezése és feldolgozása.

#### **5.3.2. *Szociológiai alapismereti gyakorlat***

A tapasztalatok értelmezése a szociológia alapfogalmainak és alapvető összefüggéseinek rendszerében.

A szociológiai adatfelvétel módszereinek alkalmazása (megfigyelés, dokumentumelemzés, kísérlet és a kérdezőes technikák).

A társadalom összetételét mutató adatok értelmezése és ábrázolása

Adatgyűjtés és értelmezés a helyi társadalom szerkezetének és jellemzőinek tárgykörében.

A helyi erőforrások és hiányok felmérési technikáinak gyakorlása.

#### **5.3.3. *Szociálpolitikai monitorozás***

A szociális, gyermekjóléti alapellátási és a gyermekvédelmi szakellátás állami, egyházi és civil szervezetei, intézményrendszerük.

A képző intézmény/iskola környezetében tevékenykedő, elérhető szociális, foglalkoztatási, családtámogatási, köznevelési, gyermekjóléti alapellátási, gyermekvédelmi szakellátási és munkaügyi intézmények monitorozás-szintű megtekintése, feladatainak és működésüknek áttekintő megismerése.

A jóléti ellátások és támogatások rendszerének megismerése, az ellátások megszerzésének feltételeinek és szabályainak áttekintése.

Élmények és motívumok nyújtása annak érdekében, hogy a tanulók segítséget kapjanak a specializáció, az elsajátítani kívánt konkrét szakképesítés kiválasztásához. A monitorozás során a tanulók naplót vezetnek, és részletes jegyzeteket készítenek a tapasztalatokról.

#### **5.3.4. *Az intézmény megismerése***

A monitorozás során megismert intézményekből a tanulók érdeklődésüknek megfelelően választanak, hogy az adott intézményt részletesebben megismerjék.

Az intézmény helye a szociális, gyermekjóléti alap és a gyermekvédelmi szakellátás, köznevelési, közigazgatási rendszerben; az adott település ellátási rendszerében.

Az intézmény profilja és tevékenységének rendszere.

Az intézmény külső és belső kapcsolatrendszerének megismerése.

Az intézmény működését szabályozó jogszabályok, pénzforrási lehetőségeinek feltárása.

Az intézmény belső struktúrájának, tárgyi feltételeinek, működésének, fenntartásának, döntési folyamatának megismerése.

A kínált szolgáltatások és a kliensek szükségletei közötti viszony feltárása.

Információk gyűjtése a szolgáltatásokhoz való hozzájutás feltételeiről, lehetőségeiről.

Az alkalmazott szupervízió formái; a munkacsoportok közötti együttműködés.

Az intézmény adminisztrációja.

**Követelmény:**

A gyakorlat során a tanulók naplót vezetnek, és részletes jegyzeteket készítenek a tapasztalatokról.

Szakmai és vizsgakövetelmény szerint: „Az előzetesen megvalósított, egybefüggő, két hetes gyakorlatról szóló Napló”.

**5.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Az iskolai feldolgozásokhoz átlagos tanterem, vagy könyvtár

Az intézményi gyakorlathoz az iskola által összeállított a szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi, köznevelési, szociális igazgatási rendszerben; az adott település ellátási rendszerében szerepet játszó intézmények köre, akik együttműködnek az iskolával a gyakorlati képzés lebonyolítása érdekében.

**5.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**6. Pedagógiai, pszichológiai alapismeretek tantárgy****108 óra/111 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

**6.1. A tantárgy tanításának célja**

Alapismereteket és alapfogalmakat szolgáltatni az emberi pszichikumról, a személyiségről, a személyiség fejlődéséről és a társas érintkezés sajátosságairól. A pszichológiai módszerek ismertetésével hozzásegíteni a tanulót ahhoz, hogy saját szemléletének formálásakor támaszkodhasson az elméleti hátterekre. Igénye legyen munkájában az individuális különbségek figyelembe vételével alkalmazni a pedagógiai módszereket.

**6.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A középiskolai Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek és Filozófia tantárgyak kultúrtörténeti fejezetei

**6.3. Témakörök****6.3.1. Pszichológiai alapismeretek**

A pszichológia alapvető fogalmai és összefüggései; lelki jelenségek és folyamatok

A motiváció; az érzelmek; a megismerés (észlelés, percepció, figyelem, érdeklődés, emlékezet, képzelet, gondolkodás); a tudatállapotok

Személyészlelést befolyásoló tényezők: szociokulturális környezet, empátia, önértékelés, intellektuális, emocionális jellemzők

A munka során alkalmazható pszichológiai megismerési módszerek: megfigyelés, dokumentumelemzés, kérdezés, kísérlet

A szükségletek rendszere, a szükséglet-kielégítés hiányainak jelei

**6.3.2. Szociálpszichológiai jelenségek és folyamatok**

A szociálpszichológia fogalma, tárgyköre

A társadalom kisebb és nagyobb egységeiben működő jelenségek, szabályszerűségek felismerése

A csoport hatása az egyénre, csoportközi viszonyok, a verbális, nonverbális és a metakommunikációs jelzések érvényesülése és hatása

Tömeg, közösség, társadalmi nagycsoport, a csoport szerepe az elsődleges és a másodlagos szocializációban

A társas érintkezés sajátossága, a kommunikáció elmélete, szociálpszichológiai fogalmak és folyamatok

Csoportdinamikai jelenségek és folyamatok

Szociális identitás kialakulása, szociális tanulás

Attitűdök, énvédő funkciók

A sztereotípiák, stigmák, az emberi vonzalmak és taszítások, játszmák

Az előítélet kialakulása és okai

Az előítéletek csoportfolyamatokat befolyásoló hatása

A szerep, a szerepstruktúrák, szerep-összeférhetetlenségek, szerepkonfliktusok

Konfliktusok és a konfliktuskezelés

Konformitás és non-konformitás

A konfliktusok keletkezése és megoldásának technikája

Az eltérő fejlődésből eredő hátrányok: sérült gyermek a családban; sérültek a társadalomban

A szociálpszichológiai ismeretek gyakorlati alkalmazása a problémák felismerésében, kezelésében, megoldásában

### **6.3.3. *Az életút pszichológiája***

Az ember életkori fejlődésének szakaszai, gyermekkor, serdülőkor, ifjúkor, felnőttkor, időskor, ezek fejlődési sajátosságai, az egyéni fejlődést befolyásoló tényezők jellegzetességei

Az emberi pszichikum fejlődésének, érésének folyamata

A szenzomotoros és a kognitív fejlődés menete

Az ember megismerő tevékenységének területei, törvényszerűségei és azok időbeli lefolyása

A fejlődés, érés, nevelés összefüggése

Az anya-gyermek kapcsolat jelentősége a gyermek érzelmi, szociális és értelmi fejlődésében, szeparáció és hospitalizáció

A motiváció, az érzelem és az akarat összefüggései és fejlődésmenete

A játékfejlődés jellemzői a különböző életkori szakaszokban

Az átlagtól eltérő fejlődés jellemzői, a tünetek jelentősége, a fejlesztés lehetőségei

Fejlődési, beilleszkedési és viselkedési zavarok, tanulási nehézségek, agresszió, pszichoszomatikus tünetek

Az énkép, identitás, önbecsülés és önállóság kialakulásának folyamata, az érzelmi akarat, élet fejlődésmenete

Az előítéletek életutató és szocializációt befolyásoló hatása

A kortárs csoportok szerepe az egyes életkori szakaszokban

Fejlődési és járulékos krízisek

A játék, tanulás és munka személyiségalkotó hatásai

Válságok az életciklusokban

Társadalmi traumák, a társadalmi körülmények pszichikus hatásai

Hozzászokások, függőségek, szenvedélyek

A veszteségek fajtái, pszichikus hatása és feldolgozásuk folyamata (a gyász lélektana, gyászreakciók), módszerei

### **6.3.4. *A személyiség pszichológiája***

A személyiség fogalma, személyiség elméletek (pl. típuselméletek, behaviorista elméletek, kognitív személyiségelméletek, vonás elméletek, pszichoanalitikus

elméletek, holisztikus elméletek, humanisztikus személyiségelméletek

Személyiségtypusok

Az egyéni fejlődést befolyásoló tényezők hatása a személyiségfejlődésre

A személyiség szerkezete, alakulása a kultúra, a család és a kortárs csoport hatására, vizsgálata;

Énkép, éntudat, önértékelés, játszma, elhárító mechanizmusok

Empátia

Személyiségzavarok, fejlődészavarok és a deviáns viselkedés

A serdülők és az ifjúkorúak inadaptációja

A felnőtt személyiség- és viselkedészavarai

A viselkedési rendellenességek és kezelésük, terápiájuk

### **6.3.5. Szocializáció**

A szocializáció fogalma és folyamata

A szocializációs szintek és hatások: anya, család, kortárs csoport, gyermekintézmények, kiemelten az iskola, munkahely, társadalmi szervezetek és intézmények, a kulturális minták és normák

A szociális identitás

Az előítéletek szocializációt befolyásoló hatása

### **6.3.6. Pedagógiai alapismeretek**

A nevelés fogalma, célja, feladatai, a nevelési folyamat törvényszerűségei

A nevelési folyamat résztvevői

A gyermek megismerésének lehetőségei, módszerei, a módszerválasztást befolyásoló tényezők

Közvetett és közvetlen nevelési módszerek

A nevelő személyisége, nevelésben betöltött szerepe

Nevelési stílusok és attitűdök

Sikerek és kudarcok a nevelésben

Egyéni, csoportos, közösségi nevelés lehetőségei, formái

Pedagógiai folyamatok tudatos tervezése, elemzése a nevelőmunkában

A gyermek környezetének kialakítása az életkornak megfelelő, öntevékeny, szabad mozgás és játék feltételeinek megteremtése

Egyéni képességek kibontakoztatásának lehetőségei

A csoportban nevelkedő gyermek nehézségeinek megismerése, a beilleszkedés elősegítése pedagógiai eszközökkel, módszerekkel

A gyermek etnikai, vallási és kulturális sajátosságainak, hagyományainak és szokásainak figyelembevétele

Tanulási folyamat, a tanulás segítése, a tanulási nehézségek

Egyéni bánásmód alkalmazása

Korai fejlesztés, sajátos nevelési igény szükségességének felismerése, fejlesztési módszerek

A sajátos ütemű fejlődés megnyilvánulási jelei, a gyógypedagógiai segítséget igénylő problémák

A különleges, a speciális és a kettős szükségletű gyermekek jellemzői, a gyermekek oktatásának, fejlesztésének intézményei, lehetőségei

Az előítéletek működésének oktatást befolyásoló hatása

## **6.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Átlagos tanterem vagy könyvtár

## 6.5. A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

## 7. Pszichológiai gyakorlat tantárgy

**54 óra/54 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

### 7.1. A tantárgy tanításának célja

Élményeket, tapasztalatokat és ismereteket nyújtani a személyiségfejlődés szakaszairól, a különböző élethelyzetek pszichés összefüggéseiről. Erősíteni a tanulók holisztikus szemléletét, segíteni a személyes tapasztalatok, a saját személyes életút pszichikus összefüggéseinek feldolgozását.

### 7.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A középiskolai Történelem és filozófia tantárgyak kultúrtörténeti fejezetei, a saját élmények, tapasztalatok.

### 7.3. Témakörök

#### 7.3.1. *Gyermektanulmányok*

Helyszínek vagy életkori csoportok alapján egy-egy gyerek viselkedésének megfigyelése

##### **Helyszínek:**

bölcsőde  
óvoda  
általános iskola, középiskola  
ifjúsági klub  
gyermekotthon, átmeneti otthon  
család

##### **Életkori csoportok:**

csecsemő- és kisgyermekkor (0-3 év)  
óvodáskor (3-6 év)  
iskoláskor (6-10 év)  
pre-pubertáskor (10-14 év)  
pubertáskor (14-18 év)

Eltérő környezetben – vér-szerinti családban, nevelőszülőknél vagy gyermekotthonban nevelkedő azonos korosztályba tartozó egy-egy gyermek viselkedésének megfigyelése és összehasonlítása

#### 7.3.2. *Az életút pszichikus jellemzői*

Az elkészített életút interjú alanya pszichikus jellemzőinek feltárása  
A társadalmi jelenségek pszichés okainak megismerése  
Az ember viselkedésének és döntéseinek megértése  
Az előítéletek és a szocializáció életutat befolyásoló hatása

##### **Követelmény:**

Párbeszéd formájában, minimum 15 oldalon leírt, önállóan felvett életútinterjú”

#### **7.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

A tanulók által kiválasztott helyszín (család vagy intézmény), a feldolgozó órákon az iskola átlagos berendezésű tanterme, csoportszobája

#### **7.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

### **8. Egészségügyi alapismeretek tantárgy**

**81 óra/81 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

#### **8.1. A tantárgy tanításának célja**

A holisztikus egészségszemlélet kialakítása érdekében alapfokú ismereteket nyújtani az emberi test felépítéséről és működéséről, a megbetegítő tényezőkről, a gondozás laikus módszereiről. A szervezet egyensúlyát megbontó kórosi tényezők, kóros reakciók megismertetése, a kóros működéseket befolyásoló gyógyszerek alkalmazásához szükséges alapismeretek nyújtása. Megtanítani az egyes betegségcsoportok tüneteit, lefolyását, a fertőző betegségek elterjedésének módozatait és az elterjedésüket megakadályozó óvintézkedéseket. Megismertetni a tanulókkal az emberi egészség testi, lelki, szociális és spirituális összefüggéseit, kölcsönös egymásra hatását. Bemutatni az ország és a helyi társadalom legfontosabb demográfiai és epidemiológiai jellemzőit.

#### **8.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A Biológia-egészségtan tantárgy emberrel foglalkozó fejezetei

#### **8.3. Témakörök**

##### **8.3.1. *Az emberi test felépítése és működése***

Az emberi test felépítése, működése, és szerveződési szintjei (Funkcionális anatómia)

Szimmetria síkok és irányok

Sejtek, szövetek, szervek, szervrendszerek, szervezet

A szervek, szervrendszerek működése és élettani szerepe

A kültakaró

A mozgás szervrendszere

A légzőrendszer

A keringési rendszer

Az emésztőrendszer

A kiválasztórendszer

A szaporodás szervrendszere

Az érzékszervek

Az idegrendszer

A szervrendszerek működésnek szabályozása

A szervezet egyensúlyi állapotát meghatározó mechanizmusok

Az emberi élet fejlődési szakaszai, a méhen belüli fejlődés, és az egyes szakaszok testi jellemzői

##### **8.3.2. *Kórok és kórok***

Az egészség és a betegség fogalma, holisztikus értelmezése

Az egészségi állapotot befolyásoló tényezők, a természetes és mesterséges környezet hatása az egészségre  
Biológiai, pszichikus és szociális kór okok  
A betegségek rizikófaktorai  
Társadalmi helyzet szociális körülmények, pszichés állapot  
Alkat, lezajlott betegségek, öröklés  
Nem és életkor  
A betegségek lefolyása, stádiumai, a kórlefolyás szakaszai, a betegség kimenetele  
Tipikus kóros reakciók  
Degeneráció  
Sorvadás, elhalás  
Heveny és idült gyulladás  
Kóros immunreakciók

#### **8.3.3. *A betegségek tünete, a betegmegfigyelés szempontjai***

Az élettani adatok  
Az állapotváltozások, a kór okok és kóros reakciók, a betegségek tünete, az állapotváltozások és a betegmegfigyelés szempontjai  
Kór okok és kóros reakciók, a betegségek tünete  
A főbb betegségcsoportok és tüneteik  
Belgyógyászati betegségek  
Sebészeti beavatkozást igénylő állapotok  
Pszichiátriai megbetegedések  
Neurológiai megbetegedések  
Bőrgyógyászati betegségek  
Reumatológiai betegségek  
A fül, az orr és a gége megbetegedései  
A szem betegségei  
A fog és a száj betegségei  
Urológiai betegségek  
Nőgyógyászati betegségek  
A csecsemő- és a gyermekkor betegségei

#### **8.3.4. *A gondozás és a betegellátás laikus módszerei***

A gondozás fogalma, célja, feladatai  
A gondozás célcsoportjai, tevékenységformái  
A szükséglet-kielégítés és a gondozás komplexitása  
Az autonómia megőrzésének lehetősége a gondozás folyamán  
Az aktivitás fontossága és fenntartásának lehetőségei  
A gondozási folyamat tervezése  
A házipatika szerepe, a gyógyszerkezelés szabályai, a fertőtlenítőszer és eljárások  
A fizikális és természetes gyógymódok  
A házi-patika szerepeinek és gyógyszereinek összeállítása  
A fertőtlenítőszer és eljárások alkalmazása  
A gyógyszerek bejuttatása a szervezetbe  
A gyógyszerelés hatásainak és esetleges mellékhatásainak megfigyelése, megfigyelési szempontok szerint  
A gyógyszerelés, gyógyszerkezelés, gyógyszerértékelés szabályai és gyakorlata

### **8.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

*Átlagos tanterem vagy egészségügyi szaktanterem és demonstrációs terem*

#### **8.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.



**A**

**10559-12 azonosító számú**

**Elsősegély-nyújtási feladatok.  
megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 10559-12 azonosító számú Elsősegély-nyújtási feladatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Népegészségügyi ismeretek	Elsősegélynyújtás feladatok
<b>FELADATOK</b>		
Felismeri a közvetlen életveszélyt	x	
Felismeri az egészségi állapot gyors megváltozását		x
Megméri, rögzíti az életműködés főbb adatait, elvégzi a testsúly és testmagasság mérést Elsősegélyt nyújt heveny rosszullétek, belgyógyászati kórképek, mérgezések, sebészeti beavatkozást igénylő balesetek esetén		x
Alkalmazza a szükséges első-segélynyújtási módszereket, eszközöket		x
Szükség esetén mentőt vagy sürgősségi segítséget hív	x	
Segítséget nyújt a fedél nélkül élők elemi fizikai ellátásában	x	
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>		
Az egészség holisztikus értelmezése	x	
Népegészségügyi alapismeretek	x	
A társadalmi helyzet és az egészség	x	
A leggyakoribb gyermekbetegségek és tünetei, a tünetek enyhítésének technikái és módszerei gyermekkorban, védőoltások és kísérő tünetek		x
Egészségmegőrzés	x	
Az életműködés adatai		x
Az életműködés adatainak értelmezése		x
Az elsősegélynyújtás gyakorlata		x
A légutak átjárhatóságának biztosítási technikái		x
Az eszméletlen beteg ellátásának technikái		x
A stabil oldalfekvés biztosításának módjai		x
A vérzések jellemzői és ellátásuk technikái		x
Áramütés jelei és a segítségnyújtás lehetőségei, módszerei, technikái		x
A háztartási balesetek sérülései, ellátásuk		x
A cukorbetegség jelei és a cukorbeteg ellátásának lehetőségei		x
A törések jellemzői és ellátásuk lehetőségei		x
A fagyások jellemzői és ellátásuk lehetőségei, módszerei		x
Az égési sérülések jellemzői és ellátásuk módszerei, technikái		x
Mérgezések jellemzői és a segítségnyújtás módszerei, technikái		x
Az éhezés, a kiszáradás jelei és a segítségnyújtás módszerei, technikái		x
A sokkos és görcsös állapotok és a segítségnyújtás módszerei, technikái		x

Orvosi segítségkérés, mentőhívás		x
Tűzoltóság, katasztrófavédelem értesítése		x
<b>SZAKMAI KÉSZSÉGEK</b>		
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x
A hírközlési eszközök használata		x
Az elsősegélynyújtáshoz szükséges eszközök és kötszerek használata		x
Szakmai nyelvű beszédképesség	x	x
<b>SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK</b>		
Döntésképeség		x
Szervezőképesség		x
Stressztűrőképesség		x
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>		
Adekvát kommunikáció		x
Segítőkészség		x
Kapcsolatteremtő készség		x
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>		
Helyzetfelismerés		x
Gyakorlatias feladatértelmezés		x
Általános ismeretek speciális helyzetekben való alkalmazására vonatkozó készség	x	x

## 9. Népegészségügyi ismeretek tantárgy

**36 óra/36 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

### 9.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók holisztikus szemléletének kialakulása érdekében megismertetni az emberi egészség testi, lelki, szociális és spirituális összefüggéseit, kölcsönös egymásra hatását. Bemutatni az ország és a helyi társadalom legfontosabb demográfiai és epidemiológiai jellemzőit.

### 9.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A középiskolai biológia tantárgy emberrel foglalkozó fejezetei.

### 9.3. Témakörök

#### 9.3.1. Egészségmegőrzés

Az egészség holisztikus értelmezése: az egészség, mint komplex fogalom

Az egészségtudat jelentősége;

Az egészséges életvitel feltételeinek értelmezése a Maslow-féle szükséglet-rendszerben

A szükséglet-kielégítés hiányainak hatása az egészségre

Az egészséget veszélyeztető tényezők: az egyén biológiai és pszichológiai adottságaiból eredő rizikófaktorok; mesterséges és természetes környezetből, helytelen életvitelből és a káros anyagok szervezetbe jutásából adódó rizikófaktorok

Az egészséges táplálkozás kritériumai,

A tevékeny életmód és az egészség kapcsolata

A környezetszennyezés, környezetvédelem

A civilizáció vívmányainak hatása az egészségre

A társadalom ártó-védő hatása

A társadalmi helyzet és az életmód összefüggése az egészséggel és betegséggel

A szegénység és a betegség összefüggései

A foglalkozási betegségek és megelőzésük

Az egészséget veszélyeztető szenvedélyek és szokások és ezek társadalmi vetületei

Adatok tanulmányozása a népesség egészségi állapotáról, a legfontosabb helyi,

országos és nemzetközi népegészségügyi adatok, magyarázatuk

### **9.3.2. Közegészség**

Társadalom-egészségtani ismeretek, népegészségügyi mutatók,

Magyarország és a település lakosságára jellemző legfontosabb demográfiai adatok, értelmezésük

A Népegészségügyi Program

A népbetegségnek számító krónikus megbetegedések okai, prevenció és rehabilitációs lehetőségei; a prevenció három szintje; támogató rendszerek

Nemzetközi és világszervezetek, céljaik; WHO; magyar célok, NNP

A magyarországi oltási rend

A járványok megelőzésének és lokalizálásának teendői

A leggyakoribb fertőző és járványt okozó betegségek, azok tünetei és járványtana, a fertőzőbetegek ellátása

A fertőtlenítőszeres és eljárások, a fertőzések elhárítása, a védőfelszerelések és azok használata

Egészségtudatos magatartás

### **9.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Átlagos tanterem vagy egészségügyi szaktanterem és demonstrációs terem

### **9.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

## **10. Elsősegélynyújtási feladatok tantárgy**

**36 óra/36 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

### **10.1. A tantárgy tanításának célja**

A szociális szolgáltatások területén dolgozó szakembert felvértezni az elemi elsősegélynyújtási készségekkel, módszerekkel, rutinokkal, hiszen ezen a területen mindennapos szükség lehet ezekre az eljárásokra, akkor is, ha nem egészségügyi jellegű szolgáltatásokat nyújtanak.

### **10.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A Biológia - egészségtan tantárgy emberrel foglalkozó fejezetei

### **10.3. Témakörök**

#### **10.3.1. Elsősegélynyújtás**

Az elsősegélynyújtási kötelezettség

Az elsősegélynyújtás alapszabályai

Mentőhívás, rendőrség, katasztrófavédelem értesítése

Az eszméletlenség, az eszméletlenség okai

A tudatzavar

Veszélyeztető állapotok, a közvetlen életveszély és az egészségi állapot gyors megváltozásának felismerése

Mechanikai sérülések

A vérzések jellemzői

Belső vérzések, sérülések

Légzési elégtelenségek. Légúti elzáródások

Idegentest a szemben és a légutakban

Áramütés jelei és a segítségnyújtás lehetőségei

Termikus balesetek: égés, fagyás, napszúrás, hőguta, kihülés jellemzői és ellátásuk.

Csont és ízületi sérülések, az ellátás szabályai

A háztartási balesetek sérülései, ellátásuk

Belgyógyászati megbetegedések, belgyógyászati balesetek, heveny rosszullétek

Mérgezések, az ellátás szabályai

Epilepszia és lázas eklampszia

A cukorbetegség jelei és a cukorbeteg ellátásának lehetőségei

A leggyakoribb gyermekbetegségek és tünetei, a tünetek enyhítésének technikái és módszerei

Védőoltások és kísérő tünetek enyhítése

Tömegbalesetek, tömegkatasztrófák

### **10.3.2. Elsősegélynyújtás gyakorlata**

A stabil oldalfekvés biztosításának módjai

Veszélyeztető állapotokból következő elsősegélynyújtási feladatok: újraélesztés, eszméletlen beteg ellátása, heveny rosszullétek,

A közvetlen életveszély és az egészségi állapot gyors megváltozásának felismerése

A légutak átjárhatóságának biztosítási technikái

Mechanikai sérülések ellátása

Külső vérzések ellátása

Idegen test a szemben és a légutakban

A segítségnyújtás lehetőségei, módszerei, technikái áramütés esetén.

Hő okozta balesetek ellátásának lehetőségei, módszerei, technikái

Az eszméletlen sérült ellátása

Teendő légzési elégtelenségek esetén

Csont és ízületi sérülések ellátása

Belgyógyászati megbetegedések, belgyógyászati balesetek

Mérgezések jellemzői és a segítségnyújtás módszerei, technikái

Elsősegély nyújtás sebészeti beavatkozást igénylő balesetek esetén

A sokkos és görcsös állapotok és a segítségnyújtás módszerei, technikái

Segítségnyújtás a fedél nélkül élők elemi fizikai ellátásában

Az éhezés, a kiszáradás jelei és a segítségnyújtás módszerei, technikái

A háztartási balesetek ellátása

### **10.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Egészségügyi demonstrációs terem

### **10.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**A**

**11733-16 azonosító számú**

**A szükségletfelmérés és a problémamegoldás részfeladatai  
megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 11773-16 azonosító számú A szükségletfelmérés és problémamegoldás részfeladatai megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	A szociális munka elmélete	A szociális problémák megjelenésének
<b>FELADATOK</b>		
Alkalmazza a szükségletek és erőforrások feltárásának módszereit, értelmezi az emberi szükségleteket és a szükséglet-kielégítés hiányait	x	x
Érzékeli és értelmezi a társadalmi integrációt segítő és veszélyeztető tényezőket, folyamatokat	x	x
Felismeri az egyéni, csoportos és közösségi válsághelyzeteket, az elemi életfeltételek hiányát	x	x
Értelmezi a szociális ellátásokhoz való hozzájutás feltételeit és segítséget nyújt azok megszerzésében	x	x
Eligazodik a társadalom érték-, érdek- és normarendszerében	x	x
Értelmezi az életmódot kialakító tényezőket, törekvéseket	x	x
Értelmezi az emberi, állampolgári jogokat, kötelességeket, és segíti ezek érvényre jutását	x	
Megbízás alapján érdek-képviselési tevékenységet végez	x	x
Speciális helyzetekben részfeladatokkal megbízva részt vesz az egyénnel folyó szociális munkában, a családlátogatásokon, a lakótelepi szociális munkában	x	x
Segíti a szociális munkás tevékenységét	x	x
Részt vesz szociális csoportmunkában		x
Részt vesz közösségi akciók szervezésében és lebonyolításában		x
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>		
A család szerkezete, működése és működési zavarai	x	x
Az emberi szükségletek rendszere, a család, mint támogató rendszer, és mint problémaforrás jellemzői	x	x
A szervezet fogalma, a bürokratikus szervezet, a szervezetek működésének jellemzői	x	x
A szociális és gyermekjóléti alapellátás, gyermekvédelmi szakellátási intézmények, mint szervezetek, a kliens helye és szerepe a szociális intézményekben; munkamegosztás, hatáskör, döntési szintek	x	x
A szociális identitás kialakulásának összefüggései, a szerep fogalma és jellemzői, válságok az életciklus során, a viselkedési rendellenességek és személyiségzavarok	x	x
A családvédelmi és támogatási rendszer szabályai		x
Az önkormányzati és nem önkormányzati szociális ellátások szabályai	x	x
Munkajogi szabályok alkalmazása	x	x

A civil szervezetek szociális feladatai	x	x
A szociális intézmény működése, munkamegosztási rendszere	x	x
A jelzőrendszer jellemzői	x	x
Az intézmények etikai szabályai	x	x
A kompetencia határok alkalmazása	x	x
A szakmai együttműködés szabályai	x	x
A szociális munka sajátosságai		x
A szociális munka elmélete és ideológiája		x
A szociális munka tevékenységrendszer		x
A szociális munka problémamegoldó modellje		x
Az etikai dilemmák		x
Az esetkezelés fogalma és elméleti irányzata		x
Az esetfeldolgozás módszerei		x
A problémamegoldás szakaszai és módszerei	x	
A szociális hiányok és erőforrások felmérésének módszerei és technikái	x	x
A krízis és a krízisintervenció jellemzői		x
A családsegítés és a családgondozás módszerei		x
Szociális munka csoportokkal		x
A csoportmunkához szükséges alapismeretek		x
A szociális csoportmunka modelljeinek jellemzői		x
A szociális csoportmunka típusai		x
A szociális csoportmunka folyamata		x
A csoportdinamikai jelenségek jellemzői		x
A csoportvezetés elmélete		x
A közösségi szociális munka formái és folyamata		x
A szociális tervezés és a közösségfejlesztés elmélete		x
A közösség szervezés elmélete		x
A közösségi szociális munka gyakorlata		x
<b>SZAKMAI KÉSZSÉGEK</b>		
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x
Informatikai és hírközlési eszközök használata	x	x
Információforrások kezelése	x	x
Diagramm, nomogram olvasása, értelmezése, készítése	x	x
<b>SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK</b>		
Megbízhatóság	x	x
Fejlődőképesség, önfejlesztés	x	x
Önállóság	x	x
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>		
Adekvát kommunikáció	x	x
Konfliktuskezelési készség	x	x
Segítőkészség	x	x
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>		
Általános ismeretek speciális helyzetekben való alkalmazására vonatkozó készség	x	x
Helyzetfelismerés	x	x
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	x



## 11. A szociális munka elmélete tantárgy

63 óra/67 óra\*

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

### 11.1. A tantárgy tanításának célja

Átfogó ismeretek nyújtása a szociális munka sajátosságairól, a segítő foglalkozásokban érvényesülő elméleti irányzatokról, értékekről és etikai követelményekről. A mindennapi szakmai munka során használható tudás kialakítása a szociális munka formáiról, módszereiről, eszközeiről. Ismeretek közvetítése a közvetett és közvetlen szociális munkáról. Felkészíteni a tanulókat az egyéni esetkezelés, a családokkal, csoportokkal történő szociális munkára. Integrált tudás nyújtása, hogy a szociális asszisztens és a rehabilitációs nevelő, segítő megfelelő segítséget tudjon nyújtani a klienseknek problémáik megoldásában.

### 11.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Történelem tantárgy társadalom- és kultúrtörténeti fejezetei. A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, népegészségi ismeretek és gyakorlatok, valamint a szükségletfelmérés és a problémamegoldás területéről tanult ismeretek

### 11.3. Témakörök

#### 11.3.1. Általános szociális munka

A szociális munka, mint tudományterület.

A szociális munka története, a szociális munka XX. századi megjelenése Magyarországon .

A szociális munka definíciója, szándéka, célja, formái és módszerei, színtere  
Jellemzői, sajátosságai, kapcsolata a többi segítő hivatással (pszichológia, pedagógia, jog, egészségügy, stb).

Elméletek, ideológiák a szociális munkában: általános rendszerelméleti, strukturális, ökológiai, szociális tanulás, problémamegoldó, szerepelméletre építő modell

A szociális munka tevékenységének rendszere; a közvetlen és közvetett szociális munka fogalma; tevékenységének és módszereinek áttekintése

A szociális munka értékei és etikai szabályai

A szakmai kompetenciahatárok és az együttműködés a szociális munkában

A szociális szakember szerepei, felelőssége

A segítő munka folyamatának tervezése

A team munka, az esetmegbeszélés és a szupervízió szerepe

#### 11.3.2. Szociális munka egyénnel és családokkal

A szükségletek fogalma, feltárásának módszerei

Maslow féle szükségletek hierarchiája

Humánökológiai modell alkalmazása

Az esetkezelés fogalma és jellemzői

Elméleti irányzatok

pszichoanalitikus

funkcionális

pszichoszociális

problémamegoldó

viselkedés-lélektani

családterápiás, stb.

A problémamegoldó modell alkalmazása, szakaszai és a szakaszokhoz kapcsolódó módszerek és technikák

Krízis, a krízis állapot, krízishelyzet

A krízisek csoportosítása

A krízisek lefolyása, kimenetele

A krízisben lévő személy jellemzői

A krízisintervenció lépései

A családsegítés, a családgondozás

A családstruktúra fogalma, a családi alrendszerek, a családi hierarchia

A családi életciklus, krízisek

Szociális munka a családokkal

### **11.3.3. Szociális munka csoportokkal**

A csoport fogalma, célja, a csoport alkalmazásának lehetőségei, keretei a szociális munkában

Csoportelméletek, a csoportmunka modelljei:

társadalmi célmodell (bizottságok, adminisztratív csoport, képviselői testületek, csapatok, esetkezelési konferenciák, társadalmi akciócsoportok)

gyógyító modell (oktató csoport, személyiségfejlesztő csoport, terápiás csoport, szocializációs csoport)

reciprok modell (önsegítő csoport)

Az egyetemes emberi jogok és azok érvényesülése a csoportmunka folyamán

A szociális csoportmunka folyamata

Tervezés

Szervezés

A csoportfejlődés öt szakasza

Csoportszerepek

A csoportmunka lezárása

Csoportdinamikai jelenségek

A csoport kommunikációs és interakciós mintái

Csoportkohézió

Csoportnorma, szociális kontroll

Csoport-kultúra

A csoportszerepek közötti dinamizmus, építő és destruktív folyamatok

A csoport vezetése

A vezetést meghatározó tényezők

Vezetői stílusok

Kommunikációs hibák

Kezelési technikák

### **11.3.4. Közösségi szociális munka**

A közösségi szociális munka formái és folyamata

Szociális tervezés

Közösségfejlesztés, szociális fejlesztés

Közösségszervezés

A közösségfejlesztés meghatározása

A szociális tervezés szempontjai, fázisai

A közösségfejlesztés szemlélete

A közösségfejlesztés kialakulás Magyarországon, a XX. századvégi kísérletek (Bakony, Csenger)

A közösségfejlesztési folyamat fázisai

Cselekvési technikák a közösségfejlesztésben

A közösségi szociális munka történeti gyökerei, az elméletalkotást segítő tudományterületek

A közösségszervezés céljai, a célok elérését szolgáló programok és eljárások

Támogató rendszerek

Szomszédságok megismerése, szomszédsági szociális munka

Közösségi profil

A közösségszervező legfontosabb szerepei

A projektépítés főbb szakaszai

A szociális akció

#### **11.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Átlagos tanterem vagy könyvtár

#### **11.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

### **12. A szociális problémák megjelenésének összefüggései tantárgy 72 óra/75 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

#### **12.1. A tantárgy tanításának célja**

Megvilágítani a társadalmi egyenlőtlenségek újra-termelődésének okait és mechanizmusait; bemutatni az egyenlőtlenségek magyarországi társadalmi és területi jellemzőit; felkészíteni a tanulókat a szociális problémák összefüggéseinek megértésére, az okok és megoldások komplex értelmezésére, hozzájárulni a szociális érzékenységük fejlődéséhez

#### **12.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

Társadalomismeret, a történelem tantárgy társadalomtörténeti fejezetei, valamint társadalom-földrajzi információk, a demográfiai és gazdasági adatok ábrázolási technikái. A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, népegészségi ismeretek és gyakorlatok.

#### **12.3. Témakörök**

##### **12.3.1. Társadalmi összefüggések**

A társadalom egyenlőtlenségeit generáló viszonyok, az egyenlőtlenségeket újratermelő mechanizmusok

A társadalmi különbségek, a társadalom látható egyenlőtlenségei, az egyenlőtlenségek dimenziói

A kultúra fogalma, a kulturális különbségek életmódot meghatározó összefüggései, a szubkultúra és az életmódot meghatározó szerepe

A normák, az értékek, az értékek egységesülése, küzdelme

A szociális érdekek megjelenése és érvényesülése, a kapcsolati lehetőségek

A munkaerőpiac viszonyai, működése

A mobilitás, a társadalmi mobilitás lehetőségei, a szegregáció  
 A szociális ellátás állami, egyházi és civil szervezetei, intézményrendszere  
 A társadalmi előítéletek működése a szociális problémák definiálása és kezelése területén  
 A társadalmi problémák nyilvánosságának kérdései, az érdekérvényesítés egyenlőtlenségei  
 Egyenlőtlenségek és veszélyeztetett társadalmi csoportok, diszkrimináció és szegregáció mai arcai  
 A szociális problémák jelentkezésének jelzőrendszere  
 Gyerekszegénység, a pályakezdők és a családalapítás előtt állók esélyei, az idős munkavállalók, a nők társadalmi helyzete  
 A roma népesség helyzete, hátrányainak torlódása  
 A nagycsaládosok és az egyszülős háztartásban élők helyzete  
 A fogyatékos és megváltozott munkaképességű személyek társadalmi esélyei, hátrányai  
 Az Európai Unió társadalmi értékei  
 A társadalmi integráció mintái az Európai Unió országaiban

### **12.3.2.     *A személyiségben rejlő összefüggések***

A személyes életút és a családi minták hatásai  
 A családi és a társadalmi minták harmóniája, diszharmóniája  
 A családon belüli erőszak és a gyermekek bántalmazása  
 Az előnyök és hátrányok átörökítése a szocializáció során  
 A személyiségfejlődés és a viselkedés zavarai  
 A kóros lelki jelenségek, fejlődési zavarok és a deviáns viselkedés  
 A pszichikus zavarok tünetei 6-12 éves korban, a serdülők és az ifjúkorúak inadaptációja  
 A felnőtt személyiség és viselkedés zavarai  
 A testi és lelki adottságok összefüggései  
 A veszteségek, a gyász és azok pszichés feldolgozása

### **12.3.3.     *A problémamegoldó modell***

Az emberi szükségletek rendszere, az emberek egyedi szükségletei, a szükségletek összefüggése az életkorral és a társadalmi helyzettel  
 A válsághelyzetek és a szükségletek módosulása  
 A szükségletfeltárás módszerei és eszközei, komplexitása  
 A problémák számbavételének módszerei, problémalista  
 Az erőforrás fogalma, típusai; a hiányok és erőforrások számbavételének módszerei  
 Az életminőségét javító tárgyi eszközök és szolgáltatási lehetőségek  
 A problémamegoldó folyamat és szakaszai  
 A problémamegoldó folyamatban alkalmazható módszerek  
 A szociális munkás és a szociális asszisztens, valamint a rehabilitációs nevelő segítő , a gyermek-és ifjúsági felügyelő szerepei, felelőssége kompetencia határai

### **12.3.4.     *A szociális munka Etikai Kódexe, etikai dilemmák***

A társadalmi és a szakmai etika  
 A szociális munka etikai szabályai  
 A szakmai etikai szabályok ismerete és alkalmazása  
 Az emberi értékek, méltóság és autonómia tisztelete a szociális ellátás gyakorlatában

A gyermekek autonómiájának, méltóságának, identitásának, magukkal hozott értékeinek, normáinak tiszteletben tartása  
A szociális munka értékei és az Etikai Kódex előírásai  
A szociális szakember szerepei, felelőssége  
A szakmai kompetenciahatárok és az együttműködés etikája  
Az előítéletek hatása a szociális segítségben  
Az együttműködés etikai szabályai, a szakmai titoktartás és korrekt tájékoztatás módjai  
A szociális szakember szerepei, felelőssége  
A szociális munka értékei  
Az emberi méltóság egyenlősége a szociális munkában  
Etikai dilemmák a szociális munkában  
A szakmai etikai dilemmák értelmezése és megoldási módjai  
A Szociális Munka Etikai Kódexe  
Az Etikai Kódex érvényesítésének dilemmái  
Kompetenciahatárok a szociális munka gyakorlatában

**12.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Átlagos tanterem, vagy könyvtár

**12.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**A**

**10558-16 azonosító számú**

**Önálló szociális segítő feladatok**

**megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 10558-16 azonosító számú Önálló szociális segítői feladatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	A szociális munka gyakorlata	Esetmegbeszélés és szupervízió	Mentálhigiéné
<b>FELADATOK</b>			
Fogadja az intézménybe érkezőket, előtéri és ügyfélfogadási feladatokat lát el	x		x
Tájékoztatást nyújt a szociális és jóléti ellátások formáiról, funkcióiról, intézményrendszeréről, a jogosultsági feltételekről, és az igénybevétel lehetőségeiről	x		x
Szükség esetén elirányítja vagy elkíséri a szolgáltatást kérőt a megfelelő intézménybe	x		x
Támogatja az intézményekben élők kapcsolattartását családjaikkal és eredeti környezetükben	x		x
Kapcsolatot tart a jelzőrendszer tagjaival	x	x	x
Segíti a lakóotthonokban és lakásotthonokban, támogatott lakhatásban, szociális intézményekben élők napi életvitelét	x		x
Szervezi és ellátja a szociális konyhán, nappali melegedőben a szolgáltatást igénybe vevőkkel kapcsolatos feladatokat	x		
Hajléktalanszállón külön megbízással éjszakai ügyeletet lát el	x		
Támogatja a működési területén szerveződő önszorgató csoportokat, civil és karitatív szervezetek humanitárius munkáját	x		x
Gyűjti, kezeli és az igénylőkhöz eljuttatja az intézménybe érkező adományokat, gondoskodik a szolgáltatást igénybe vevők értéktárgyainak megőrzéséről	x		
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>			
A családtámogatási rendszer, az önkormányzati és nem önkormányzati szociális és gyermekjóléti alapellátás és a gyermekvédelmi szakellátások szabályainak értelmezése	x		
Munkajogi szabályok alkalmazása	x	x	
A civil szervezetek szociális feladatainak segítségi lehetőségei	x		x
A szociális intézmény működésének ismerete	x	x	x
A helyi jelzőrendszer jellemzői és a kapcsolatok működtetésének lehetőségei	x	x	x
A szakmai és intézményi etikai szabályok értelmezése	x	x	x
A kompetencia határok, és a szakmai együttműködés szabályainak értelmezése	x	x	x
A szociális munka sajátosságai és módszerei	x		x
A szociális munka elmélete és ideológiája	x		x
A szociális munka tevékenységrendszer	x		x

A szociális munka problémamegoldó modelljei		x	x
Az etikai dilemmák megoldási módszerei		x	x
Az esetkezelés fogalma és elméleti irányzatai	x		x
A problémamegoldás szakaszai és módszereinek alkalmazása	x	x	x
A szociális hiányok és erőforrások felmérésének módszerei és technikái	x	x	x
A családon belüli erőszak és a gyermekek bántalmazásnak felismerése	x	x	x
A krízis és a krízisintervenció jellemzői	x		x
A családsegítés és a családgondozás módszerei	x		x
Szociális munka csoportokkal, a csoportmunkához szükséges alapismeretek	x	x	x
A szociális csoportmunka modelljeinek jellemzői	x	x	x
A szociális csoportmunka típusai, folyamata	x	x	x
A csoportdinamikai jelenségek jellemzői	x	x	x
A csoportvezetés elmélete és a feladatok megosztásának lehetőségei	x	x	x
A közösségi szociális munka formái, folyamata és a feladatok megosztásának lehetőségei	x		
A szociális tervezés és a közösségfejlesztés elmélete	x		x
A közösség-szervezés elmélete	x		
A közösségi szociális munka gyakorlata	x		x
Pedagógiai és munkapszichológiai alapfogalmak			x
<b>SZAKMAI KÉSZSÉGEK</b>			
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x	x
Informatikai és hírközlési eszközök használata	x		
Információforrások kezelése	x	x	
Diagramok, grafikonok a szakmai munkához szükséges ábrák, (genogram, ecomap, stb.)	x	x	
<b>SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK</b>			
Önállóság	x	x	x
Döntésképeség	x	x	x
Szervezőképesség	x		
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>			
Kapcsolatteremtő készség	x	x	x
Adekvát kommunikáció	x	x	x
Konfliktustűrő képesség	x	x	x
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>			
Helyzetfelismerés	x	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x	x
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	x	x



### **13. A szociális munka gyakorlata tantárgy**

**64 óra/70 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

#### **13.1. A tantárgy tanításának célja**

Az elméleti tudás, a gyakorlati készségek és a szakmai attitűd integrációjának elősegítése a mindennapi szakmai munka során használható tudás kialakítása érdekében. A gyakorlata során megismerni az eseti, a családokkal, a csoportokkal és a közösségekben végzett szociális munkát. A tanulók 2-3 fős kiscsoportokban személyre szabott feladatokban próbálhassák ki felkészültségüket. Irányítással és önállóan végezhetnek a kompetenciájuknak, felkészültségüknek megfelelő információnyújtási és szolgáltatási munkákat, végezhetnek a munkához kapcsolódó adminisztrációt. A gyakorló terepek kiválasztásakor és a tanulók terepre helyezésekor vegyék figyelembe az egyén szakmai érdeklődését és motivációt. A tereptanárok a saját felkészültségüknek és munkakörüknek megfelelő munkába vezetik be a tanulókat. itt mutatják be a szociális munka formáit, módszereit, eszközeit. Ezek a gyakorlatok fontos szerepet töltenek be a tanulók integrált tudásának kialakításában, hogy a szociális asszisztens és a rehabilitációs nevelő, segítő megfelelő segítséget tudjon nyújtani a klienseknek problémáik megoldásában

#### **13.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A középiskolai Történelem tantárgy társadalom- és kultúrtörténeti fejezetei. A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, népegészségi ismeretek és gyakorlatok, valamint a szükségletfelmérés, a problémamegoldás területéről és a szociális munka elméletéről tanult ismeretek.

#### **13.3. Témakörök**

##### **13.3.1. Az egyéni esetkezelés és a családsegítés gyakorlata**

A tereptanár munkájának, módszereinek, technikáinak, magatartásának és a kliensekkel kialakított viszonyának megfigyelése

Az intézmény szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszerben és a település szociális ellátásában betöltött helyének megismerése

Az intézmény belső struktúrájának tanulmányozása

A döntések kialakulásának megfigyelése

Az intézményben megoldott szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi problémák és a segítségért forduló klienskör megismerése

A kínált szolgáltatások és a klienskör szükségletei közötti viszony

Az esetkezelés és a családsegítés rendjének szabályainak megfigyelése, alkalmazása

Az esetvitel és a családsegítés folyamatának megfigyelése

Az esetkezelés és a családsegítés során alkalmazandó jogszabályok összegyűjtése és értelmezés

Részvétel a kliensek fogadásában, a fogadó tér kialakításában, az információszolgáltatásban

A problémamegoldó modell működésének megfigyelése és alkalmazása

A választott egyén problémáinak előtörténete

A korábbi családsegítő folyamatok megismerése, a folyó ügyek figyelemmel kísérése

A tereptanárral közösen kiválasztott család problémáinak megoldásában való részvétel

Az esetmegoldáshoz kapcsolódó adatok, információk gyűjtése

Az esetkezeléshez és a családsegítés kapcsolódó adminisztráció megfigyelése,

elkészítése, alkalmazása

A családsegítő munkához szükséges adatok, információk, jogszabályok összegyűjtése, értelmezés

A szükségletek és erőforrások feltárásában való részvétel

Más az esetvitelre és a családsegítésre befolyást gyakorló intézményekkel, a jelzőrendszer tagjaival való kapcsolat

A kliensek más intézményekkel, saját családjukkal, munkahelyükkel való kapcsolatának közvetett és közvetlen segítése

Az esetmegoldás és a családsegítés eredményességének értékelésében való részvétel

Egyéni és családi krízisek, krízisintervenció

Az adminisztrációs munka végzését segítő számítástechnikai programok használata

Jegyzőkönyvek, nyilvántartások vezetése

Adatok gyűjtése, rögzítése

#### **Követelmény:**

“Az előzetesen megvalósított, egybefüggő, két hetes gyakorlatról szóló minimum 5 oldal terjedelmű napló”;

#### **13.3.2. A csoportokkal végzett szociális munka gyakorlata**

A tereptanár munkájának, módszereinek, technikáinak, magatartásának és a kliensekkel kialakított viszonyának megfigyelése

A csoportmunka folyamatának, módszereinek és a csoportdinamikai folyamatok megfigyelése

Részvétel a csoportmunka tervezésében, a csoportmunka eszközeinek, módszereinek kiválasztásában

Közreműködés a csoportok szervezésében, működési feltételeik kialakításában és vezetésében

Közreműködőként való részvétel a csoport munkájában

Részvétel a csoportmunka eredményeinek értékelésében

Részvétel önsegítő csoportok munkájában, működési feltételeik javításában

A csoportmunka adminisztrációjának megfigyelése és gyakorlása

#### **13.3.3. A közösségi szociális munka gyakorlata**

A tereptanár munkájának, módszereinek, technikáinak, magatartásának és a kliensekkel kialakított viszonyának megfigyelése

A lakóhely, lakókörzet szociális szükségleteinek és erőforrásainak felmérése, összevetése

A helyi közösségi szociális munka tanulmányozása,

A helyi társadalom spontán önszerveződéseinek, önsegítő szervezeteinek megismerése

Nonprofit szervezetek megjelenési formáinak, struktúrájának és irányítási rendszerének megismerése

Részvétel közösségi munkában, együttműködés más intézményekkel és az önkormányzatokkal

A lakásotthoni, lakóotthoni feladatok

A hajléktalan-ellátásban jelentkező feladatok

Pályázatírásban való részvétel

Projekt tervezésében, szervezésében és megvalósításában való részvétel

A közösségi szociális munka adminisztrációjának megfigyelése és gyakorlása

Az adminisztrációs munka végzését segítő számítástechnikai programok használata

#### **13.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Az iskola környezetében található, különböző fenntartású, jóléti ellátó intézmények: családsegítő és gyermekjóléti alapelátás, gyermekvédelmi szakellátási intézetek, önkormányzatok szociális és közművelődési intézményei, bentlakásos intézetek, nappali és éjszakai ellátást nyújtó intézmények, szociális konyha, nappali melegedő, hajléktalan szálló, stb.

#### **13.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

### **14. Esetmegbeszélés és szupervízió gyakorlata tantárgy**

**27 óra/31 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

#### **14.1. A tantárgy tanításának célja**

Az esetmegbeszélés a gyakorlat egész időszakában támogatja a tanulót a felkészülésben és a szakmai felelősségek felismerésében. Kiscsoportos team munkában segíti a tanulót a gyakorlat során szerzett élmények feldolgozásában, végig gondolásában. A tanulók tapasztalatot szerezhetnek arról, hogy az eseteket, hogyan lehet több szempont szerint értelmezni, s ez szerepet játszik abban, hogy gondolkodásuk rugalmasabb legyen, előítéleteik oldódjanak. A szupervízió lehetőséget biztosít a tanulónak, hogy tudja használni a személyiség védelmének eszközeit a szupervízió folyamatában és igényelje a szupervíziós támogatást szakmai személyisége fejlődése érdekében.

#### **14.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A középiskolai Történelem tantárgy társadalom- és kultúrtörténeti fejezetei. A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, népegészségi ismeretek és gyakorlatok, valamint a szükségletfelmérés, a problémamegoldás területéről, a szociális munka elméletéről tanult ismeretek és szociális munka gyakorlata során szerzett tapasztalatok.

#### **14.3. Témakörök**

##### **14.3.1. Esetmegbeszélés**

Az esetmegbeszélés, elemzése (kiválasztás, megfigyelés, elemzés, értékelés, stb.)

Az eset bemutatása

A személyiségjogok védelme

A szociális szakember szerepei, felelőssége a szociális ellátás gyakorlatában

A problémák meghatározása

A kompetenciák tisztázása

A személyes érintettség feltárása

A megoldás, a kimeneti lehetőségek felvázolása

Elvárások, érzelmek feltárása

A nehézségek, felmerülő problémák

A munkafolyamatban való részvétel értelmezése

A gyakorlat során felmerült etikai kérdések mérlegelése, a dilemmák értelmezése a tereptanár és a gyakorlólóhely más szakembereinek segítségével

A szociális munka értékeinek és etikai szabályainak érvényesülése a szociális ellátás

gyakorlatában

A szakmai kompetencia határok és az együttműködés etikájának érvényesülése a szociális ellátás gyakorlatában

Az emberi értékek és autonómia tisztelete a szociális ellátás gyakorlatában

A szociális munka dilemmáinak megoldása a szociális ellátás gyakorlatában

#### **14.3.2. Szupervízió**

A szakmai munkát, a kommunikációt vagy a személyiséget veszélyeztető tényezők feltárása

A csoportmunka támogató lehetőségének alkalmazása a szakmai gyakorlat során

Önreflexió alkalmazásával megelőzni a kiégést

A gyakorlat során a szakmai megterhelésekkel való találkozás élményeinek feldolgozása a csoport védett környezetében

A felkészülés, a munka és a feldolgozás egységére való igény kialakítása

#### **14.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Tréningyszerű munkára alkalmas csoportszoba a gyakorlólóhelyen vagy a képző iskolában

#### **14.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

### **15. Mentálhigiéné tantárgy**

**36 óra/42 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

#### **15.1. A tantárgy tanításának célja**

A megszerzett ismeretek integrációja, továbbá új elméleti ismeretek nyújtása a lelki egészség megőrzésének, a holisztikus szemlélet kialakítása, a tapasztalatok holisztikus szemlélet szerinti átgondolása érdekében. Az egyéni életvezetés segítése, a személyiséget védő mechanizmusok kialakítása.

#### **15.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A középiskolai Történelem tantárgy társadalom- és kultúrtörténeti fejezetei. A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, szociálpolitikai, etikai, népegészségi ismeretek és gyakorlatok, valamint a szükségletfelmérés, a problémamegoldás területéről, a szociális munka elméletéről tanult ismeretek és szociális munka gyakorlata során szerzett tapasztalatok.

#### **15.3. Témakörök**

##### **15.3.1. Mentálhigiéné elmélete**

A mentálhigiéné fogalma, szerepe,

Nemzetközi és magyar törekvések a lelki egészség megőrzésére

A lelki egészség meghatározói

A mentálhigiéné formái (egyéni-közösségi, preventív-korrektív); a közösségi mentálhigiéné szinterei

Az elmélet és a gyakorlat integrálása, az emberi kapcsolatok komplexitása, az ember holisztikus értelmezése

Egészség és társadalom, deviancia és a másság a társadalomban, a természetes támaszok, az emberi szükségletek változása az életkorok szerint  
A mentálhigiénés konzultáció formái (eset-, pedagógus-, programközpontú, segítő)  
Az egészség holisztikus szemlélete; a természetes támogató rendszerek, életmód és életvezetés  
A lelki egészség jellemzői, a személyiség megküzdő képessége, ezek fejlesztése  
Védekező, elhárító mechanizmusok, a coping  
Az önsorspusztító magatartásformák, ezek megelőzése  
Az egyéni és közösségi válsághelyzetek  
A stressz hatásai  
Az én-védő mechanizmusok, a pszichoszomatikus betegségek, krízis és a krízisintervenció  
A segítő kapcsolat kialakítása, fenntartása és lezárása, ennek technikái  
A segítő kapcsolat működtetésének mentálhigiénés vetülete, a segítő beszélgetés, mint sajátos kommunikációs forma  
A társadalmi szolgáltató rendszerek mentálhigiénés vonatkozásai  
Támogató rendszerek  
A munkapszichológiája, a munkahelyi mentálhigiéné

### **15.3.2. A segítés mentálhigiénés vonatkozásai**

Az érett segítő személyiség  
Szociális és életvezetési segítségnyújtás, a segítő kapcsolat felvétele, fenntartása és lezárása  
Az izoláció megelőzése, az intézményi beilleszkedés segítése, az intézményi életformához való alkalmazkodás elősegítése  
Krízisek, konfliktusok felimerése, kezelése.  
Veszteségek  
A személyes veszteségek, a veszteségek feldolgozásának szakaszai  
A veszteségek feldolgozásának lehetőségei  
A hitélet gyakorlásához segítségnyújtás  
A társadalmi szolgáltató rendszerek mentálhigiénés vonatkozásai  
A segítők mentálhigiénéje: a segítő kapcsolat csapdái, a szindrómás segítés jellemzői és kialakulásának okai,  
A kiégés jelei, a kiégés megelőzése  
A pihenés, rekreáció formái; szabadidős tevékenységek, a kapcsolati és a személyes erőforrások feltárása  
A munka társas vonatkozásai; szervezetpszichológia; vezetők és vezetettek  
A saját munka szervezése, időgazdálkodás;  
A munka- és lelki egészség, a pihenés pszichológiája  
A munkanélküliség lelki hatása

### **15.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Átlagos tanterem, csoportterem, vagy könyvtár

### **15.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**A**

**10562-16 azonosító számú**

**Szabadidő-szervezési és rekreációs feladatok.  
megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 10562-16 azonosító számú Szabadidő-szervezési és rekreációs feladatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	A szabadidő-szervezés és a rekreáció elméleti ismeretei	A szabadidő-szervezés és rekreáció gyakorlata
<b>FELADATOK</b>		
Felméri a szabadidő szervezésére vonatkozó igényeket, lehetőségeket, saját tevékenységkészletét	x	x
Szabadidős és rekreációs aktivitásokat szervez és végez	X	x
Felkutatja, ha kell, pályázatokkal biztosítja a program megvalósításához szükséges személyi és tárgyi feltételeket	x	X
Megtervezi a szabadidős programot	x	X
Megalkotja a programismertetőt és gondoskodik annak terjesztéséről	x	x
Informatikai eszközök alkalmazása	x	x
A tevékenységekhez kapcsolódó eszközök alkalmazása	x	x
Ellátja a programhoz kapcsolódó szervezési feladatokat	x	x
Együttműködik más szakemberekkel	x	x
Rugalmasan alkalmazkodik a szabadidős és rekreációs programban résztvevők igényeihez	x	x
Különböző felkészítőkon és képzéseken új szabadidős és rekreációs technikákat tanul	x	x
Érzékeli és értelmezi a csoportdinamikai jelenségeket	x	x
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>		
A szabadidő fogalma	x	x
A szervezett szabadidőre vonatkozó szükségletek felmérésének módszerei	x	x
A személyi és tárgyi feltételek felmérésének módszerei	x	x
Szabadidő-szervezés módszerei	x	x
A különböző szabadidős és rekreációs tevékenységek adekvát alkalmazás a különböző élethelyzetű ellátottakra	x	x
A tevékenységekhez szükséges technikai ismeretek szakszerű alkalmazása	x	x
A különböző élethelyzetű személyek szükségleteinek figyelembe vétele	x	x
Szabadidős és rekreációs technikák, módszerek és eszközök	x	x
A szabadidő eltöltésnek csoportos formái	x	x
A csoportos szabadidős programok szociálpszichológiai összefüggései	x	x

Csoportos szabadidős programok marketingje	x	x
Pályázati lehetőségek	x	x
Pályázatkészítés	x	X
A rekreáció fogalma	x	X
A rekreáció célja, feladatai és eszközei	x	X
A rekreáció formái, megvalósítási lehetőségei a különböző szociális szolgáltatások során	x	x
Az egyéni rekreációs szükségletek és lehetőségek feltételei	x	x
Az egészségi és fizikai állapotfelmérés elemi technikáinak ismerete	x	x
A rekreáció pszichikai hatása	x	x
Az egészséges életmód fogalma és feltételei	x	
Az egészségre ártalmas és veszélyes életmód jellemzői	x	x
Civilizációs ártalmak	x	x
Az életmódváltás nehézségei és alapelvei	x	X
Az egészséges táplálkozás fő elvei és jellemzői	x	X
<b>SZAKMAI KÉSZSÉGEK</b>		
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x
Számítástechnikai, hírközlési eszközök és információforrások kezelése	x	x
Szabadidős aktivitásokhoz szükséges eszközök használata	x	x
Rekreációs eszközök használata	x	x
<b>SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK</b>		
Döntésképesség	X	x
Szervezőképesség	x	x
Állóképesség	x	x
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>		
Motiváló készség	x	x
Prezentációs készség	X	x
Kommunikációs rugalmasság	X	x
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>		
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x
Tervezési képesség	x	x



## **16. A szabadidő-szervezés és rekreáció elméleti ismeretei tantárgy 150 óra/150 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

### **16.1. A tantárgy tanításának célja**

A tanulók felkészítése arra, hogy a különböző szociális gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményekben változatos feltételeket tudjanak kialakítani és felkínálni a kliensek szellemi és fizikai aktivitására, a szabadidő személyiséget fejlesztő, hasznos eltöltésére és a rekreációra.

### **16.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A Magyar irodalom, Művészeti ismeretek, Informatika, Testnevelés és a különböző sportfoglalkozások.

### **16.3. Témakörök**

#### **16.3.1. Az életmódváltás és a szabadidő fontossága**

Az egészségre ártalmas és veszélyes életmód jellemzői, az önsorspusztító magatartás.  
Az életmódváltás nehézségei, a munka és a szabadidő aránya.  
A szociális szakember kompetenciái az életmódváltással kapcsolatban.  
A mesterséges és természetes környezetből, helytelen életvitelből és a káros anyagok szervezetbe jutásából adódó rizikófaktorok.  
A tevékeny életmód és az egészség kapcsolata;  
A környezetszennyezés, környezetvédelem.  
A civilizáció és vívmányainak hatása az egészségre .  
Az egészséges táplálkozás kritériumai.

#### **16.3.2. A szabadidő-szervezési és rekreációs alapismeretek**

A szabadidő-szervezés elmélete: a szabadidő fogalma, tartalma, eszközrendszere  
Módszertana: a szükségletek, személyi és tárgyi feltételek felmérésének módszerei  
A szabadidős és rekreációs tevékenységek családi kapcsolatokat erősítő szerepe.  
A szabadidős és rekreációs tevékenységek szerepe az intézménybe történő beilleszkedésben.  
A szabadidő eltöltésének csoportos formái; szociálpszichológiai összefüggései  
A rekreáció elmélete: fogalma, tartalma, eszközrendszere, felosztása; a rekreáció határtudományai; egészség, fittség, munkavégző képesség; pszichikai hatása  
Szükséglet- és állapot-felmérési, fittségi tesztek és próbák  
A saját tevékenységkészlet számba vétele  
A rekreáció formái; in- és outdoor tréningek; rekreációs programok tervezése  
A különféle lakossági rétegek és csoportok rekreációja  
A szabadidős és rekreációs programok tervezése  
A szociális asszisztens közreműködése a terápiás és készségfejlesztő programokban, a szolgáltatást igénybe vevők meglévő képességeinek szinten tartása és fejlesztése érdekében, az ellátottak motiválásában.  
Együttműködés más szakemberekkel a programok szervezésben.  
Az intézmény kapcsolati rendszerének felhasználása a szabadidős és rekreációs tevékenységek választékának bővítéséhez.

#### **16.3.3. A tárgyi feltételek biztosítása**

A tárgyi feltételek előállítása, kialakítása és biztosítása intézményi alapanyagokból

A tevékenységekhez szükséges technikai-, informatikai eszközök biztosítása, szabályos alkalmazása.

A pályázati lehetőségek, a pályázatok körének ismerete, a pályázati célok és feltételek ismerete, a pályázati információk gyűjtési lehetőségeinek ismerete

Pályázat készítés elmélete: lépései; elkészítésének nehézségei

Főbb alaki és tartalmi hibák; kizárást jelentő okok

Szakmai problémák (a projekt hatékonysága, megvalósíthatósága, fogalmazási problémák, stb.)

A saját személyi és tárgyi erőforrások és tervek ismerete

A pályázatban résztvevők mozgósítása, hálózatépítés

A csoportos szabadidős programok marketingjek

#### **16.3.4. Munka-, baleset- és tűzvédelem**

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételei

Balesetek, balesetveszélyek, balesetvédelem, baleset-elhárítás, baleset-megelőzés, biztonsági intézkedések.

Az előírások adaptálása a különböző tevékenységekhez, felsőfokúszakember irányításával.

Eljárás munkabalesetek esetén, a szociális asszisztens feladatai

Baleset-elhárítási propaganda: vizuális, akusztikai, lélektani módszerek és eszközök

A baleset előfordulása a mindennapi életben és a lakásban, balesetveszélyek, baleset kialakulásának okai

A munkavégzéssel összefüggő általános és egyéb veszélyforrások, a munkahelyre és a munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági szabályok

A veszélyforrások csoportosítása: a háztartási veszélyek, a munkahelyi veszélyek, a közlekedési veszélyek, a különböző sajátos tevékenységi formák veszélyei

A baleset kimenetele és következményei: pl. ideiglenes vagy tartós munkaképtelenség, halálos kimenetel

A veszélyek elhárításának lehetőségei, módszerei, eszközei; mindennapi érintésvédelmi és szigetelési eljárások; a menekülési útvonalak kijelölési feltételei, az egyéni védőeszközök használata a szabadidős tevékenységek során.

A különféle anyagok és vegyszerek, mérgek biztonságos tárolása, nyilvántartások vezetése, a veszélyes anyagok tárolásának szabályai

Tűzvédelem, tűzoltás, tűzoltó eszközök és készülékek elméleti ismerete

Tűzek: természetük, okaik, megelőzésük, lefolyásuk és típusuk

Tűz- és robbanásveszélyes anyagok

Tűzjelzés, riasztás, a tűzoltás taktikája és technikája

A tűzoltás megszervezése

Megfelelő munkakörülmények: a munkatevékenység során előforduló veszélyforrások és az ellenük való védekezés módjai

A tűz- és munkavédelemhez szükséges szabályok, utasítások és információk fellelhetőségének ismerete

Tűz- és munkavédelem a munkahelyen.

#### **16.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Az iskolai tanterem és a szociális intézmény, foglalkozási terem

#### **16.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

## **17. A szabadidő-szervezés és rekreáció gyakorlata tantárgy**

**318 óra/318 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

### **17.1. A tantárgy tanításának célja**

A tanulók felkészítése arra, hogy a különböző szociális gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményekben változatos feltételeket tudjanak kialakítani és felkínálni a kliensek szellemi és fizikai aktivitására, a szabadidő személyiséget fejlesztő, hasznos eltöltésére és a rekreációra

### **17.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A Magyar irodalom, Történelem, Művészeti ismeretek, Informatika, Testnevelés és a különböző sportfoglalkozások, manuális készségfejlesztés, szociálpszichológiai ismeretek, szociális munka csoportokkal, közösségi szociális munka.

### **17.3. Témakörök**

#### **17.3.1. Szabadidős és rekreációs technikák**

Játékok, szabadidős és rekreációs sportok technikáinak gyakorlása

Fizikai, művészeti, szellemi és mozgásos tevékenységek technikáinak elsajátítása a képző intézmény által felkínált lehetőségekből választva.

Szabadban szervezhető tevékenységek

A különböző élethelyzetű személyek bevonása, motiválása a különböző tevékenységekbe.

A különböző szociális intézményekben szervezett szabadidős foglalkozások: kártya- és társasjátékok, sajtótermékek, könyvek, tömegkommunikációs eszközök, hitéleti és egyéb rendezvények, kulturális, szellemi és szórakoztató tevékenységek

A különböző programok szerepe az izoláció megelőzésre, feloldására, a társas kapcsolatok elősegítésre.

#### **17.3.2. A szabadidő-szervezés és rekreáció gyakorlata**

A szabadidő eltöltésének csoportos és egyéni formái; a rekreáció formái

Közreműködés a csoportos szociális munkához kapcsolódó szabadidő-szervezési feladatok megvalósításban, felsőfokú szakember irányításával

Közreműködés a közösségi szociális munkához kapcsolódó szabadidő-szervezési feladatok megvalósításban, felsőfokú szakember irányításával.

A szabadidő-szervezés és a rekreáció módszertanának alkalmazása a különböző élethelyzetű ellátottak számára, a szociális szolgáltatások különböző intézményeiben .

A tevékenységek tervezésének és szervezésének megfigyelése, részvétel a spontán és szervezett játékok, szabadidős tevékenységek lebonyolításban.

Közreműködés az intézményi partnerek által szervezett szabadidős tevékenységek lebonyolításában.

A különböző tevékenységek mentálhigiénés hatásai.

A különböző tevékenységek stresszoldó hatásának megfigyelése és alkalmazása.

A tevékenységek közben jelentkező krízishelyzetek, zavartság, pszichés változások felismerése, szakemberhez irányítás.

Konfliktusok keletkezése a szabadidős tevékenységek során, a konfliktusok felismerése és kezelése.

Résztétel a tevékenységek tervezésében és szervezésében a tevékenységek feltételeinek kialakításban, a gondozottak motiválásában, az igények felmérésében. A részt vevők eljutásának megszervezése, szükség esetén, a foglalkozásokra. A részt vevők terhelhetőségének, érdeklődésének, életkorának, stb. figyelembe vétele.

Fogyatékos személyek számára szervezett programok speciális feladatai.

Kommunikációs és kapcsolati problémák felismerése, oldása, kezelése.

Sajátos kommunikációs jelzések, kommunikációs hiányosságok értelmezése, tolerálása.

Résztétel a mindennapi önellátási tevékenységek megvalósításában, támogatásában; házi gondozás keretében, a lakóotthonokban és a bentlakásos intézményekben.

Résztétel a rekreációs és gyógytornajellegű foglalkozások megvalósításában, a családi és emberi kapcsolatok ápolásában, a szellemi, kulturális és művészeti tevékenységek megvalósításában.

A csoportos szabadidős programok marketingje.

A különböző technikai eszközök ( sport, informatikai, kommunikációs, stb. ) biztosítása és használata.

A szabadidős és rekreációs tevékenységek dokumentálása.

A szociális asszisztens saját tevékenységének értékelése.

#### **Követelmény:**

- Egy, a gyakorlati idő alatt megvalósított szabadidős vagy rekreációs program jegyzőkönyve

- “Egy megvalósított, egybefüggő, kéthetes szakmai gyakorlaton alapuló önálló szociális segítő tevékenységről készült, minimum 15 oldal terjedelmű záródolgozat”, melyet a szakmai bírálattal együtt a vizsgabizottság rendelkezésére kell bocsátani a komplex szakmai vizsgát megelőzően legalább 10 nappal.

#### **17.3.3. Munka-, baleset- és tűzvédelem gyakorlata**

A munka-, baleset- és tűzvédelmi szabályok értelmezése és alkalmazása

A munka-, baleset-és tűzvédelem szabályainak adaptálása a különböző helyszíneken szervezett tevékenységekhez.

A résztvevők tájékoztatásnak szabályai.

Teendők a foglalkozás közbeni baleset esetén, a szociális asszisztens jelentési feladatai.

Dokumentáció ismerete

A munka-, baleset- és tűzvédelmi szabályok adaptálása az emberek adottságaihoz, az adott környezet viszonyaihoz (lakás, foglalkozási terem, csoportszoba, stb.)

A veszélyek elhárítási lehetőségeinek, módszereinek, eszközeinek alkalmazása; mindennapi érintésvédelmi és szigetelési eljárások alkalmazása.

A veszélyek elhárítása; mindennapi érintésvédelmi és szigetelési eljárások alkalmazása; a menekülési útvonalak kijelölése, a tűzoltó készülék használata.

A munkavégzéssel összefüggő általános és egyéb veszélyforrások a munkahelyre és a munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági szabályok betartása.

A veszélyforrások csoportosítása: a háztartási veszélyek, a munkahelyi veszélyek, a közlekedési veszélyek, a különböző sajátos tevékenységi formák veszélyei.

#### **17.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Tornaterem, a szabad természet, a szociális intézmény, foglalkozási terem

**17.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**A**

**10563-16 azonosító számú**

**A szociális munka adminisztrációja  
megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 10563-16 azonosító számú A szociális munka adminisztrációja megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	A szociális adminisztráció	Számítástechnikai ismeretek
<b>FELADATOK</b>		
Részt vesz az intézményi adminisztrációs rendszer kialakításában	x	x
Részt vesz az intézményi és egyéni munkaterv kialakításában	x	
Közreműködik a pályázatok és projekttervek kialakításában	x	x
Felhasználói szinten kezeli az intézményi informatikai eszközöket és programokat	x	x
Gyűjti és rendszerezi az intézményi működéshez és a szociális ellátáshoz szükséges adatokat és információkat	x	x
Részt vesz az intézményi működést ismertető tájékoztató anyagok összeállításában és terjesztésében	x	x
Részt vesz az intézmény adatszolgáltatási tevékenységében	x	x
Vezeti a forgalmi naplót, a szolgáltatást igénybe vevők nyilvántartásait	x	x
Segítséget nyújt a szolgáltatást igénybe vevőknek a szükséges nyomtatványok beszerzésében és kitöltésében	x	x
Eljár a szolgáltatást igénybe vevők személyes iratainak pótlása érdekében	x	
Gondoskodik a munkához szükséges adatlapok, űrlapok, nyomtatványok folyamatos pótlásáról	x	x
Vezeti az intézményi működéshez és saját munkájához kapcsolódó adminisztrációt, a különböző nyilvántartásokat	x	x
Iktatja a ki- és bemenő leveleket, továbbítja az intézményi küldeményeket	x	x
Üzeneteket vesz fel és továbbít	x	
Kezeli a szolgáltatást igénybe vevők számára érkezett postai küldeményeket	x	
Részt vesz az intézményi adminisztrációs rendszer kialakításában	x	
Vezeti a forgalmi naplót, a szolgáltatást igénybe vevők nyilvántartásait	x	x
Segítséget nyújt a szolgáltatást igénybe vevőknek a szükséges nyomtatványok beszerzésében és kitöltésében	x	x
Eljár a szolgáltatást igénybe vevők személyes iratainak pótlása érdekében	x	
Gondoskodik a munkához szükséges adatlapok, űrlapok, nyomtatványok folyamatos pótlásáról	x	x

Vezeti az intézményi működéshez és saját munkájához kapcsolódó adminisztrációt, a különböző nyilvántartásokat	x	x
Iktatja a ki- és bemenő leveleket, továbbítja az intézményi küldeményeket	x	x
Üzeneteket vesz fel és továbbít	x	x
Kezeli a szolgáltatást igénybe vevők számára érkezett postai küldeményeket	x	x
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>		
A közigazgatási eljárás jogi szabályai	x	x
Ügyiratkezelés	x	x
Adminisztráció	x	x
Közigazgatási eljárás adminisztrációja	x	x
A szociális intézmények adminisztrációs rendszere	x	x
Az idős és fogyatékos személyek gondozásával összefüggő dokumentáció	x	x
A szolgáltatást igénybe vevők segítése az ügyintézés folyamatában	x	x
Kommunikációjukban akadályozott személyek sajátos kommunikációjának tolerálása, értelmezése	x	x
A kötelező és az intézményben összeállított űrlapok, dokumentumok, nyomtatványok szakszerű alkalmazása	x	x
A feladatokkal kapcsolatos nyilvántartások	x	x
Az intézményi nyilvántartások	x	x
Az egyéni esetkezeléshez kapcsolódó dokumentációs feladatok, dokumentumok	x	x
A csoportos szociális munka adminisztrációja, a használatos dokumentumok	x	x
A közösségi szociális munka adminisztrációja, a használatos dokumentumok	x	x
A levelezés formai és tartalmi követelményei	x	x
<b>SZAKMAI KÉSZSÉGEK</b>		
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x
Informatikai eszközök használata		
Információforrások kezelése	x	x
Irodatechnikai eszközök használata	x	x
<b>SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK</b>		
Felelősségtudat	x	x
Megbízhatóság	x	x
Pontosság	x	x
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>		
Motiválhatóság	x	x
Tömör fogalmazás készsége	x	x
Konszenzuskészség	x	x
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>		
Áttekintő képesség	x	x
Rendszerező képesség	x	x
Módszeres munkavégzés	x	x



## 18. A szociális adminisztráció tantárgy

278 óra/278 óra\*

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

### 18.1. A tantárgy tanításának célja

A tanuló ismerje meg az adott intézményekhez tartozó adminisztrációs feladatokat és dokumentumokat. Tudjon tájékozódni a szociális ellátórendszer működésében, illetve részt tudjon venni az intézményi adminisztrációs rendszer kialakításában és fejlesztésében. Részt tudjon venni a pályázatok megírásában.

Továbbá a tanuló ismerje meg az adott intézményekhez tartozó adminisztrációs feladatokat és dokumentumokat. Tudjon tájékozódni a szociális ellátórendszer működésében, illetve részt tudjon venni az intézményi adminisztrációs rendszer kialakításában és fejlesztésében. Részt tudjon venni a pályázatok megírásában. a szociális ellátások rendszerének ismerete. Tudja, hogy a kliens milyen ellátásra jogosult, mit vehet igénybe, illetve képes legyen az adott ügyben eljárni. Tudja a szociális intézményrendszerben működő intézmények feladatait.

### 18.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A szakképzés során megismert társadalomismereti, jogi, informatikai ,szociálpolitikai, ismeretek és gyakorlatok. A monitorozó és az intézményt megismerő gyakorlatokon az adott intézmény adminisztrációs feladatairól és dokumentumairól szerzett információk.

### 18.3. Témakörök

#### 18.3.1. Az intézmények működésének jogi háttere

Az intézmény létesítése és a jogszabályok által előírt dokumentumok (alapító okirat, Szervezeti és Működési Szabályzat, különböző szabályzatok)

Intézményi jogviszony létrejötte

Intézményi nyilvántartások

Tájékoztatási köteleesség, adatvédelem

Tájékoztatás az érdekvédelmi szervezetek eléréséről, az igénybe vehető ellátott jogi szolgáltatásokról, a panaszkezelés módjáról.

#### 18.3.2. Intézményi adminisztráció

A szociális és gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátási intézmények adminisztrációs rendjét előíró jogszabályok

Az kötelezően előírt dokumentumok (naplók, űrlapok)

Intézményi adminisztráció, ügyiratok tartalmi és formai követelményei

A szolgáltatást igénybe vevőkkel kapcsolatos adminisztrációs feladatok, az 1/2000 SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló, valamint a gyermekjóléti alapellátásról és a gyermekvédelmi szakellátásról jogszabály alapján.

A szolgáltatást igénybe vevőkkel kapcsolatos adminisztrációs feladatok a család-és gyermekjóléti szolgáltatások területén.

Követelmény:

“A képzés során összegyűjtött, az egyéni esetkezelés adminisztrációja során használt nyomtatvány-sablonok”

### **18.3.3. Szociális ügyintézés**

Adminisztráció, ügyvitel fogalma, feladatrendszere, adatfelvétel, nyilvántartás-kezelés,

Feldolgozás, információk összeállítása, adatszolgáltatás, adatvédelem

Irat fogalma, jellemzői, az ügyiratkezelés célja, rendeltetése, szervezete, felügyelete

Az ügyiratokkal kapcsolatos feladatok (érkeztetés, iktatás, szignálás)

Ügyiratkezelés az ügyintézés lezárása után, irattárba vétel

Az ügyiratok formai és tartalmi követelményei

A különböző ellátó intézményekben alkalmazott ügyintézés menete

Küldemények érkeztetése, postabontás, kezdő- és utóirat megkülönböztetése, iktatás, iktatókönyv használata, gyűjtőszám, gyűjtőív alkalmazása, határidő-nyilvántartás

Postázás, postakönyv

A szolgáltatást igénybe vevők segítése a különböző ügyiratok kitöltésben.

Ügyiratokkal kapcsolatos információ nyújtása, tanácsadás.

Tájékoztató anyagok készítésében közreműködés, közzététel, eljuttatás az ellátottakhoz.

Ügyfélszolgálati munka, kommunikációs feladatok, az információ közvetítésének szabályai.

Információ nyújtása az adott intézmény szolgáltatásairól.

Információ nyújtása más intézmények igénybe vehető szolgáltatásairól.

Kapcsolattartás kommunikációjukban akadályozott személyekkel az ügyintézés során.

Kommunikációs és kapcsolati problémák felismerése, oldása, kezelése szociális ügyintézés közben

Sajátos kommunikációs jelzések, kommunikációs hiányosságok értelmezése.

Kapcsolattartás más intézményekkel

Segítség nyújtása az ügyintézésben az ellátottal együtt, vagy megbízása alapján, hivatalos ügyeinek intézésben, közüzemi, szociális és hatósági ügyek rendezésében.

### **18.3.4. Pályázatírás**

A pályázatokkal kapcsolatos általános feladatok

Pályázatfigyelés, tájékoztatás, team megszervezése

A pályázatírás tartalmi és formai követelményei

## **18.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Osztályterem (tábla és projektor)

## **18.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

## **19. Informatikai ismeretek tantárgy**

**143 óra/143 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

### **19.1. A tantárgy tanításának célja**

A szociális szakember munkája során tudja alkalmazni a számítástechnikai technikai eszközöket. Ismerje meg az internethasználat és az elektronikus ügyintézés alapjait, azokat a programokat, amelyek segítik napi munkáját.

### **19.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

Számítástechnikai ismeretek, az intézményi adminisztráció és az ügyintézés folyamatáról tanultak

### **19.3. Témakörök**

#### **19.3.1. Informatikai alapismeretek**

A számítógép alapfokú ismerete és a hozzá tartozó hardver illetve szoftver programok ismerete (Windows Office Word, Excel, stb., vírusirtó programok, internet használata)

Az ügyintézéshez szükséges alapvető technikák elsajátítása (Szövegszerkesztés, táblázatkezelés, stb.)

#### **19.3.2. Informatika a szociális adminisztrációban**

Szövegbevitel, szövegek szerkesztése, szerkesztett szöveg mentése, nyomtatása

Adatbevitel, adatbázis-kezelő program alapfunkcióinak használata

Adatok rögzítése táblázatban, a táblázatkezelő program fő funkcióinak alkalmazása

A finanszírozással kapcsolatos ügyiratok

Az ügyintézéshez segítő táblázatok, adatbázisok használata, adminisztrációs rendszerek működtetése

Az egyes ellátásokhoz kapcsolódó ügyiratok használata a tartalmi és formai követelmények betartásával

A szociális intézményekben használatos nyilvántartások, adminisztrációs rendszerek

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményekben alkalmazott dokumentumok

A nyilvántartások elkészítése, vezetése, az adminisztrációs rendszerek használatának gyakorlása

E-mail küldése, fogadása, törlése, csatolt állomány küldése e-mailben

Internetes honlapok látogatása, információszerzés a világhálón

### **19.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Informatika tanterem

### **19.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**A**

**12046-16 azonosító számú**

**Gyermekekellátási alapfeladatok és alapelvek  
megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 12046-16 azonosító számú Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat	Gyermekvédelmi ismeretek	Gyógypedagógiai alapismeretek	Gondozási, ápolási ismeretek	Gondozási, ápolási gyakorlat
<b>FELADATOK</b>					
Tiszteletben tartja a gyermekjóléti és gyermekvédelmi alap és szakellátás intézményeiben szolgáltatást igénybe vevők, ellátottak értékeit, autonómiáját, identitását; érdekeit szem előtt tartva oldja meg az etikai dilemmákat	x			x	x
Munkája során kezeli előítéleteit, a szerep-összeférhetetlenségeket	x	x	x	x	x
A szakmai titoktartás szabályai szerint kezeli a birtokába jutott információkat	x	x	x	x	x
Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait	x	x	x	x	x
Alkalmazza az önismeret-fejlesztés, az önvédelem és a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit	x			x	
A segítséget kérőkkel kapcsolatot épít ki, non-direktív, segítő beszélgetést folytat	x	x		x	x
Értelmezi a konfliktusokat, alkalmazza a konfliktuskezelés különböző módszereit	x		x	x	x
Értelmezi a gyermeki és szülői jogokat és kötelezettségeket		x	x	x	
Alkalmazza a gyermek védelmében elfogadott szabályokat		x		x	x
Tájékozódik a gyermek családi körülményeiről, a család nevelési szokásairól		x	x		x
Törekszik a családi nevelés értékeinek megismerésére és megőrzésére, a családi nevelés segítésére		x	x	x	x
Biztosítja a gyermek számára a fizikai és érzelmi biztonságot nyújtó nyugodt légkört		x	x	x	x
A gyermek állapotának, szükségleteinek megfelelő egyéni gondozást végez		x	x	x	x
Szervezi a gyermekek napi tevékenységét, biztosítva a játék, az alvás, a szabad levegőn való mozgás és a rekreálódás feltételeit			x	x	x
Életkori sajátosságok, egyéni képességek és igények figyelembevételével bevonja a gyermeket a mindennapi tevékenységbe, segíti a kulturhigiénés szokások, egyéni ízlés kialakulását		x	x	x	x
Segíti a társadalmilag elfogadott értékrend kialakulását a gyermekben		x	x		
Törekszik a kornak és fejlettségnek megfelelő ingergazdag környezet kialakítására		x	x		x
Biztosítja a környezet baleset- és akadálymentességét, a gyermekre veszélyes anyagok biztonságos tárolását		x	x	x	x

Segíti a gyermek kapcsolatrendszerének megőrzését, új kapcsolatok kialakítását és ápolását		X	X		X
Figyelemmel kíséri és szükség szerint, az életkortól függően segíti a gyermek játékát			X	X	X
Segíti a gyermek képességeinek kibontakozását			X		X
Észleli a gyermek lelkiállapotának változásait, problémafeltárást végez		X	X		X
Felismeri az átlagostól eltérő viselkedési formákat, a különleges , a speciális és a kettős szükségletű gyermek jellemzőit, ismeri az ellátás területei, segíti a másság elfogadását		X	X	X	X
Felismeri a gyermek betegségét		X	X	X	X
Betartja az ellátási formához kapcsolódó szabályokat, illetve gondoskodik azok betartásáról		X	X	X	X
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>					
Szakmai etikai szabályok és alkalmazásuk a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás területén, az intézmények etikai kódexei, a szakemberek kompetencia határai	X	X	X		X
Vonzalmak és taszítások jellemzői, az előítéletek kialakulásának okai és működésének jellemzői	X	X	X		X
A csoportok kialakulása, szerkezete és a csoportközi viszonyok jellemzői, az együttműködés szociálpszichológiai jellemzői	X	X	X		
A konfliktusok fajtái és a konfliktuskezelés módszerei	X	X	X		X
A segítség pszichológiai összefüggései	X	X	X		X
Az önismeret forrásai, az énvédő technikák	X				
A kommunikáció csatornái, jellemzői, a non-direktív és a segítő beszélgetés jellemzői	X	X			X
A szocializáció folyamata és színterei, a szociális identitás kialakulásának összefüggései, a szerep fogalma és jellemzői, a gyermekek kapcsolatainak fejlesztése		X	X		X
Gyermekek és fiatalok büntethetősége		X			
Az egészségügyi ellátások szabályai		X	X	X	X
Az inklúzió, integráció és a differenciált nevelés lehetőségei, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló ellátások, intézkedések		X	X	X	X
A szükségletek és erőforrások feltárásának módszerei		X	X	X	X
Az emberi szükségletek, a kötődés és biztonságérzet fontossága, a család, mint támogatórendszer, és mint problémaforrás jellemzői, deviáns jelenségek és kialakulásuk okai		X	X		
Életmód, kultúra fogalma, az etnikai kisebbségek sajátosságai		X		X	X
A mentális fejlődés segítése, a tanulási folyamat, tanulás-segítés		X	X		X
A nevelési hatáskeltés pszichológiai alapjai, nevelési stílusok és attitűdök, a segítség pszichológiai összefüggései		X	X	X	X
A nevelői szerep összefüggései, sikerek és kudarcok a nevelésben		X		X	X
A gyógyszerek használatának és tárolásának szabályai, elsősegélynyújtás			X	X	X
Az akadálymentesítés és a baleset megelőzés szabályai, technikái		X	X	X	X

A gondozás célja, feladatai, célcsoportjai, a gondozás, mint a nevelés eszköze, a testi gondozás módszerei, szabályai		x	x	x	x
<b>SZAKMAI KÉSZSÉGEK</b>					
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x	x	x	x
Információforrások kezelése		x	x	x	x
Elsősegélynyújtáshoz szükséges eszközök és kötszerek használata				x	x
Gyermekjátékok használata		x	x	x	x
Informatikai eszközök és híradástechnikai eszközök használata		x	x		x
<b>SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK</b>					
Elhivatottság, elkötelezettség	x	x	x	x	x
Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság	x	x	x	x	x
Rugalmasság, döntésképeség	x	x	x	x	x
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>					
Kapcsolatteremtő és konfliktuskezelő készség	x	x	x	x	x
Empátia, segítőkészség	x	x	x	x	x
Közérthetőség, adekvát kommunikáció	x	x	x	x	x
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>					
Információgyűjtés	x	x	x	x	x
Problémaelemzés, -feltárás	x	x	x	x	x
Rendszerben való gondolkodás	x	x	x	x	x

## 20. Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat tantárgy

**18 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

### 20.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók pályaszocializációjának, szakmai identitásának elősegítése. A segítő kapcsolat tudatos működtetésének megalapozása. A segítő kapcsolat létesítéséhez és működtetéséhez szükséges készségek, önismeret és a személyiség fejlesztése.

A foglalkozások célja az önismeret és a személyiség fejlesztése, ezért a teljesítmény és az értékelés mindig egyéni. A csoportos munka során a csoportvezető a választott módszernek megfelelően egyéni és csoportos visszajelzést ad. A fejlődés feltétele a jelenlét, amit a csoportvezető aláírásával igazol.

### 20.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Nem információkra, hanem a tanulók családban, a gyermekellátó és oktatási intézményekben, a kortárs csoportokban, szűkebb és tágabb társadalmi közegekben szerzett eddigi élettapasztalataira, önismeretére és személyiségének jellemzőire alapozva folynak a tréningyszerű foglalkozások, ahol a kölcsönös interakciók során felmérhetik saját és mások hatását a társas helyzetekben, társas kapcsolatokban

A tantárgy részben megegyezik a 10525–12. azonosító számú A szociális ellátás általános tevékenységei modul tartalmával

### 20.3. Témakörök

#### 20.3.1. A reális énkép szerepe a szociális segítségben

A szakmai önismeret jelentősége a segítő szakmában.  
A segítő szakma hatása a személyiségre.  
Az önismeret forrásai, a reális énkép szerepe a segítő szakmában.  
Önmagunk és mások ismerete, énvédő technikák.

### **20.3.2. A szakmai együttműködés készségei**

A szakmai együttműködés összefüggései, etikai szabályai és dilemmái. A kompetencia határok és a titoktartási kötelezettség helyes értelmezése. Az egyéni különbségek, eltérő személyiségek jelentősége a szakmai tevékenység során. Attitűd, előítélet, szociális érzékenység, a segítő szakember beállítódása, emberképe és világnézetének hatása a klienssel való kapcsolatra. A csoportok kialakulása, szerkezete és a csoportközi viszonyok jellemzői, az együttműködés szociálpszichológiai jellemzői.

### **20.3.3. A segítő kapcsolat eszközeinek alkalmazása**

A segítő kapcsolat eszközei. A megismerést befolyásoló tényezők: vonzalmak és taszítások jellemzői, az előítéletek kialakulásának okai és működésének jellemzői. A kommunikáció és a társas érintkezés kultúrája. A szakmai kommunikáció, a kulturált vitakészség és a konfliktuskezelés fejlesztése. A meggyőzés kommunikációs eszközeinek alkalmazása. A segítő beszélgetés.

### **20.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

8-15 fős csoportokban szervezett csoportmunka, ennyi főre kialakított csoportszobában, ahol lehetőség van a körbeülésre

### **20.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

## **21. Gyermekvédelmi ismeretek tantárgy**

**27 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

### **21.1. A tantárgy tanításának célja**

A gyermekvédelem tantárgy tanításának alapvető célja, hogy a tanulók ismerjék meg a gyermekvédelem történetét, a gyermekekről való gondoskodást meghatározó tényezőket. Ismerjék meg a gyermekjóléti alapellátás és a gyermekvédelmi szakellátás mai rendszerét, működését, jogszabályi meghatározottságát. A területhez kapcsolódó jogszabályok ismerete alapján legyenek képesek arra, hogy a gyermekek és vér szerinti családjaik számára segítséget nyújthassanak a megismert ellátási formákkal. Ismerje meg a tanuló a saját kompetenciáit

### **21.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A gyermekvédelmi ismeretek tantárgy kapcsolódik a Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek tananyagtartalmaihoz.

### **21.3. Témakörök**

#### **21.3.1. A gyermekvédelem jogi szabályozása**

A gyermekekről való gondoskodás korszakai:



Az állami gondoskodástól a mai gyermekvédelemig  
Állami gyermekvédelme 1945-ig;  
A gyermekek védelme 1945-től;  
1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról  
A gyermekvédelem jogi szabályozása, alapelvei, rendszere és szereplői.  
A gyermekek jogainak hazai és nemzetközi értelmezése.  
Családjog: a szülői jogok és kötelezettségek; a felügyeleti jog, és a gyámság.  
A fogyatékos személyek jogai és esélyegyenlőségének kérdései.  
Az adat- és információkezelés jogi és etikai szabályai.  
A gyermek és fiatalkorúak büntethetősége. A gyermek és fiatalkorúak büntetésének irányelvei, a velük szemben alkalmazható büntetési tételek

### **21.3.2. A gyermekvédelem mai rendszere**

A gyermekjóléti és a gyermekvédelmi ellátó rendszer célja, intézményei.  
Pénzbeli és természetbeni ellátások  
A gyermekjóléti alap- és a gyermekvédelmi szakellátás fogalma, meghatározó tényezői, eszközei.  
A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások  
A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások  
A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések  
A gyermekvédelem dilemmái.  
A gyermekek és a gyermekes családok támogatására szolgáló intézmények, ellátások rendszere. A jelzőrendszer működése, résztvevői.  
Intézkedési hatáskörök, felülvizsgálatok, az intézkedés megszűnésének és megszüntetésének feltételei.  
A védelemben vételt megelőző családsegítési módszerek, lehetőségek.  
Családok, ill. gyermekek átmeneti otthonába való bekerülés.  
A gyermekek veszélyeztetettsége  
A védelemben vétel alkalmazhatósága, jogi szabályozása, a védelemben vétel célja.  
Az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel elrendelésének okai, az elhelyezés lehetőségei.  
A gyámhivatal feladat és jogköre az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel esetén. Az ideiglenes hatályú elhelyezés és a nevelésbe vétel felülvizsgálata, megszűnésének illetve megszüntetésének okai.  
A szülői felügyeleti jog érintettsége védelemben vétel, ideiglenes hatályú elhelyezés illetve nevelésbe vétel esetén. A kapcsolattartás lehetőségei, szabályozása, korlátozásának feltételei. A gyermek gyámsága és törvényes képviselője a nevelésbe vételt követően.  
Az ellátottak helye az intézményi struktúrában, a jogosultságok érvényesítésének lehetőségei és akadályai.

### **21.3.3. A gyermekvédelem pszichológiai vonatkozásai**

Az érett felnőtt személyiség fogalma és aspektusai. A kapcsolat teherbírása, problémái. Házasság, házasságon belüli konfliktusok.  
Döntések, felelősség és érettség a gyermekvállalásnál. Szülővé válás. A gyermeknevelés felelőssége. Szeretet, összetartozás, biztonság, egymás iránti felelősség a családban.  
Családi kommunikáció, szabályok. A család nélkül nevelkedett szülők családja.  
Gyermek az összeomló kapcsolatban, a család széthullása.  
A válás, az új házasság, új gyermekek (testvérek), mozaik család.

A gyermek veszélyeztetettsége : az elhanyagolás és a bántalmazás  
 Az elhanyagolás fajtái , lehetséges okai formái, pszichológiai aspektusai  
 A gyermekbántalmazás fajtái , lehetséges okai formái, pszichológiai aspektusai  
 A gyermek segítése a traumák feldolgozásában  
 A családon belül elszenvedett traumák elemzése, következményeinek felismerése.  
 A beavatkozást kiváltó jelzések a gyermek családjából történő kiemelését eredményező esetek.  
 A családból való kikerülés traumája, megnyilvánulási formái. A megrázkódtatás enyhítésének lehetőségei.  
 A régi környezet és kapcsolat elvesztése, a segítségnyújtás módjai a veszteség, a gyász feldolgozásában.  
 A megváltozott környezet elfogadása, beilleszkedés.  
 Új gyermek helye a csoportban, pozitív és negatív hatású csoportdinamikák, beavatási rituálék.  
 Információszerzési lehetőségek a gyermek előéletéről. A megfigyelés szerepe.  
 A gyermek ellátását biztosító házi- és szokásrendjének elfogadása, elfogadtatása, beilleszkedés.  
 Új kapcsolatok, személyes élettér kialakítása.  
 A társkapcsolatok általános jellemzői, befolyásoló tényezők. A kapcsolatok létrejöttének céljai, okai

#### **21.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Tanterem

#### **21.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

### **22. Gyógypedagógiai alapismeretek tantárgy**

**21 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 Gyermek– és ifjúsági felügyelő mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

#### **22.1. A tantárgy tanításának célja**

A tanulók ismerjék meg az ember biológiai fejlődésének szakaszait, az eltérő fejlődési ütem vagy fogyatékoság jellemzőit, az ezekre utaló jeleket. Tudják, hogy milyen tényezők befolyásolják és melyek okozzák az átlagtól eltérő fejlődést. Ismerjék a gyógypedagógia területeit, a fejlesztések lehetőségeit s ebben saját szerepüket.

Legyenek képesek együttműködni a gondozottak, ellátottak fejlesztése, rehabilitációja, társadalmi elfogadása, beilleszkedése érdekében a szakemberekkel, intézményekkel, érdekképviselletekkel.

Ismerjék az inklúzió, integráció és a differenciált nevelés és a társadalmi elfogadásuk, beillesztésük lehetőségeit.

#### **22.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A gyógypedagógiai alapismeretek tantárgy kapcsolódik a biológia-egészségtan tantárgy tananyagtartalmaihoz.

## **22.3. Témakörök**

### **22.3.1. *A gyógypedagógia tudománya, fejlődési rendellenességek, fogyatékoságok***

A gyógypedagógia fogalma, tárgya, célja, területei.

Fejlődési zavarok, retardáció és regresszió, reverzibilitás, irreverzibilitás fogalma.

A késleltetett ütemű fejlődés megnyilvánulási fajtái, jelei a mozgás, beszédfejlődésben, a szociális kapcsolatok és az önállósodás, kulturhyiénés szokások kialakulásában

Organikus okokra visszavezethető sérülések: látás-, hallás-, beszéd-, mozgás-,

értelmi és érzelmi, akarati sérülések. Az eltérő fejlődésből eredő hátrányok: a sérült

Az ember biológiai fejlődésének szakaszai: a fejlődést befolyásoló tényezők (öröklött adottságok, veleszületett rendellenességek, környezeti hatások, életmód stb.).

A méhen belüli fejlődés, a születés folyamata, a kompetens újszülött biológiai jellemzői.

Az egészséges csecsemő fejlődése (motoros, mentális, szociális); az 1-3 éves gyermek fejlődése. (értelmi, érzelmi, akarati, én tudat, autonómia).

Az óvodáskorú gyermek jellemzői, az iskolaérettség kritériumai.

A kisiskolás gyermek fejlődési sajátosságai; a gyermek fejlődésének sajátosságai pubertás korban; a serdülőkor és az ifjúkor biológiai jellemzői.

Méhen belüli, peri-, és postnatális ártalmak (fizikai, kémiai hatások, fertőzések) és ezek hatása a magzatra. Öröklött fejlődési rendellenességek. Genetikai tanácsadás, perinatális diagnosztika, a szűrővizsgálatok jelentősége.

Az inger gazdag környezet, az étkezés, a napirend, az alvás és levegőzés szerepe, fontossága a gyermek fejlődésében.

A gyógypedagógia fogalma, tárgya, célja, területei.

Fejlődési zavarok, retardáció és regresszió, reverzibilitás, irreverzibilitás fogalma.

A késleltetett ütemű fejlődés megnyilvánulási fajtái, jelei a mozgás, beszédfejlődésben, a szociális kapcsolatok és az önállósodás, kulturhyiénés szokások kialakulásában

Organikus okokra visszavezethető sérülések: látás-, hallás-, beszéd-, mozgás-,

értelmi és érzelmi, akarati sérülések. Az eltérő fejlődésből eredő hátrányok: a sérült gyermek önbecsülése, önértékelése, lehetőségei az önálló életvitelre.

A különleges, a speciális és a kettős szükségletű gyermekek jellemzői, ellátásuk és fejlesztésük lehetőségei.

Beilleszkedési, tanulási, magatartásbeli zavarral rendelkező gyermek jellemzői.

A különleges és speciális szükségletű gyermekek jellemzői, ellátási területei.

A sérült speciális helyzetéből adódó egyéni szükségletek feltárása és kielégítése.

### **22.3.2. *Fejlesztés, rehabilitáció***

A habilitáció, rehabilitáció meghatározása.

A rehabilitáció területei (orvosi, gyógypedagógiai, foglalkoztatási, munka-rehabilitáció).

A fogyatékosok rehabilitációjának komplexitása.

A rehabilitációt segítő és akadályozó tényezők – averzió, előítélet, izoláció, viktimizáció.

A gyermek biológiai és szerzett sérülései, az ezekből adódó hátrányok. Az vérszerinti család életmódjával és a szocializációval összefüggő hátrányok

A szociokulturális, szubkulturális különbözőségekből eredő hátrányok fajtái, megnyilvánulási formái. Kommunikációs nehézségek.

Családon belüli erőszak.

Veszélyeztetés fogalma, típusai : az elhanyagolás, a bántalmazás,

A hátrányok csökkentésének, korrekciójának módjai, lehetőségei a gyermekeket ellátó intézményekben.

Tanulási, magatartási, viselkedési, beilleszkedési zavarok gyermek és fiatal korban.

A gyermek és fiatal korban előforduló szenvedélybetegségek fajtái, kezelési lehetőségei, szakember bevonásának szükségessége.

Szocializációs hiányosságok, és a nem megfelelő szocializációból következő viselkedési anomáliák felismerése, okainak feltárása. A hiányosságok pótlása, a reszocializáció lehetőségei.

Az eltérő fejlődésből eredő hátrányok felismerése, enyhítésének lehetőségei.

Személyközi és intézményközi együttműködések fontossága (fogytékos – szakember – család – gondozó; ellátó hely – iskola – fejlesztő intézmény).

Az inklúzió, integráció és a differenciált nevelés fogalma, lehetőségei.

Érdek-képviselési szervek

#### **22.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Tanterem

#### **22.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

### **23. Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy**

**21 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

#### **23.1. A tantárgy tanításának célja**

A tanuló ismerje meg a 0-18 (0-3, 3-6, 6-14, 14-18) éves korosztály ellátásához kapcsolódó gondozási, ápolási feladatokat. Tudatosuljon benne a gondozás és nevelés egysége.

Ismerje meg a különböző korcsoportok leggyakoribb betegségeit és az azokkal kapcsolatos gondozási, ápolási feladatokat.

Ismerje a tanuló az elsősegélynyújtás alapszabályait a szakterület speciális baleset- és munkavédelmi szabályait és legyen képes a balesetek megelőzésére.

#### **23.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy kapcsolódik a biológia-egészségtan tantárgy tananyagtartalmaihoz.

A tantárgy részben megegyezik a 10525-12. azonosító számú A szociális ellátás általános tevékenységei modul tartalmával

#### **23.3. Témakörök**

##### **23.3.1. Gondozási, ápolási ismeretek**

A gondozás célja, feladatai, területei. A gondozás és nevelés egysége. A rendszeresség, az állandóság szerepe a gyermek gondozásában.

Egyéni napi- és heti-rend fontossága, életritmus a gyermekek életében.

A csecsemő és gyermekgondozás területei, feladatai: a csecsemő fogása, tartása, emelése; fürdőzés, a fürdőzés eszközei.

Öltöztetés: a célszerű és évszaknak megfelelő ruházat, a ruházat kezelése.

A gyermek altatása, a pihenés ritmusa, alvásigény az egyes életkori szakaszokban; levegőztetés, napoztatás.

A korszerű és egészséges táplálkozás alapelvei, feltételei; az életkornak és egészségi állapotnak megfelelő étrend összeállítása. A csecsemő és gyermek táplálása: az etetés, önállóságra nevelés, a rosszul evő, válogatós gyermek. Az önellátás, önállóság kialakítása.

A gyermekkel való egyéni és csoportos foglalkozás lehetőségei, eszközei. A gondozás - mint az esztétikai nevelés egyik színtere, a bizalom és biztonság kialakításának lehetősége, az önértékelés, énkép kialakításának eszköze.

Kulturhigiénés szokások kialakítása és formálása csecsemő és gyermekkorban. A csecsemő és a gyermek környezete, a közvetlen környezet higiéniája, berendezési tárgyai, a gyermek játéakai és azok tisztán tartása. A fertőtlenítőszeres és eljárások alkalmazása, fertőzések elhárítása.

A játék, mint a legfőbb tevékenységi forma a gyermek életében. A játék szerepe a gyermek fejlődésében.

Egyéni ízlésformálás, kulturhigiénés és egyéb szokások kialakításának lehetőségei.

Alapellátási feladatok: fekvőhely és felszerelése, ágyneműcsere, a csecsemő és gyermek ruházata, pelenkázási módok, napi testápolás, a beteg csecsemő és gyermek táplálása. Konyhatechnikai eljárásokhoz kapcsolódó ismeretek.

A leggyakoribb ételallergiák ismerete; a diétás kezelés alapelvei, a diéta fogalma, szerepe a beteg gyógyításában.

A beteg gyermek megfigyelésének szempontjai, a tünetek értelmezése (öntudat, viselkedés, sírás, turgor, fájdalom, váladékok, kardinális tünetek stb.) enyhítésének technikái, módszerei.

A beteg csecsemő és gyermek ápolása légúti betegség, hányás, hasmenés, székrekedés, fertőző betegség, láz esetén, a diéták felosztása.

Fizikális gyógymódok ismerete és alkalmazása: nedves belélegeztetés, hűtőfürdő, priznic, a száraz meleg és hideg alkalmazása, borogatások.

Gyógyszerelés, gyógyszerformák, a gyógyszerek alkalmazásának módjai gyermekkorban.

A gyógyászati segédeszközök fajtáinak, használatának és karbantartásának ismerete.

A gyermek megtanítása a biztonságos használatra, képességeinek megfelelően bevonása a segédeszköz karbantartásába

### **23.3.2. Leggyakoribb gyermekbalesetek, gyermekbetegségek**

A leggyakoribb gyermekbetegségek fajtái, okai, hajlamosító tényezői. A beteg objektív és szubjektív tünetei, a beteg megfigyelésének szempontjai, terápiája, életmódra vonatkozó utasítások, diéta.

Gyermekebetegségek: légutak betegségei (felső légúti hurutok, idegen test a légútban, krupp, hörghurut, asztma, tüdőgyulladás).

Emésztőrendszeri betegségek (hányással járó kórképek, hasi fájdalommal-, hasmenéssel járó megbetegedések, székrekedés, étvágytalanság, csecsemőkori sorvadás).

Anyagcsere betegségek (cukorbetegség, kóros soványság, elhízás).

Idegrendszeri betegségek (agyhártya-gyulladás, idegrendszeri görcsbetegségek) gyermekkorban fertőző betegségek.

Szűrővizsgálatok és védőoltások csecsemő és gyermekkorban.

Védőoltások és szűrővizsgálatok fajtái, szükségessége, időpontjai. A védőoltások kísérő tüneteinek enyhítése esetleges szövődményei.

A szükséges beavatkozásokra való felkészítés módjai.

Csecsemő és gyermekkorban leggyakrabban előforduló balesetek, sérülések és ellátásuk technikái.

Ájulás, fulladás, idegen test a testnyílásokban. A légutak átjárhatóságának biztosítási technikái. Orrvérzés, mérgezés, törések, ficam, rándulás, sebellátás.

A gyógyszerártó és gyógyszerelés szabályai, a házi patika szereit; fertőtlenítő eljárások és a fertőtlenítőszeret ismertetet.

A munkavédezzel összefüggő általános baleseti és egyéb veszélyforrások, a munkahelyre vonatkozó biztonsági szabályok és előírások ismertetet.

Különféle anyagok (vegyszerek, mérgek, gyógyszerek, stb.) biztonságos tárolása, mozgatása, nyilvántartása. A veszélyes hulladékok tárolásának szabályai.

A gyermekintézményekre vonatkozó munka-, tűz-, és balesetvédelmi szabályok ismertetet.

A játékszerekre vonatkozó balesetvédelmi szabályok.

A vészhelyzet jelzése. Balesetvédelmi dokumentáció.

### **23.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Tanterem Demonstrációs terem

### **23.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

## **24. Gondozási, ápolási gyakorlat tantárgy**

**40 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 Gyermek– és ifjúsági felügyelő mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

### **24.1. A tantárgy tanításának célja**

A gondozási, ápolási feladatok ellátásához szükséges készségek, képességek kialakítása demonstrációs-termi és gyermekintézményekben, gyermekekkel végzett feladatok közben.

A szükséges baleset- és munkavédelmi szabályok betartása a munkafolyamatok alatt.

A korszerű gondozási, ápolási eszközök használatának, karbantartásának és fertőtlenítésének megtanítása

### **24.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy kapcsolódik a biológia-egészségtan tantárgy tananyagtartalmaihoz. A tantárgy részben megegyezik a 10525–12. azonosító számú A szociális ellátás általános tevékenységei és a 10559-16 Elsősegélynyújtási feladatok modul tartalmával

### **24.3. Témakörök**

#### **24.3.1. Gondozási, ápolási feladatok**

Részvétel a gyermek ellátását biztosító napi feladatainak ellátásában.

Segítségnyújtás a gyermek környezetének kialakításában, rendezésében.

A ruházat állapotának ellenőrzése, javítása, szükség esetén a pótlás szükségességének jelzése. Részvétel a ruházat beszerzésében.

Részvétel a kulturhigiénés szokások kialakításában, a napi gondozási feladatok ellátásában.

A csecsemő és gyermekápolás, gondozás korszerű eszközeinek alkalmazása.  
A fürdetés módja, menete.  
Pelenkázás, tisztába tevés.  
Öltöztetés, a levegőztetés feltételeinek előkészítése.  
Ágyazás, az altatás előkészítése.  
Lázmérés, lázcsillapítás, folyadékpótlás.  
A leggyakoribb gyermekbetegségekkel kapcsolatos ápolási tevékenységek.  
Vitalis paraméterek. Testsúly, testmagasság mérése.  
Gyermektáplálékok elkészítése.

#### **24.3.2.      *Gyermekekotthoni, bölcsődei feladatok***

Résztétel a gyermek ellátását biztosító napi feladatainak ellátásában.  
Segítségnyújtás a gyermek környezetének kialakításában, rendezésében.  
Résztétel a kulturhigiénés szokások kialakításában, a napi gondozási feladatok ellátásában.  
Étrend készítése, élelmiszerek beszerzése, ételkészítés, étkeztetés, háztartási feladatok ellátása.  
Résztétel a gyermekcsoport mindennapi életének szervezésében, működtetésében.

#### **24.3.3.      *Karbantartási, fertőtlenítési feladatok***

Az ápolási és gondozási eszközök tisztán tartása, tárolása.  
A csecsemő és a kisgyermek ruházkodásának kezelése, tisztán tartása.  
A ruházat állapotának ellenőrzése, javítása, szükség esetén a pótlás szükségességének jelzése.  
Résztétel ruházat beszerzésében.  
Környezet higiéné, fertőtlenítés, a környezet és a használati eszközök, játékok tisztán tartása, karbantartása.

#### **24.4.          *A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)***

Gyermekekellátó intézmény: bölcsőde, gyermekek átmeneti otthona, lakásotthon, gyermekotthon

#### **24.5.          *A tantárgy értékelésének módja***

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**A**

**10523-16 azonosító számú**

**Gyermekefelügyelői feladatok**

**.**

**megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**



A 10523-16. azonosító számú Gyermekfelügyelői feladatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	A gyermekotthon	Gyermekotthoni gyakorlat
<b>FELADATOK</b>		
Megismerkedik a gyermeket ellátó intézmény működési rendjével, napirendjével	x	x
Részt vesz a gyermekek fogadásának előkészítésében, a gyermekek fogadásában	x	x
Segíti a gyermeket a beilleszkedésben, a reszocializációs esélyek növelésében	x	x
Elősegíti a gyermek- és ifjúsági közösség kialakulását a csoportfolyamatok, csoportdinamika figyelembevételével	x	x
Elősegíti a gyermek kultúrájához kötődő ünnepek és hagyományok ápolását	x	x
Felismeri a különleges és a speciális szükséglet jellemzőit	x	x
Javaslatával segíti a gondozott gyermekeket zsebpénzüik beosztásában, felhasználásában	x	x
Segíti a gyermek védőoltáshoz jutását, a gyógyászati segédeszközök használatát és karbantartását	x	x
Részt vesz az ügyeleti feladatok ellátásában, krízishelyzetekben intézkedik	x	x
Részt vesz a természetes és mesterséges környezet alakításában és rendben tartásában	x	x
Háztartási feladatokat végez	x	x
Megtanítja a háztartási gépek és eszközök használatát	x	x
Az egészséges táplálkozás elvei szerint megtanítja a gyereket az ételek elkészítésére	x	x
Gazdálkodik és elszámol az átadott pénzeszközökkel	x	x
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>		
A csoport működése	x	x
Új csoporttag beillesztése, beilleszkedése	x	x
Önálló életvitelre való felkészítés	x	x
Átlagtól eltérő szükségletű gyermekek nevelése	x	x
Saját tulajdon kialakításának és védelmének kérdései	x	x
A testi és lelki bántalmazás tünetei	x	x
A gyermeket ellátó intézmény működési rendje	x	x
A szabadidős tevékenység szervezése	x	x
Háztartásvezetés	x	x
A gyermek egészségügyi ellátása		x
<b>SZAKMAI KÉSZSÉGEK</b>		
Játékok használata	x	x
Háztartási gépek és eszközök használata	x	x

Dekorációs anyagok és eszközök használata (textíliák, papírok, színes ceruzák, olló stb.)	x	x
Kézimunka anyagok és eszközök használata	x	x
Kéziszerszámok használata	x	x
<b>SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK</b>		
Kézügyesség	x	x
Szervezőképesség	x	x
Felelősségtudat	x	x
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>		
Segítőkészség	x	x
Kapcsolatteremtő készség	x	x
konfliktusmegoldó készség	x	x
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>		
Gyakorlatias feladat értelmezés	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x
Problémamegoldás, adekvát hibaelhárítás	x	x

## 25. A gyermekotthon tantárgy

**24 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 Gyermek– és ifjúsági felügyelő mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

### 25.1. A tantárgy tanításának célja

A tanulók elméleti felkészítése a gyermekotthoni/ a gyermeket ellátó intézményben a gyakorlati munkavégzésre.

Ismerje meg a gyermekotthonok/ a gyermeket ellátó intézmények működésének/működtetésének dokumentumait, tárgyi és személyi feltételeit. Legyen tisztában a gyermekotthoni asszisztens és a gyermekfelügyelői munkakör feladataival, kompetencia körével.

Ismerje a gyermekotthoni élet megszervezésének területeit, a gyermekcsoportok kialakulását, működését. Legyen tudatában a szokások és hagyományok fontosságának a gyermekcsoport és az egyén életében.

Tartsa tiszteltben az egyéni sajátosságokat, igényeket, kapcsolatrendszereket és ezek tudatában szervezze a gyermek és a gyermekcsoport életét, járuljon hozzá az egyéni fejlesztéshez, re-szocializációjához.

### 25.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A gyermekotthon tantárgy kapcsolódik a gyermekvédelmi ismeretek tantárgy szakmai tartalmaihoz.

### 25.3. Témakörök

#### 25.3.1. A gyermekotthon működése

A gyermekfelügyelő helye és szerepe a gyermekotthoni struktúrában, munkamegosztásban. Részvétel a gyermekotthoni feladatok ellátásában, munkaköri feladatok.

A gyermekotthon tárgyi környezete. Életkori sajátosságoknak megfelelő bútorzat, berendezési tárgyak és textíliák.

A gyermek- és ifjúsági felügyelő feladatai a környezet kialakításában, rendben tartásában, balesetveszély elhárításában. A gyermekotthon baleset-, tűz-, és

munkavédelmi szabályzatai. A környezet alakításának kritériumai, jogszabályi előírásai.

Közösségi és egyéni léttér kialakítása. Közös és saját tulajdon kialakítása és védelme. A saját tulajdon védelmének fontossága, tárgyi feltételei, a közös programok és az elvonulás lehetőségének megteremtése.

A gyermeki kapcsolatrendszer működésének támogatása. A kapcsolattartásra alkalmas, kulturált feltételek biztosítása.

A gyermek személyes tárgyainak, tanszereinek biztosítása, karbantartása, pótlása.

Egyéni igények, szükségletek figyelembevétele, zsebpénz felhasználás.

Ügyeleti feladatok a gyermekotthonban. A krízishelyzetek, különleges események megfelelő kezelése. Intézkedési, értesítési kötelezettség a veszély elhárítása, a problémamegoldása érdekében és azt követően.

Háztartás-vezetési, gazdálkodási feladatok a gyermekotthonban. Háztartási gépek és eszközök a gyermekotthonban. Biztonságos használatuk, teendők meghibásodásuk esetén.

A gyermekotthoni gazdálkodás keretei, lehetőségei, szabályai. Háztartásvezetés, egészséges táplálkozás. A pénzfelhasználással kapcsolatos adminisztratív feladatok. Elszámolási kötelezettség, a gyermekotthoni formanyomtatványok.

### **25.3.2. A gyermekotthoni élet szervezése**

A gyermeket ellátó intézmény házi- és szokásrendjének elfogadása.

Napirend, heti rend tervezésének szempontjai. A gyermekek életkorának, egészségi állapotának megfelelő életritmus kialakítása, a rekreáció biztosítása. A folyamatos és egyéni napirend kialakításának szempontjai.

A gyermekek bevonása a gyermekotthon természetes és mesterséges környezetének alakításába, rendbetételébe. Dekorálás a gyermekek bevonásával. Textíliák, ruhaneműk, háztartási eszközök és kéziszerszámok, berendezési tárgyak karbantartása, javítása.

A gyermekek bevonása életkoruknak, képességeiknek és állapotuknak megfelelő mértékben a napi feladatok ellátásába, a háztartási gépek és eszközök biztonságos használatába. Az önálló életvitelre való felkészítés folyamata.

Szellemi, fizikai aktivitást igénylő szabadidős tevékenységek szervezésének szempontjai és lehetőségei a különböző életkorban.

Egészségnevelési lehetőségek a különböző életkorokban, szűrővizsgálatok, védőoltások. Életmód, kapcsolatok.

A csoportösszetétel, valamint a testi, szellemi adottságok és képességek figyelembevétele. Kézimunkázás.

Szokások és hagyományok fontossága a gyermekotthoni életben, kialakulásuk - kialakításuk módjai. Az egyéni szokások és hagyományok beillesztése a közös életbe.

### **25.3.3. A gyermekcsoport működése**

A csoportok szerveződése, típusai. A csoport dinamikája, szabályai. A tagok szerepe, helye a csoportban. Szerepek és konfliktusok. Kirekesztés és kirekesztődés.

Bántalmazások a csoporton belül. A csoport felkészítése új tag befogadására.

Egyéni és csoportos tevékenységek rendszerének kialakítása, munkamegosztás a csoportban.

Új gyermek befogadásának fázisai. A befogadás előkészítése és a hozzáfűződő szervezési feladatok. A befogadás személyi és tárgyi feltételei.

Az új gyermek megismerésének lehetőségei, módjai. Szabályok, szokások és

házi rend ismertetése, felkészítés a csoportba való beilleszkedésre. A beilleszkedés segítésének módjai. Az új tag helye és feladatai a csoportban, bevonása a csoport életébe.

Közös élmények, szokások és hagyományok fontossága, csoportépítő, közösségformáló hatása. A gyermekek magukkal hozott értékeinek, szokásainak, hagyományainak megismerése; ezek lehetséges beillesztése a csoport életébe.

A sajátos nevelési igényű gyermek beillesztésének segítése. Előítéletek, megkülönböztetés enyhítése, feloldása, feldolgozása.

A közösségi élettér, a közös használatú eszközök, a köztulajdon védelmének kialakítása, a magánszféra, saját tulajdonú használati tárgyak tiszteletben tartása.

A szokásostól eltérő viselkedés észlelése, az okok feltárása - segítségnyújtás a problémák megoldásában. A viselkedési és beilleszkedési zavarok megnyilvánulása, korrekciós lehetőségek a gyermekkel kialakított együttműködés során.

Szocializációs hiányok pótlásának, hibák korrigálásának módjai, reszocializációs lehetőségek a gyermekotthonban. Tanulási nehézségek, motivációk. A szociális kompetenciák fejlesztése.

A személyes használati tárgyak, saját tulajdon védelmének fontossága a biztonságérzet kialakulásában. A zsebpénz célszerű, hasznos felhasználására ösztönzés lehetőségei, módjai.

#### **25.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Tanterem

#### **25.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

### **26. Gyermekotthoni gyakorlat tantárgy**

**48 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

#### **26.1. A tantárgy tanításának célja**

A tanuló ismerje meg a gyakorlati felkészítésének helyet adó gyermeket ellátó intézményt, annak működési dokumentumait.

Legyen képes beilleszkedni a gyermeket ellátó intézmény felnőtt és gyermek közösségébe.

A gyermeket ellátó intézmény mindennapos működését ismerje meg és fokozatosan vegyen részt részben, majd egészében önálló tevékenységek végzésében. Alkalmazza a gyermekek megismerésének módszereit.

Legyen képes a gyermekek bevonásával önálló háztartási tevékenységek és egyéb szabadidős foglalkozások szervezésére..

#### **26.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A gyermekotthoni gyakorlat tantárgy kapcsolódik a gyermekvédelmi ismeretek, a gyermekotthon tantárgyak szakmai tartalmaihoz.

#### **26.3. Témakörök**

##### **26.3.1. Gyermekfelügyelői feladatok**

A gyermekotthon/gyermekeket ellátó intézmény rendjének, dokumentumainak, házirendjének megfelelő munkavégzés.

Beilleszkedés a gyermekotthon/gyermekeket ellátó intézmény felnőtt kollektívájába.

A gondozó saját tevékenységével és a gyermekek fejlődésével kapcsolatos dokumentumok, feljegyzések készítése. A gondozási feladatokkal és a gyermek testi működésével kapcsolatos észrevételek, tapasztalatok feldolgozása, kommunikációja. A gondozási feladatokhoz és a mindennapi tevékenységéhez kapcsolódó tervezési, szervezési feladatok, nevelési tevékenységek.

A gyermekcsoport, a gyermekek megismerése. A napi gondozási, nevelési feladatok ellátása a gyermekek bevonásával.

A gyermekotthon/gyermekeket ellátó intézmény természetes és mesterséges környezetének rendben tartása. Bekapcsolódása háztartás-vezetési feladatok elvégzésébe.

Résztétel a szabadidős és fejlesztő program tervezésében, szervezésében, lebonyolításában a gyermekek életkorához, egészségi állapotához, képességeihez és érdeklődéséhez igazodóan.

Résztétel a gyermekotthon/gyermekeket ellátó intézmény napi feladatainak ellátásában. Segítségnyújtás a gyermek környezetének kialakításában, rendezésében.

A ruházat állapotának ellenőrzése, javítása, szükség esetén annak pótlásának jelzése.

Résztétel ruházat beszerzésében.

Résztétel a kulturhygiénés szokások kialakításában, a napi gondozási feladatok ellátásában.

Étrend készítése, élelmiszerek beszerzése, ételkészítés, étkeztetés, háztartási feladatok ellátása.

Résztétel a gyermekcsoport mindennapi életének szervezésében, működtetésében.

A szakmai és vizsgakövetelmény szerinti követelmény:

Egy megvalósított, egybefüggő szakmai gyakorlaton alapuló önálló tevékenységről készült, minimum 10 oldalas napló leadása, amit a gyakorlatvezető tanár a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerint értékel. Az értékelést követően a vizsgabizottság rendelkezésére kell bocsátani a komplex szakmai vizsgát megelőzően legalább 10 nappal. A napló tartalmazzák 1 oldal terjedelemben az intézmény rövid bemutatását, a gyakorló által megszerzett tapasztalatokat, valamint kliensének/klienseinek rövid élettörténetét.

#### **26.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Gyermekeket ellátó intézmény: gyermekotthon, lakásotthon, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona

#### **26.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**A**

**10524-16 azonosító számú**

**Gyermek-felügyeleti dokumentációs feladatok**

**megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 10524-16 azonosító számú Gyermek-felügyeleti dokumentációs feladatok megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Gyermekegészségügyi adminisztrációs ismeretek	Gyermekegészségügyi felügyeleti dokumentációs	Adminisztráció gyakorlata
<b>FELADATOK</b>			
Vezeti a nyilvántartást a gyermeket ellátó intézmény pénz- és egyéb eszközeiről	x		x
Vezeti a gyermeket ellátó intézmény eseménynaplóját	x	x	x
Dokumentálja a gyermek egyéni fejlődését		x	x
Rögzíti a gyermek egészségi állapotával kapcsolatos adatokat		x	x
Segítséget nyújt a gyermek élettörténet- könyvének elkészítésében és vezetésében	x	x	
Segítséget nyújt a gyermekekkel kapcsolatos dokumentációs rendszer vezetésében	x	x	x
Vezeti a munkakörhöz kötött dokumentációt	x		x
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>			
A gyermek megfigyelése		x	
Élettörténet-könyv készítés		x	x
A gyermekkel kapcsolatos dokumentációs rendszer		x	
A munkakörhöz kötött dokumentáció	x		x
Pénz- és eszközekezelés	x		x
<b>SZAKMAI KÉSZSÉGEK</b>			
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése	x	x	
Köznyelvi és szakmai szöveg írásban és szóban való alkalmazása		x	x
Elemi számolási készség	x	x	
<b>SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK</b>			
Felelősségtudat	x	x	x
Önállóság	x	x	x
Megbízhatóság	x	x	x
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>			
Közérthetőség	x	x	x
Kapcsolatteremtő készség	x	x	x
Irányíthatóság	x	x	
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>			
Gyakorlatias feladatértelmezés	x	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x	
Problémamegoldás, hibaelhárítás	x	x	x

## **27. Gyermekotthoni adminisztrációs ismeretek tantárgy**

**45 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 Gyermek– és ifjúsági felügyelő mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

### **27.1. A tantárgy tanításának célja**

A gyermekotthon alapító okiratának és annak, mellékleteinek, szabályzatainak formai és tartalmi megismerése, megértése. Egyéb működési dokumentumok készítési menetének megismerése. A gyermekotthon fenntartásának módjai. A működésre ható szabályzók megismerése. A mindennapi munka adminisztrálásának, szabályainak és jelentőségének a megismerése.

### **27.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A gyermekotthoni adminisztrációs ismeretek tantárgy kapcsolódik a gyermekvédelmi ismeretek, a gyermekotthon tantárgyak szakmai tartalmaihoz.

### **27.3. Témakörök**

#### **27.3.1. A gyermekotthon működésének szabályai, szabályzatai**

A gyermekotthon működésének adminisztrációja  
A gyermekotthon működésének szabályzói  
A gyermekotthon alapidokumentációja, szabályzatai  
A gyermekotthon működését bemutató statisztikák, táblázatok, mutatók  
Gyermekotthon munkáját segítő projekt lehetőségek, pályázati lehetőségek

#### **27.3.2. A gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció, az élettörténeti munka**

A gyermeki fejlődés dokumentálása, a dokumentálás fontossága.  
Információszerzési lehetőségek a gyermek előéletéből.  
A gyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatok folyamatos vezetése.  
A gyermek egészségi állapotáról való információ szerzés módjai, a hiányzó adatok pótlásának lehetőségei, dokumentálása.  
Az egészségügyi dokumentáció karbantartásának fontossága.  
Az adatvédelmi szabályok alkalmazása, az információk továbbadásának lehetőségei, szabályai.  
A Élettörténeti munka, jelentőségének felismerése.  
A korai környezeti tényezők hatása a személyiségfejlődésre, a fejlődést akadályozó élettörténetek felkutatásának fontossága.  
Az élettörténeti munka terápiás lehetőségeinek ismerete.  
Az élettörténeti munka, mint a felnőtt és a gyermek közötti nyílt kommunikáció, mint a múlt megismerésének, tudomásulvételének lehetősége.  
Az élettörténet feldolgozásának technikái, tartalmi és formai lehetőségei.  
A gyermek bevonása az élettörténeti könyv készítésébe

### **27.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Tanterem

### **27.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.



## **28. Gyermekfelügyeleti dokumentációs ismeretek tantárgy**

**9 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 Gyermek– és ifjúsági felügyelő mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

### **28.1. A tantárgy tanításának célja**

A gyermekfelügyelettel kapcsolatos napi adminisztrációs kötelezettség megismerése és a gyermekvédelmi nyilvántartási dokumentációs rendszer logikájának megértése. A tanulók legyenek tudatában a dokumentációs rendszer vezetésének szükségességével, az információk átadásának fontosságával. Sajátítsák el a dokumentációs rendszer kezelését. A vér szerinti szülőkkel történő kapcsolattartás dokumentálásának menete és annak jelentőségének megismerése. A munkavégzés közben átvett pénzeszközök kezelésnek szabályainak elsajátítása.

### **28.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A gyermekfelügyeleti dokumentációs ismeretek tantárgy kapcsolódik a matematika – közismeretei tantárgy tananyagtartalmaihoz

### **28.3. Témakörök**

#### **28.3.1. *Gyermek-felügyeleti munka dokumentálása***

Az eseménynapló vezetésének fontossága, szabályai.

Különleges események jelzése, dokumentálása.

A kapcsolattartás dokumentációja.

A pénzkezelési szabályai.

Pénzkezelési dokumentáció a gyermekotthonban. Az átvett pénzeszközök célszerű felhasználása, szabályszerű nyilvántartása, elszámolás.

A gyermekvédelmi nyilvántartási dokumentációs rendszer megismerése, kitöltésének személyi és időbeli szabályai.

A gyermek és ifjúsági felügyelő közreműködési lehetőségei a kitöltésben.

A munkavállaláshoz kapcsolódó dokumentációk

A munka teljesítésének dokumentumai

A háztartásvezetéssel kapcsolatos adminisztráció

### **28.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Tanterem

### **28.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

## **29. Adminisztráció gyakorlata tantárgy**

**27 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 01 Gyermek– és ifjúsági felügyelő mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

### **29.1. A tantárgy tanításának célja**

Egy konkrét intézmény, gyermekotthon/gyermeket ellátó intézmény alapító okiratának és mellékleteinek, szabályzatainak formai és tartalmi megismerése, megértése a gyakorlatban. Egyéb, az intézményben használt működési dokumentumok készítése

menetének megismerése, annak vezetése a gyakorlatban. A gyermekotthon/gyermekeket ellátó intézmény fenntartásának módjainak áttekintése egy konkrét intézmény esetében. A működésre ható szabályzók megismerése a gyakorlatban. A mindennapos munka adminisztrálásának megismerése egy konkrét intézmény esetében. A gyermekotthonban/gyermekeket ellátó intézményben zajló adminisztráció megismerése, gyakorlása. A gyermekfelügyelettel és a gyermekek fejlődésével, egészségi állapotával kapcsolatos dokumentálási munka gyakorlása.

## **29.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

Az adminisztráció gyakorlata tantárgy kapcsolódik a gyermekvédelmi ismeretek, a gyermekotthon, a gyermekotthoni, gyermekfelügyeleti dokumentációs ismeretek tantárgyak szakmai tartalmaihoz.

## **29.3. Témakörök**

### **29.3.1. *Gyermekfelügyeleti munka dokumentálása***

A gyermekotthon/gyermekeket ellátó intézmény szervezetének és működésének, szabályzatainak megismerése.

A munkavégzés adminisztrációjának megismerése, saját munkavégzés adminisztrálása.

A háztartásvezetéssel kapcsolatos adminisztráció megismerése, vezetése.

A gyermekfelügyelő és a gyermekotthoni asszisztens szerepének és kompetenciájának megismerése.

A gyermekotthoni adminisztrációs feladatok megismerése, szükség szerinti vezetése.

A gyermekvédelmi szakellátás nyilvántartási dokumentációs rendszer megismerése, kitöltésének személyi és időbeli szabályai.

Az adatvédelmi szabályok alkalmazása, az információk továbbadásának lehetőségei

A szakmai és vizsgakövetelmény szerinti követelmény:

A képzés során összegyűjtött, a gyermekfelügyelet adminisztrációja során használt nyomtatvány–sablonok leadása.

### **29.3.2. *A gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció***

A gyermek dokumentációjának áttanulmányozása, további információk megszerzési lehetőségének felkutatása.

A gyermek fejlődésével kapcsolatos tapasztalatok folyamatos vezetése.

Az egészségügyi dokumentáció karbantartásának fontossága

### **29.3.3. *Élettörténeti munka***

A Élettörténeti könyv készítése, folyamatos vezetése a gyermek bevonásával.

## **29.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Gyermekeket ellátó intézmény: gyermekotthon, lakásotthon, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona.

## **29.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**A**

**10528-12 azonosító számú**

**Házi időszakos gyermek-felügyeleti feladatok  
megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 10528-16 azonosító számú Házi időszakos gyermek-felügyeleti feladatok. megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	A házi időszakos gyermek-felügyeleti ismeretek	A házi időszakos gyermekfelügyelet gyakorlata
<b>FELADATOK</b>		
Megismerkedik a gyermek szüleivel	x	x
Megismerkedik a gyermekkel, törekszik arra, hogy személyét a gyermek elfogadja	x	x
Enyhíti a szülőtől való időszakos elválás fájdalmát	x	x
Ápolja a beteg gyermeket, szükség esetén biztosítja a szakszerű egészségügyi ellátáshoz jutást	x	x
Gondozza, segíti a sajátos nevelési igényű gyermeket	x	x
Figyelemmel kíséri a gyermekek ruházatának állapotát, jelzi a pótlás szükségességét	x	x
Gyermekekíséretet lát el, megtanítja a biztonságos közlekedés szabályait	x	x
Jelenléti ívet és eseménynaplót vezet az elvégzett feladatokról, a gyermekekkel történetekről	x	x
Felismeri a gyermek bántalmazásának testi és pszichés tüneteit, jelzi felettesének és a gyermekjóléti szolgálatnak	x	
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>		
A gyermek megismerésének módjai	x	x
A szülő és a gyermek kapcsolata	x	x
Sajátos nevelési igényű gyermek	x	x
A család nevelési szokásai, hagyományai	x	x
Életkornak megfelelő napirend kialakítása	x	x
A biztonságérzet kialakítása	x	x
Szabadidő szervezés	x	x
Fogyatékos gyermekek ellátása	x	x
Gyermekbalesetek és megelőzési lehetőségük	x	x
Beteg gyermek gondozása	x	x
A gyermekbántalmazás	x	
Dokumentációs és nyilvántartási alapismeretek		x
Különleges események jelzése	x	x
<b>SZAKMAI KÉSZSÉGEK</b>		
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása		x
Gyermekek játékok és kézimunka eszközök használata	x	x
Informatikai eszközök alkalmazása		x
Háztartási eszközök alkalmazás	x	x
Elsősegélynyújtási és gyógyászati segédeszközök használata	x	x
<b>SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK</b>		
Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság	x	x

Elhivatottság, elkötelezettség, megbízhatóság és felelősségtudat	x	x
Tájékozódás, önállóság, szervezőkészség	x	x
<b>TÁRSAS KOMPETENCIÁK</b>		
Empátia, tolerancia	x	x
Kompromisszumkészség	x	x
Kapcsolatteremtő készség	x	x
<b>MÓDSZERKOMPETENCIÁK</b>		
Gyakorlatias feladat értelmezés	x	x
Kreativitás, ötletgazdagság	x	x
Helyzetfelismerés	x	x

### 30. Házi időszakos gyermek-felügyeleti ismeretek tantárgy

72 óra/0 óra\*

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

#### 30.1. A tantárgy tanításának célja

Elsősorban az alapellátás keretében biztosítható olyan napközbeni ellátási formára való felkészítés, ahol a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani. Az ellátás különösen olyan esetekben indokolt, ahol a család a nappali intézményes ellátást valamilyen oknál fogva nem tudja igénybe venni, és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.

#### 30.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A házi időszakos gyermek-felügyeleti tantárgy kapcsolódik a társadalmi ismeretek közismereti tananyagtartalmaihoz, valamint a szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat, a szociálpolitika, pszichológiai és pedagógiai ismeretek tantárgy szakmai tartalmaihoz.

#### 30.3. Témakörök

##### 30.3.1. Nevelési ismeretek

A gyermek megismerésének területei, módjai és lehetőségei. Találkozás a gyermekkel; kapcsolat kialakítás, elfogadás, egymásra hangolódás, közös életter, kapcsolati szintek. A gyermek testi, egészségi, lelki és intellektuális állapotának, képességeinek megismerése. A sajátos nevelési igény megismerése.

A gyermek és a szülők kapcsolatának megfigyelése. A családi nevelés sajátosságai, módjai. Értékek, szokások, hagyományok, különböző kulturális sajátosságok a gyermek családjában. Szocializációs szint felmérése.

A gyermek érdeklődési köréhez és képességeihez igazodó napirend alkalmazása, szabadidős programok szervezése a családi szokásokhoz, értékrendhez igazodóan. Kommunikációs lehetőségek a házi gondozó munkájában a gyermekkel való játék, tanulás, nevelés során.

Privát nyelv, egymásra hangolódás, támogatás, megerősítés, kapcsolatépítés.

Szakmai kommunikáció a család tagjaival; hivatalos nyelv, nyelvi szótár, személyes beszélgetés.

Konfliktusok, nehéz helyzetek kezelése. Hasonlóságok és különbözőségek az egyes gyermekek és életkorok között.

### **30.3.2. *A házi gyermekfelügyelet, mint speciális munkaterület***

A gondozónő és a család jogai és kötelességei. Kapcsolat a családi rendszer tagjaival (az ellátásban nem részesülő gyermek, nagyszülő, szülők).

Etikai kérdések és dilemmák, titoktartási felelősségek és az információkezelés, hivatástudat. Megbízhatóság, hitelesség, munkaillemtan, munkaköri jogok és feladatok, viselkedési stílusok. Kompetencia határok, előítélet mentesség, az emberi méltóság tisztelete, eltérő vélemények tiszteletben tartása, érdekérvényesítés.

A gyermekfelügyelő/gondozó modellnyújtó szerepe a gyermeknevelésben. Kapcsolat a munkáltatóval, eset-megbeszélési és szakmai segítségkérés lehetőségei.

A gondozó ellenőrzése és beszámolási kötelezettsége. A házi gondozó alapvető fiziológiás szükségleteinek kielégítési módja. Munkajogi kérdések (munkaidő, szabadnap, szabadság, utazás). A házi időszakos gyermekfelügyelet megszervezése.

### **30.3.3. *A házi időszakos gyermekellátás pszichológiai dimenziói***

A társas érintkezés pszichológiája (empátia, elfogadás, kapcsolati szintek, egymásra hatás). Megismerkedés, tájékozódás, beszélgetés a gyermekről. Kapcsolattartási és tájékoztatási formák és kötelezettségek.

A szülővel való együttműködés jellemzői.

A szülő és a gyermek kapcsolata. Családi szerepek, a család szerepe a gyermek életében és nevelésében. A családok társadalmi és élethelyzet-beli különbözőségei. A szülőtől való időszakos elválás traumája. A családi szokások, hagyományok jelentősége és tiszteletben tartása.

A gyermekkel való együttműködés és biztonságérzet kialakításának fontossága. A szakmai és egyéni szempontok képviselése a szülői igényekkel szemben.

A veszélyeztetettség, az elhanyagolás, a gyermekbántalmazás testi és lelki tünetei.

A bántalmazott gyermek lelki traumájának, enyhítési lehetőségei.

A bántalmazással kapcsolatos jelentési kötelezettség.

A gondozó helye, szerepe a család és a gyermek életében. A házi időszakos gyermekfelügyelet lezárása, kilépés a család és a gyermek életéből

### **30.3.4. *A gyermek ellátásával kapcsolatos ismeretek***

A biztonságos otthoni környezet és a gyermekkíséréssel kapcsolatos, illetve az általános közlekedési szabályok ismerete. A biztonságos közlekedés szabályainak elsajátíttatása a gyermekkel. A gyermekgondozás sajátosságai családi közegben, a primer szükségletek kielégítésének módjai és lehetőségei. A gondozó felelőssége a gyermek felügyeletével kapcsolatban, szerepe a család életében. A gondozó feladatai a házi időszakos gyermekgondozás során. A beteg gyermek ellátásával kapcsolatos feladatok.

A leggyakoribb betegségek tünetei és lefolyása. Betegápolás, láz mérés, lázcsillapítás. Krízishelyzetek (pl. krupp, asztma) felismerése és az azonnali beavatkozás szükségessége.

Diéta, alapvető gyógyszerismeret (készenléti csomag), a gyógyszerek helye a kisgyermekes családban. A gyermek speciális egészségügyi szükségleteinek ismerete. Balesetmentes, a gyermek korának és életkori szükségleteinek megfelelő környezet kialakítása.

A gyermek és környezetének higiénéje: a tisztálkodás egészségtana. Öltözködés, mozgás és pihenés. Fűtés, világítás, szellőztetés, levegőztetés. A lakás be- és elrendezése. A gyermek élettere.

Egészséges szokások kialakítása, a helytelen szokások elleni küzdelem. A gyermek táplálkozása: tápanyagigény, tolerancia, emésztés és étvágytalanság, felszívódás,

táplálkozási módok, élelmi anyagok, táplálékok elkészítése.

Az önállósodás elősegítése: a gyermek fejlődésével való lépéstartás, berendezés, idő- és helybiztosítás. A család kulturális és vallási szokásainak tiszteletben tartása.

A gondozási munka intimítása, titoktartás, diszkréció. Családi ünnepek, különleges események, „civilként” való jelenlét (pl. születésnap, nyaralási meghívás).

Szabadidős tevékenységek szervezése, lebonyolítása az életkornak és a gyermek igényének megfelelően.

#### **30.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Tanterem

Szolgáltatást nyújtó intézmények

#### **30.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

### **31. A házi időszakos gyermekfelügyelet gyakorlat tantárgy**

**68 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

#### **31.1. A tantárgy tanításának célja**

Elsősorban az alapellátás keretében biztosítható napközbeni gyermekfelügyelői feladatok gyakorlása a család otthonában. Legyenek korszerű nevelési ismeretei a napközbeni gyermek-felügyelethez, mint speciális munkaterülethez kapcsolódóan. Ismerje a napközbeni gyermekellátás pszichológiai dimenzióit.

#### **31.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A gyermek-felügyeleti tantárgy kapcsolódik a társadalmi ismeretek közismereti tananyagtartalmaihoz, valamint a szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat, a szociálpolitika, pszichológiai és pedagógiai ismeretek tantárgy szakmai tartalmaihoz.

#### **31.3. Témakörök**

##### **31.3.1. A gyermekfelügyelet dokumentációjának gyakorlata**

Az ellátási formához kapcsolódó dokumentáció és nyilvántartások ismerete. A dokumentálás tartalmi, formai és ütemezési kritériumai. Munkaköri leírás, munkanapló, jelenléti ív, eseménynapló, megállapodás a család és a szolgáltatást nyújtó, ill. a család és a gondozó között. A szolgáltatási díj fizetés módja és dokumentálása. Jelzési és dokumentációs kötelezettség különleges események bekövetkeztekor.

A szakmai és vizsgakövetelmény szerinti követelmény:

A képzés során összegyűjtött, a gyermekfelügyelet adminisztrációja során használt nyomtatvány-sablonok leadása

##### **31.3.2. Gyermekellátási gyakorlat**

Kapcsolatfelvétel a szolgáltatást biztosító intézménnyel. Kapcsolatfelvétel a szolgáltatást nyújtó személlyel. Ismerkedés a szolgáltatást kérő családok

élethelyzetével – dokumentumok alapján. Pl. az egyedülálló szülő gyermeknevelésben való átmeneti akadályoztatása esetén, többes ikrek születésekor, valamint az ikergyermek gondozásának, nevelésének segítésére, a váltott műszakban dolgozó, egyedülálló szülő gyermekének a kora reggeli, illetve késő esti órákban, az egyik szülő betegsége esetén, ha emiatt akadályoztatva van a gyermek gondozásában, nevelésében, az egyik szülő halála esetén. Családlátogatás a szolgáltatást biztosító intézmény munkatársával közösen, az ő munkájának megfigyelése. Bekapcsolódás a gyermekekkel kapcsolatos gondozási, nevelési feladatok ellátásába.

A szakmai és vizsgakövetelmény szerinti követelmény:

Egy megvalósított, egybefüggő, kéthetes szakmai gyakorlaton alapuló önálló tevékenységről készült, 8-10 oldalas Napló előzetes leadása, a Napló tartalmazza továbbá az intézmény rövid bemutatását, a gyakorló által megszerzett tapasztalatokat, valamint kliensének/klienseinek rövid élettörténetét. Az elvégzett feladatok munkanaplóban való rögzítése, értékelése

#### **31.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

A szolgáltatást nyújtó intézmények, a szolgáltatást igénybe vevő családok vagy a helyi gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátórendszer részeként családi gyermekfelügyeletet, családi napközit, helyettes szülő szolgáltatást, gyermekek átmeneti otthonát, nevelőszülői ellátást biztosítóknál.

#### **31.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.



**A**

**12046-16 azonosító számú**

**Gyermekekellátási alapfeladatok és alapelvek  
megnevezésű**

**szakmai követelménymodul**

**tantárgyai, témakörei**

A 12046-16 azonosító számú Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek megnevezésű szakmai követelménymodulhoz tartozó tantárgyak és témakörök oktatása során fejlesztendő kompetenciák:

	Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat	Gyermekvédelmi ismeretek	Gyógy pedagógiai alapismeretek	Gondozási, ápolási ismeretek	Gondozási, ápolási gyakorlat
<b>FELADATOK</b>					
Tiszteletben tartja a gyermekjóléti és gyermekvédelmi alap és szakellátás intézményeiben szolgáltatást igénybe vevők, ellátottak értékeit, autonómiáját, identitását; érdekeit szem előtt tartva oldja meg az etikai dilemmákat	x			x	x
Munkája során kezeli előítéleteit, a szerep-összeférhetetlenségeket	x	x	x	x	x
A szakmai titoktartás szabályai szerint kezeli a birtokába jutott információkat	x	x	x	x	x
Együttműködik más szakemberekkel, betartja szakmai illetékessége határait	x	x	x	x	x
Alkalmazza az önismeret-fejlesztés, az önvédelem és a szakmai hitelesség megőrzésének technikáit	x			x	
A segítséget kérőkkel kapcsolatot épít ki, non-direktív, segítő beszélgetést folytat	x	x		x	x
Értelmezi a konfliktusokat, alkalmazza a konfliktuskezelés különböző módszereit	x		x	x	x
Értelmezi a gyermeki és szülői jogokat és kötelességeket		x	x	x	
Alkalmazza a gyermek védelmében elfogadott szabályokat		x		x	x
Tájékozódik a gyermek családi körülményeiről, a család nevelési szokásairól		x	x		x
Törekszik a családi nevelés értékeinek megismerésére és megőrzésére, a családi nevelés segítésére		x	x	x	x
Biztosítja a gyermek számára a fizikai és érzelmi biztonságot nyújtó nyugodt légkört		x	x	x	x
A gyermek állapotának, szükségleteinek megfelelő egyéni gondozást végez		x	x	x	x
Szervezi a gyermekek napi tevékenységét, biztosítva a játék, az alvás, a szabad levegőn való mozgás és a rekreálódás feltételeit			x	x	x
Életkori sajátosságok, egyéni képességek és igények figyelembevételével bevonja a gyermeket a mindennapi tevékenységbe, segíti a kultúrhigiénés szokások, egyéni ízlés kialakulását		x	x	x	x
Segíti a társadalmilag elfogadott értékrend kialakulását a gyermekben		x	x		
Törekszik a kornak és fejlettségnek megfelelő inger-gazdag környezet kialakítására		x	x		x
Biztosítja a környezet baleset- és akadálymentességét, a gyermekre veszélyes anyagok biztonságos tárolását		x	x	x	x
Segíti a gyermek kapcsolatrendszerének megőrzését, új kapcsolatok kialakítását és ápolását		x	x		x

Figyelemmel kíséri és szükség szerint, az életkortól függően segíti a gyermek játékát			X	X	X
Segíti a gyermek képességeinek kibontakozását			X		X
Észleli a gyermek lelkiállapotának változásait, problémafeltárást végez		X	X		X
Felismeri az átlagostól eltérő viselkedési formákat, a gyermek sajátos nevelési igényét, segíti a másság elfogadását		X	X	X	X
Felismeri a gyermek betegségét		X	X	X	X
Betartja az ellátási formához kapcsolódó szabályokat, illetve gondoskodik azok betartásáról		X	X	X	X
<b>SZAKMAI ISMERETEK</b>					
Szakmai etikai szabályok és alkalmazásuk a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás területén, az intézmények etikai kódexei, a szakemberek kompetencia határai	X	X	X		X
Vonzalmak és taszítások jellemzői, az előítéletek kialakulásának okai és működésének jellemzői	X	X	X		X
A csoportok kialakulása, szerkezete és a csoportközi viszonyok jellemzői, az együttműködés szociálpszichológiai jellemzői	X	X	X		
A konfliktusok fajtái és a konfliktuskezelés módszerei	X	X	X		X
A segítség pszichológiai összefüggései	X	X	X		X
Az önismeret forrásai, az énvédő technikák	X				
A kommunikáció csatornáit, jellemzőit, a non-direktív és a segítő beszélgetés jellemzőit	X	X			X
A szocializáció folyamata és szintjei, a szociális identitás kialakulásának összefüggései, a szerep fogalma és jellemzői, a gyermekek kapcsolatainak fejlesztése		X	X		
Gyermekek és fiatakorúak büntethetősége		X			
Az egészségügyi ellátások szabályai		X	X	X	X
Az inklúzió, integráció és a differenciált nevelés lehetőségei, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló ellátások, intézkedések		X	X	X	X
A szükségletek és erőforrások feltárásának módszerei		X	X	X	
Az emberi szükségletek, a kötődés és biztonságérzet fontossága, a család, mint támogatórendszer, és mint problémaforrás jellemzői, deviáns jelenségek és kialakulásuk okai		X	X		
Életmód, kultúra fogalma, az etnikai kisebbségek sajátosságai		X		X	
A mentális fejlődés segítése, a tanulási folyamat, tanulás-segítés		X	X		X
A nevelési hatáskeltés pszichológiai alapjai, nevelési stílusok és attitűdök, a segítség pszichológiai összefüggései		X	X	X	X
A nevelői szerep összefüggései, sikerek és kudarcok a nevelésben		X		X	X
A gyógyszerek használatának és tárolásának szabályai, elsősegélynyújtás			X	X	X
Az akadálymentesítés és a baleset megelőzés szabályai, technikái		X	X	X	X
A gondozás célja, feladatai, célcsoportjai, a gondozás, mint a nevelés eszköze, a testi gondozás módszerei, szabályai		X	X	X	X

SZAKMAI KÉSZSÉGEK					
Köznyelvi és szakmai szöveg megértése, írásban és szóban való alkalmazása	x	x	x	x	x
Információforrások kezelése		x	x	x	x
Elsősegélynyújtáshoz szükséges eszközök és kötszerek használata				x	x
Gyermekjátékok használata		x	x	x	x
Informatikai eszközök és híradástechnikai eszközök használata		x	x		x
SZEMÉLYES KOMPETENCIÁK					
Elhivatottság, elkötelezettség	x	x	x	x	x
Érzelmi stabilitás, kiegyensúlyozottság	x	x	x	x	x
Rugalmasság, döntésképeség	x	x	x	x	x
TÁRSAS KOMPETENCIÁK					
Kapcsolatteremtő és konfliktuskezelő készség	x	x	x	x	x
Empátia, segítőkészség	x	x	x	x	x
Közérthetőség, adekvát kommunikáció	x	x	x	x	x
MÓDSZERKOMPETENCIÁK					
Információgyűjtés	x	x	x	x	x
Problémaelemzés, -feltárás	x	x	x	x	x
Rendszerben való gondolkodás	x	x	x	x	x

## 32. Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat tantárgy

0 óra/0 óra\*

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

### 32.1. A tantárgy tanításának célja

Támogatni az egyéni tanulási stratégiák kialakítását, a szociális képzés eredményes elvégzését; a segítő kapcsolat létesítéséhez és működtetéséhez szükséges készségek és a személyiség fejlesztése, strukturált csoportmunka keretében. A reális énkép kialakítása, a viselkedés kontrollálása. A szakmai önismeret fejlesztése és annak tudatosítása, hogy a szociális szakember számára a személyiség munkaeszköz. A nyílt és kongruens kommunikáció alkalmazása. A saját kommunikáció kontrollálása, a kommunikáció fejlesztésének módszereinek, eszközeinek bővítése.

A foglalkozások célja az önismeret és a személyiség fejlesztése, ezért a teljesítmény és az értékelés mindig egyéni. A csoportos munka során a csoportvezető a választott módszernek megfelelően egyéni és csoportos visszajelzést ad.

– A 40 órás szakmai készségfejlesztésről szóló igazolás (20 órás készségfejlesztés és 20 órás segítő kapcsolat kommunikációja).

### 32.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat tantárgy valamennyi témakörének szakmai tartalma megegyezik a 31 761 01 Gyermek és ifjúsági felügyelő 12046-16 Gyermekellátási alapeladatok és alapelvek modulhoz tartozó Szakmai készségfejlesztés és kommunikációs gyakorlat tantárgy témaköreinek szakmai tartalmával.

### 32.3. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)

#### **32.4. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

### **33. Gyermekvédelmi ismeretek tantárgy**

**0 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

#### **33.1. A tantárgy tanításának célja**

A gyermekvédelem tantárgy tanításának alapvető célja, hogy a tanulók ismerjék meg a gyermekvédelem történetét, a gyermekekről való gondoskodást meghatározó tényezőket. Ismerjék meg a gyermekjóléti alapellátás és a gyermekvédelmi szakellátás mai rendszerét, működését, jogszabályi meghatározottságát. A területhez kapcsolódó jogszabályok ismerete alapján legyenek képesek arra, hogy a gyermekek és vér szerinti családjaik számára segítséget nyújthassanak a megismert ellátási formákkal. Ismerje meg a tanuló a saját kompetenciáit

#### **33.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A Gyermekvédelmi ismeretek tantárgy valamennyi témakörének szakmai tartalma megegyezik a 31 761 01 Gyermek- és ifjúsági felügyelő 12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek modulhoz tartozó Gyermekvédelmi ismeretek tantárgy témaköreinek szakmai tartalmával

#### **33.3. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

#### **33.4. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

### **34. Gyógypedagógiai alapismeretek tantárgy**

**0 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

#### **34.1. A tantárgy tanításának célja**

A tanulók ismerjék meg az ember biológiai fejlődésének szakaszait, az eltérő fejlődési ütem vagy fogyatékosság jellemzőit, az ezekre utaló jeleket. Tudják, hogy milyen tényezők befolyásolják és melyek okozzák az átlagtól eltérő fejlődést.

Ismerjék a gyógypedagógia területeit, a fejlesztések lehetőségeit s ebben saját szerepüket. Legyenek képesek együttműködni a gondozottak, ellátottak fejlesztése, rehabilitációja, társadalmi elfogadása, beilleszkedése érdekében a szakemberekkel, intézményekkel, érdekképviselőkkel.

Ismerjék az inklúzió, integráció és a differenciált nevelés és a társadalmi elfogadásuk, beillesztésük lehetőségeit.

#### **34.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A Gyógypedagógiai alapismeretek tantárgy valamennyi témakörének szakmai tartalma megegyezik a 31 761 01 Gyermek és ifjúsági felügyelő 12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek modulhoz tartozó Gyógypedagógiai alapismeretek tantárgy témaköreinek szakmai tartalmával

**34.3. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

**34.4. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**35. Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy**

**0 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

**35.1. A tantárgy tanításának célja**

A tanuló ismerje meg a 0-18 (0-3, 3-6, 6-14, 14-18) éves korosztály ellátásához kapcsolódó gondozási, ápolási feladatokat. Tudatosuljon benne a gondozás és nevelés egysége.

Ismerje meg a különböző korcsoportok leggyakoribb betegségeit és az azokkal kapcsolatos gondozási, ápolási feladatokat.

Ismerje a tanuló az elsősegélynyújtás alapszabályait a szakterület speciális baleset- és munkavédelmi szabályait és legyen képes a balesetek megelőzésére.

**35.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy valamennyi témakörének szakmai tartalma megegyezik a 31 761 01 Gyermek-és ifjúsági felügyelő 12046-16 Gyermekellátási alapfeladatok és alapelvek modulhoz tartozó Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy témaköreinek szakmai tartalmával

**35.3. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

**35.4. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**36. Gondozási, ápolási gyakorlat tantárgy**

**33 óra/0 óra\***

\* 9-13. évfolyamon megszervezett képzés/13. és 14. évfolyamon megszervezett képzés

A tantárgy a 31 761 02 Házi időszakos gyermekgondozó mellék-szakképesítéshez kapcsolódik.

**36.1. A tantárgy tanításának célja**

A gondozási, ápolási feladatok ellátásához szükséges készségek, képességek kialakítása demonstrációs-termi és gyermekintézményekben, gyermekekkel végzett feladatok közben. A szükséges baleset- és munkavédelmi szabályok betartása a munkafolyamatok alatt.

A korszerű gondozási, ápolási eszközök használatának, karbantartásának és fertőtlenítésének megtanítása, gyakorlása.

### **36.2. Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak**

A Gondozási, ápolási ismeretek tantárgy kapcsolódik a biológia-egészségtan tantárgy tananyagtartalmaihoz. A tantárgy részben megegyezik a 10525–12. azonosító számú A szociális ellátás általános tevékenységei és a 10559-16 Elsősegélynyújtási feladatok modul tartalmával

### **36.3. Témakörök**

#### **36.3.1. Gondozási, ápolási feladatok**

Résztétel a gyermek ellátását biztosító napi feladatainak ellátásában.

Segítségnyújtás a gyermek környezetének kialakításában, rendezésében.

A ruházat állapotának ellenőrzése, javítása, szükség esetén a pótlás szükségességének jelzése. Résztétel a ruházat beszerzésében.

Résztétel a kultúrhigiénés szokások kialakításában, a napi gondozási feladatok ellátásában.

A csecsemő és gyermekápolás, gondozás korszerű eszközeinek alkalmazása.

A fürdetés módja, menete.

Pelenkázás, tisztába tevés.

Öltöztetés, a levegőztetés feltételeinek előkészítése.

Ágyazás, az altatás előkészítése.

Lázmérés, lázcsillapítás, folyadékpótlás.

A leggyakoribb gyermekbetegségekkel kapcsolatos ápolási tevékenységek.

Vitalis paraméterek. Testsúly, testmagasság mérése.

Gyermektáplálékok elkészítése.

#### **36.3.2. Gyermekotthoni bölcsődei feladatok**

Résztétel a gyermek ellátását biztosító napi feladatainak ellátásában.

Segítségnyújtás a gyermek környezetének kialakításában, rendezésében.

Résztétel a kultúrhigiénés szokások kialakításában, a napi gondozási feladatok ellátásában.

Étrend készítése, élelmiszerek beszerzése, ételkészítés, étkeztetés, háztartási feladatok ellátása.

Résztétel a gyermekcsoport mindennapi életének szervezésében, működtetésében.

#### **36.3.3. Karbantartási, fertőtlenítési feladatok**

Az ápolási és gondozási eszközök tisztán tartása, tárolása.

A csecsemő és a kisgyermek ruházkodásának kezelése, tisztán tartása.

A ruházat állapotának ellenőrzése, javítása, szükség esetén a pótlás szükségességének jelzése.

Résztétel ruházat beszerzésében.

Környezet higiéné, fertőtlenítés, a környezet és a használati eszközök, játékok tisztán tartása, karbantartása.

### **A tantárgy követelménye:**

Egy megvalósított, egybefüggő szakmai gyakorlaton alapuló önálló tevékenységről készült, minimum 10 oldalas napló leadása, amit a gyakorlatvezető tanár a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerint értékel. Az értékelést követően a vizsgabizottság rendelkezésére kell bocsátani a komplex szakmai

vizsgát megelőzően legalább 10 nappal. A napló tartalmazzák 1 oldal terjedelemben az intézmény rövid bemutatását, a gyakorló által megszerzett tapasztalatokat, valamint kliensének/klienseinek rövid élettörténetét.

A képzés során összegyűjtött, a gyermekfelügyelet adminisztrációja során használt nyomtatvány–sablonok leadása

**36.4. A képzés javasolt helyszíne (ajánlás)**

Gyermekellátó intézmény: bölcsőde (családi, mini, munkahelyi) gyermekek átmeneti otthona, lakásotthon, gyermekotthon

**36.5. A tantárgy értékelésének módja**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.